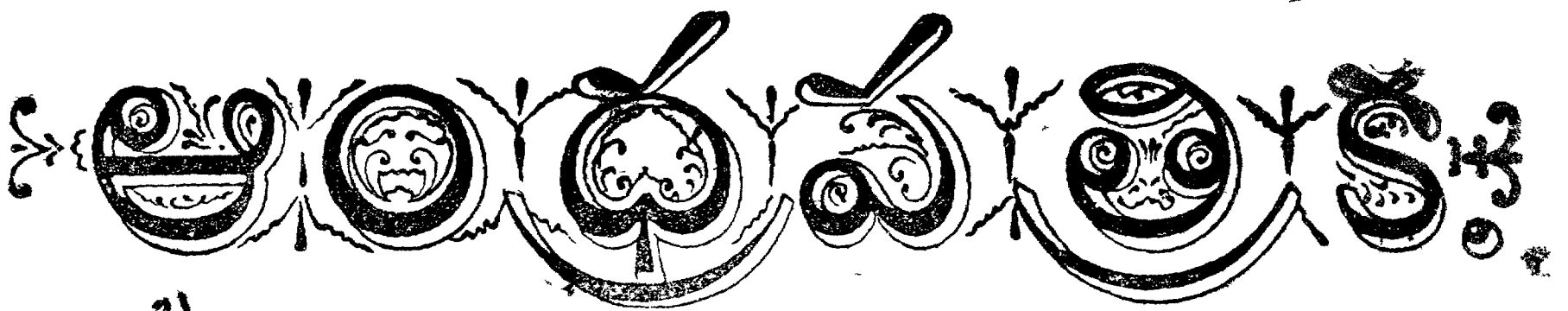

REGISTER No. M. 1118.

దండా సంఖ్య 1-కి.రా. 2+-1-1. సబ్ పత్రక: 1-కి 0-1-6

౧౩/౫/౩౧

వర్తమానము ప్రకటింపబడును

Post Box No. 212.

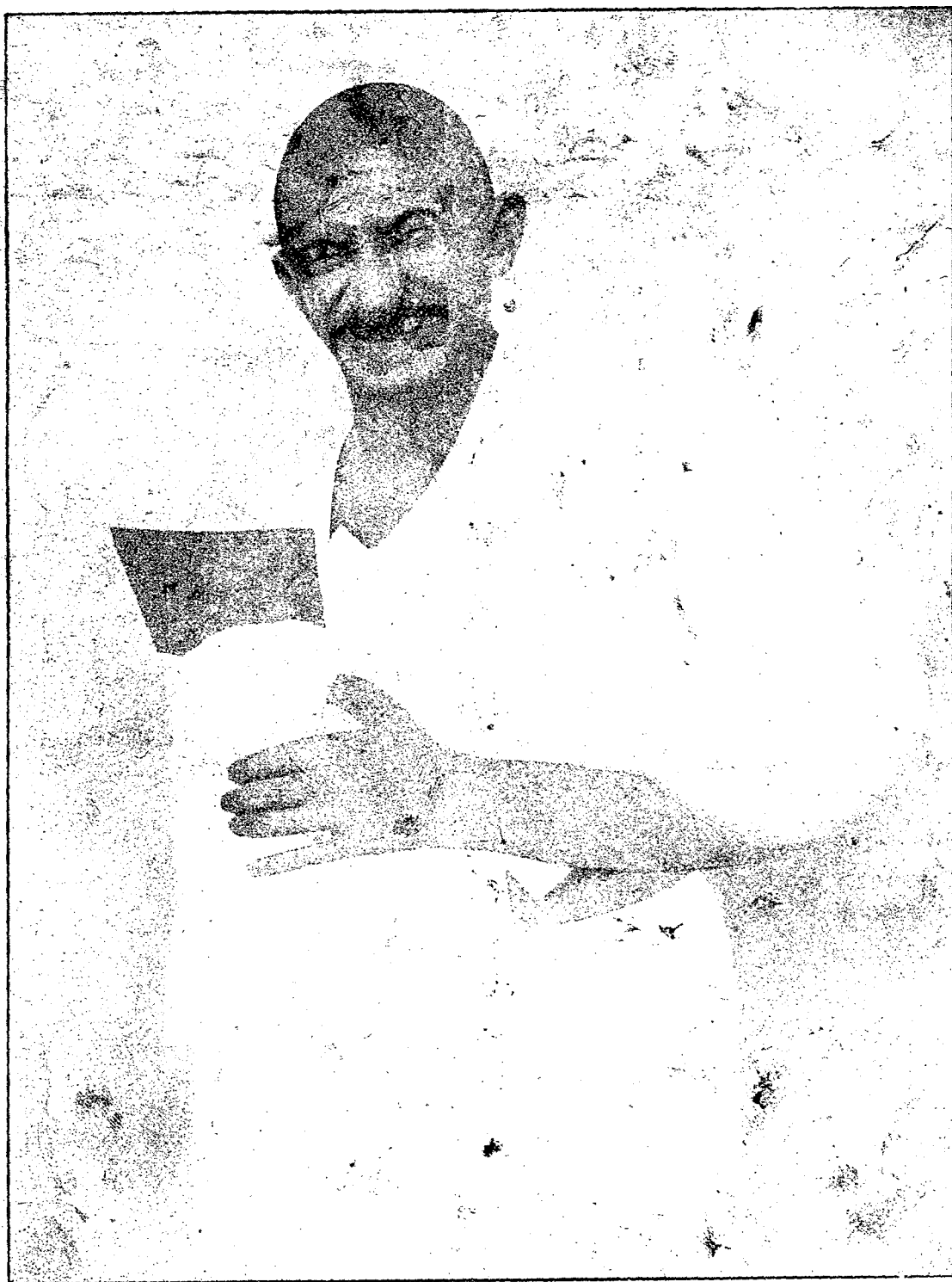
మద్రాస్

Telephone No. 2544

సంపుటము ౧౭ }
Vol. 17 }

శుక్రవారము 1930-వ సం॥ మే నెల 5-వ తేదీ సోమవారము
MADRAS, MONDAY 5th MAY 1930
శ్రీ వైకటేశ్వరస్వామి సంగ్రహాలయము, శ్రీ శాఖియా శుద్ధ సప్తమి

పది- ౨౫
No. 28

స్వాతంత్ర్య సమర సాయకు డా॥ గాంధీమహాత్ముడు నేడు నిర్బంధింపబడెను.

ప్రతియొక్క చక్కగా గమనించవలసిన ముఖ్య విషయము

మాతో బేరము చేసినవారిలో
100 కి 100 గురు
సంతృప్తి చెందియున్నారు

నవీనరకములలో పూలతోట్లు, టీ, కాఫీ
సెల్లు పలురకములు బంగారు నగలు మొదలగు
నవి తయారుచేసి, సిద్ధముగా నుంచుచున్నాము.
వాటియొక్క నాణ్యము, మెరుగు, లాభ్యము
వర్తరాలను చూచి సంతసించవలెను గాని,

చదివిన తనిగితీరదు. మేలైన నీమకములముల, కెండ్లు, పువ్యరాగముల నగలు కూడ గలవు.
ఉమ్మడి బంగారుచెట్టి అండ్ సన్స్, నగలవర్తకులు, 28, వైనాబజారు, మదరాసు.

స్వల్పదర! ఫలమధికము!! పూర్తితృప్తి!!

100 కి 100 గురు సంతృప్తి చెందియున్నారు
లోకమయహార కస్తూరిమాత్రలు

పిల్లలు మొదలు ముగిసినవరకు అందరి మందము, మలబద్ధము, వడిపెము, దగ్గు, గురలు, కీ
లముచే కాళ్లు లాగుట, కడుపుబ్బరము, కడుపునొప్పి, పక్కలయిండు నొప్పి, ఆహారశక్తిగలముందు కలనొప్పి,
చలిజ్వరము, జ్వరము, క్షేమ, ఇన్ ఫ్లూయెంజా ఇంకను అనేక వ్యాధులను నశపరచును. స్త్రీలు ప్రసవించి
కాదు, స్నానమువాడు (కత్తారీకి బదులుగా) ఈ మాత్రలు 4-5 ను, 2-3 తమలపాకులలో వసులి (సుంక) వాడు.
సాంకామిక రోగులలో నుండవలసినవారు, దశమ 1-2 మాత్రలను నీచించిన ఆరోగ్యస్థానములకు వెళుదు.
ఈ మాత్రల సీసాలోగల అనుపానపత్రమును చూడుడు. 100 మాత్రలుగల సీసా 1-కి 4 అణలవలెను ప్రతిచా
రూపము కొరకను. పొట్టు చూలకముగా 6 సీసాలు రు 1-8-0, 12 సీసాలు రు 2-12-0, 25 సీసాలు రు 5-2-0.

సారస్వతానవం:-- మెదడుకు బలమును కలిగించి, జ్ఞాపకశక్తిని వృద్ధిచేయును గావున. మెదడువల్ల
లమువలన గలిగియుండు సమస్యవ్యాధులను పరిహరించి నరములకు మంచిత్రాణను.
కన్నాది కలగజేయును. సంగీతపాటలను కంఠస్వరమునకు మృదుమధురత్వము నిచ్చును. పాదముపాదము ఆత్మసామునింపును
అలసినవైన స్త్రీలు నెత్తినడుము (నెత్తినోడు చాల మెత్తగావుండుటవలన) చూల్పాదము నడువనుకాని పిల్లలకు మజిలీవంటికి.
6 కొప్పుల సీసా 1-కి రు 1-0-0. పొట్టుఖగ్గులు ప్రత్యేకము.

శ్రీ సీతారామ వవైద్యశాల, మైసూరు.

తరుణము మించిపోకమునుపే మీ తలవెండ్రుకల గురించి తగుశ్రద్ధ వహింపుడు.

వెండ్రుకలు దువ్వెనతో ఊడినప్పుడంతవరకు ఆలసింపకు
వెండ్రుకలు చెడిపోవుటకు అది అంత్యదశ యని గ్రహింపుడు.
కామినియా ఆయిల్ రిజిష్టర్డ్
ను సేటినుండియే వాడు టారంభింపుడు.

తలవెండ్రుకల బాధ లన్నింటికి
దివ్యామృతము

వెండ్రుకలను కాంతివిహీనముగాను, చిట్టిపోవుట తిరుగుగా నుండు
టనుండిరక్షించి పట్టుకుచ్చువలె, తుమ్మెద రెక్కలవలె నిగనిగలాడించును.
ఈ సాధనద్రవ్యిని నేడే పరీక్షింపుడు. మీ వెండ్రుకలెంత త్వరలో అందముగా పెరుగునో, తలకు చల్లదనమును
గలిగించునో గమనింపుడు. కామినియా ఆయిల్ మీ వెండ్రుకలకు నెల్లు అధిక్యము గలుగజేయునో గుర్తించు.
ప్రతి పట్టణములోను, పల్లెలోను, గుకాదాదారు లందరివద్దను, పరిమళద్రవ్యము లమ్మవారు లందరివద్దను దొరకును.
మీరయూరి వర్తకులయొద్ద కొనుగత్తుడు కామినియా ఆయిల్ నా అని చూచి మరి కొనుడు.

సీసా 1-కి రు 1-0-0, పోస్టేజి 0-6-0 ప్రత్యేకం. సీసాలు 3-కి రు 2-10-0, పోస్టేజి ఆ 0-12-0.

ఓటోదిల్ బహారు (రిజిష్టర్డ్)
కొనుట ముఖ్యము.

మీదుప్తులమీదగాని, శేబు రుమాలమీదగాని రెండుమూడు చుక్కలు ఆటోదిల్
బహారు చల్లినవెంటనే మిక్కిలి మనోహరమైనట్టి మల్లె, డైజీపువ్వుల పరిమళములను, వెద
జల్లిన ట్టానర్లును, వెండి సమయములందు బంధువు లందరిని సంతోషపరచుటకు, ఆటో
దిల్ బహారు తప్ప మరెదియు కానరాదు. నేడే ఒక సీసానుకొని దాని ఆస్పృశపరిమళము
అనుభవించు.

1/2 కొప్పు ఓటోదిల్ బహారు	రు. 2-0-0
1/4 " " "	" 1-4-0
1 గ్రాము " "	" 0-12-0

సమూహాసీసా రెండణాల పోస్టు స్టాంపులు పంపిన పంపబడును.
సువాసన కార్డు 1-కి అణా 1.

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,

90-2 285, జమ్మూమఠీదు మార్కెటు, బొంబాయి. నెం. 2.

చిత్తూరు మండల
ప్రజల ప్రారంభ సమావేశము

(స్వకీయవిలేఖరి)

తిరుత్తనయందు సమావేశమగుట

తిరుత్తనయందు బి.హెచ్.రెటర్ సభ్యులందు 1-5-30
న తేది రాత్రి 7 గంటలకు భారతదేశమునకు ప్రజల సామర్థ్యముల
సిన విద్యుత్ కర్మములనుగూర్చి యోచించుటకు తిరుత్తనయందు
దలి గాంధీ దైవజ్ఞులనబడు శ్రీమాన్ వి. కె. శేకగోపాచార్యులు
గారి ఆధ్వర్యమున ప్రారంభ సమావేశమయినది. సుమారు రెండు గం
టలకాలము భావికార్యక్రమములనుగూర్చి చర్చ జరిగినది. ఆ
సభలో యాక్రింది తీర్మానములు యేకగీతముగా అంగీకరింప
బడినవి.

- (1) ఈజిల్లాలోని గ్రామాదులందున్న విద్యుత్ సౌకర్యములను దుకాణములు, కట్ట, సారాయిదుకాణములవద్ద వికట్టితగు చేయుటకు శాంతి సెనికులను చేర్చుట.
  - (2) గాంధీయహాత్తుని ఆరెన్సుచేసినయెడల యిజిల్లా లోని గ్రామాదులందు లవణ సత్కార్యమును కొనసాగించుట
  - (3) మొదటి రెండుకార్యముల కొనసాగించుటకై నను లేక ఒక కార్యమును కొనసాగించుటకై నను శాంతి సెనికులుగా చేరుట కిచ్చుగించువారు శ్రీముతులు సి. వి. రంగం శ్రేష్ఠి గారికి, నారాయణవరం, చిత్తూరుజిల్లా అని నాయకులయ్యను.
  - (4) ఈ సమావేశము నిర్వహణమునకై చెంచాలు నగరా లిచ్చుట కిచ్చుపడువారు శ్రీయుతులు సి. వి. రంగం శ్రేష్ఠి గారు, నారాయణవరం పేర పంప్రార్థించుచున్నారు.
- ఆసభలోనే మువ్వగ ధాత్తుకు లుదారబుద్ధితో యెని డిదిసంచల రూప్యముల విరాళముగ నీచ్చుటకు వాదనము లొనర్చిరి.

11 వ కమ్యూనికేషన్

పదియవ కమ్యూనికేషన్ సభ్యులు సూర్యంగిలూరు గ్రామ ములో జరిపియుంటిరు. సభ్యులకి యిప్పటికి సంవత్సరము పూర్తికావచ్చెను. ఎప్పుడునైన నిప్పుడు 11 వ కమ్యూనికేషన్ సభ్యులను పరిశీలించుచున్నది. కాని ప్రస్తుతము కమ్యూనికేషన్లు కమ్యూనికేషన్లు ముఖ్యము స్వాతంత్ర్యసంగ్రామమున బాగాని యుండుట చేతను రాజకీయ పరిస్థితు లభ్యాన్నముగా నుండుట చేతను గ్రామములకు 11 వ కమ్యూనికేషన్ సభ్యులను యెన్న ప్రయత్నింపబడునని కమ్యూనికేషన్ జనులను గోరుచున్నాను.

బాలకవి కోగంటి దుగ్గామల్లి కాడ్డనరావు, అంగలూరు

ఉద్ఘాటించి
ఆంగ్రప్రతిక వచ్చిన తరువాత యుగాది సంచికను గాంధీభాగ్య ముఖ్యములను లక్షించినది. ఇప్పటికి కిరువదియేకటి యుగాదిసంచికలు వెలువడినవి. ఇరువది యేకటివల సంచికయగు ప్రమామూత సంగ్రహరాచిసంచిక యత్యంత రమణీయముగా నున్నది. ముఖ్య శ్రీమాత్ శ్రీమముగ నున్నది. చిత్రముల కుపయోగింపబడిన కాగితముతో భాగ్యముగా నున్నది. తిరుత్తన చిత్రములు ఆమరావతి స్థూపచిత్రములు ముద్రాపత్రముల ముఖ్యములను పెక్కుగలవు. ఇట్టి సంగ్రహములను కన్న దును ముద్రింపఁ బడియుండలేదు. జ్ఞానాభివృద్ధిని బడయఁ గోరువారెల్లరు ప్రమామూతాంగ్రప్రతిక యుగాదిసంచికను గొని చదివి తీరవలయును.

బాలకవి కోగంటి దుగ్గామల్లి కాడ్డనరావు

ఏలూరు గోసంరక్షణ సమితి

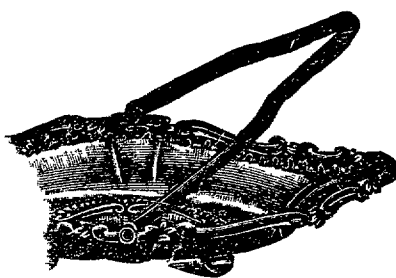
ఈ దినవ విరాళములు కృతజ్ఞతతో నందుకొన్నాము యందుకు మీకు వందనములు.
పచ్చిగోళ్ల రామయ్యగారు (జెజవాడ కుమారుని వివాహం) రు. 116
కొత్తూరు (శ్రీమన్నారాయణమూర్తిగారు (ఏలూరు చెల్లెలి వివాహం) రు. 125.
బొడ్డు వెంకట సుబ్బారాయడుగారు కుమారుని వివాహం 125
వెనుగొండ లక్ష్మీ నరసింహంగారి భార్య వెంకట సుబ్బయ్య గారు నూజిడు 40.
కొండ్లూరు లక్ష్మీనరసింహంగారు 80
నున్నమల్లయ్య, నున్న కోట్లంగంగార్లు 25
అద్దేపల్లి లక్ష్మయ్యగారు జెజవాడ 25
ఆచంట రామయ్యగారు 15

మద్దుల వెంకట చిన్నరాజు,
వైస్ ప్రెజిడెంటు శాశ్వత ధర్మకర్త.

శంతి విలాసము "ఉమ్మడియార్"

తెలిఫోను నెం. "2802."

నవీనము, నవనాగరికము, నవలావణ్యము, ఆకర్షణ

వగైరాల మిలితమైన, వెండిసామానులను బంగారు నగలను మాత్రమే ప్రజలు ప్రస్తుతము ఇష్టపడెదరు. గాన మేము వీటిలో నొక్కటియైనను తప్పక అనున రించుచుండుటవలననే మా వ్యాపారాభివృద్ధికి, కాతా ధారులు హెచ్చుటకు ముఖ్యకారణము.

ఒకసారి పరీక్షించిన అన్నియు విఫలముగా తేలియును.

రామయ్యశెట్టి గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ,
నగలవర్తకులు, 25 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

మోహన ఫార్మసీ బెజవాడ

మోహనఫోర్ము. ఈ ఫార్మసీలో బహుముఖములను కొరవారు రామమోహన ఫార్మసీ మేనేజరుకు అనిమాత్రం వ్రాయవలెను. ఫార్మసీలో పనులై ఆయు

మధములు భిక్షములు లేహములు చూర్ణములు మొదలగునన్నియు కమిటీయొజమాన్యముక్రింద నుప్రసిద్ధులగు వైద్యులయొద్దనుంచుచుండి సిద్ధముగానున్నవి. కేటలాగు ఉచితము. ప్రెసిడెంటు. పి. రాజగోపాలాచారి బి.వి. బియల్. కె. దశరథరామయ్య బి.వి. బియల్. జి. వెంకటప్పయ్య రిటైర్డు

బ్యాంక్ ఆఫ్ హిందూస్తాన్, లిమిటెడ్.

ఇందుమూలన సర్వజనులకు తెలియజేయునదేమనగా బ్యాంక్ ఆఫ్ హిందూస్తాన్ లిమిటెడ్ అనుచుతిపొందిన బ్యాంక్ యగుటచే జీతములను, పింఛనులను, వార్షిక యెత్తములు, ప్రయాణ ఖర్చులు వగైరా తమకుమారుగ వసూలుచేసికొన వీలుండును.

బ్యాంక్ వారు సంతోష పూర్వకముగ జీతములు, పింఛనులు వగైరాలను స్వంతవారికి మారుగ వసూలుచేయ గలరు.

విద్యాసాగర్ పాండ్య, మేనేజింగు డైరెక్టరు.

వ్యూహలేడ
పింకాశీ
శిశిమ.

మలయచందనము

కవస్యము
నా సేవంప
వచ్చును

గనేరియా (నెగ)కు కుతారము, 3 పూటలలో గుణము కలుగును
ఆ సీతాగ్యతాపత్రకలు పొందినది. నెల డబ్బీ 2-4-0 దీని కనుపానం చందనతైలం జొన్న 8-0-0 రెండును ఖర్చులతో 5-12-0
నుధాసారము, సవాయికి రాజ్మోషధము సీసా 4-0-0
20-1 గంధర్వఫార్మసీ, రాయవరము, గోదావరిజిల్లా. 7

గట్టి చాయ రంగు నూలు

పూర్వమునుండి తయారుచేయబడిన గట్టిచాయ తొగరుమరుచాయ నూలురకమున్ను తన పలురకముల కలరు నూలున్ను, నెం 20 మొదలుకొని నెం 150 బరు నూలువరకు తయారుచేయుచున్నాము. కావలయువారు ఆర్డరు వ్రాయించితే ధరలు సరసముగాను గట్టి చాయలుగాను పంపబడును. శాంపిల్ ఆర్డరుకు వ్రాయుడు. 132-2

యల్. కే. మినాక్షి అయ్యర్,

గట్టిచాయనూలు జవుళివ్యాపారం, మహల్ పేధి, మధుర.

"BREAK PILLS"

మునలివాండ్రను యావన వంతులుగా జేయును 1

పలంప బడిన పిర్యమును గట్టి పరచును. ఎక్కువ నేపు బలమును కలుగజేసి సంసార సౌఖ్యమునకు అవకాశ మిచ్చును, కఠిరమునకు లేజన్ను కలుగ జేయును. ఎటువంటి శుభసంబంధమైన జాడ్యములైనను జేరజాలవు. 1 గంటలో వీటి కచ్చుత శక్తినికనపరచి ఆనందమును కలుగజేసి పురుషులను తనివి నొందించు తెరాగి విటిక. రసవిమగంధకాదులు కలియలేదు. గొండ్రాండ్లకై నను సంతానముగను.

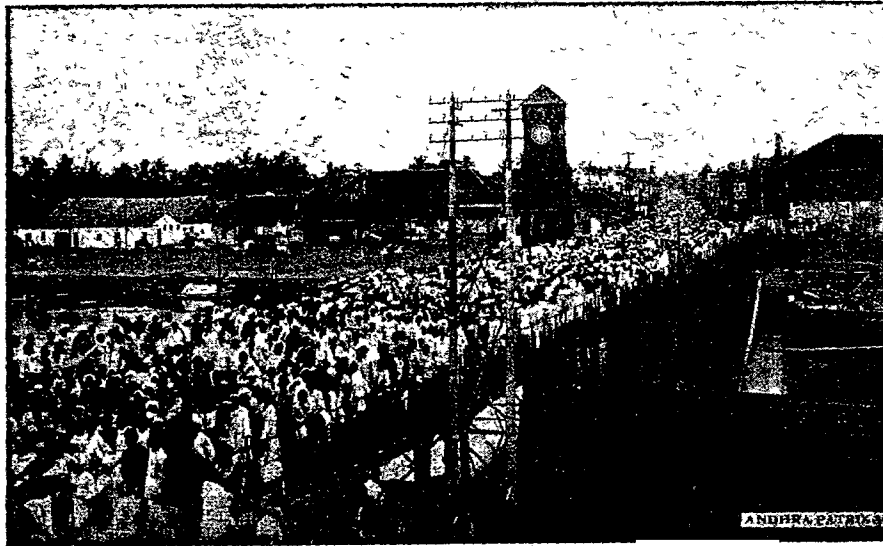
20 మాత్రలు సీసా రు 2-0-0 50 మాత్రలు సీసా రు 5-0-0.

నెగలకు జర్మనీట్యూబులు 80 పెట్టి రు 2-9-0. పోస్టేజీ జేరు.

పండుగు 8 ఆణాలు. ఆర్య సెల్స్ ఆశ్రమం, చికాగోలో సిటి, (గంజాంజిల్లా.)

ఇ కే. గోవిందస్వామియ్యదల్యారుగారి శివమును దహనమునకు గొంపోవుట రావుగారు, చిన్న స్వామి అయ్యంగారు మున్నగు పెద్దలందరూ వచ్చిరి. గోవిందస్వామి మ పటము పైన గాననగును. (పె. పో. టి.)

కాకినాడ వాలంటీర్ ల ఉ స్పకము జగన్నాథాపురం ఎంతెవీరిచేబోవుచుండు. (బసవరూజు)

కాకినాడ విద్యార్థిని సమాజము 15-వ వార్షికోత్సవము సభ్యులు - మహిళావిద్యార్థి

ఆంధ్ర బ్యాంకు లిమిటెడ్;

స్థాపితము 1923 సం॥ రం.

మ చి లీ ప ట్న ము

ఈ బ్యాంకుయొక్క బ్రాంచి త్వరలో హైదరాబాదు పట్టణమునకు పురప్రముఖులు కొరటాలవ 200 వాటాలు చందాగా ఇయ్య నిశ్చయింపబడినది. సికింద్రాబాదుయొక్క యా వాస్తవ్యులకు మాత్రమే వాటాలు అలాట చేయబడును. వితా మగించబడును.

మేరు ఒకటికి రు 100. ప్రస్తుతిము రు. 50 చొప్పున వసూలు చేయబడును. మీద తెలుపబడును.

దో. కో. శాస్త్రి, య

మైయర్స్ డీవ్ వెల్ పంపులు

ఎంతటిలోతైన నీటినికూడ లాగకలవు

బోరింగ్, తెరచిన బావులకుకూడ ఉపయోగపడను

వివిధనైజులలో ప్రత్యేకముకరికకూడ నుపయోగించగలవు

డిపార్టుమెంటు ఆఫ్ ఇండస్ట్రీస్, మదరాసు

వారిచే గొప్పగ శ్లాఘింపబడినవి.

మీకు కావలసిన పూర్తివివరములు తెలిపి, తగిన పంపు విషయమై సలహానివ్వగలము.

దృఢముగను, దీర్ఘకాలము పనిచేయగలిగి, సులభముగ నడువదగి

యున్నవి.

ఇంటియందుండు స్త్రీలచే సహితము నడుపగలిగియున్నవి

లీ మాయి బ్రదర్స్ లిమిటెడ్.,

మైయర్స్ పంపులకు, డీరీ ఇంజనులకు సోల్ ఏజెంట్లు

1/173, బ్రాడ్వే, పోస్టుబాక్సు 202, మద్రాసు,

ప్రమోదూత సంవత్సరాది

స్నేహసంఘటన

సంవత్సరాద్యంతముల సంధి నేడు
పాండునివోలె నీలిఖిలవస్త్రము
మీదు గోర్మిని గూరి వర్షాదిని కుభముదలంప
తమదుదలవాకిటను జేరు
నతిధిగా నభిమానముజూపి
నాదురాయబారి నాదరింపువత్తు

కుభసౌఖ్యసంపద నాయురారోగ్యములు మీకు

సం 20 1/2 జమ్మరు	12 0
సం 20 1/2 చేతిబిళ్ల	6 2 0
	6 8

7. తోహతులు

చండి 100 కులం 1-3	8 57 4 0 59 6 0
అంకార తులం 1-3	21 18 0 22 0 0
కనకం 1-3	18 12 6
ఇల్లడి బా 1-3	285 0 0 288-0-0
రాగి బా 1-3	824-0-0 827-0-0

8. రంగులు

అతిమేలు స్వీట్లరూపం అతిశయము నింపబడును	
సీతరంగు 1 రతి	0 10 0
14 రతులు	1 10 6
28 రతులు	1 0 9
55 రతులు	1 8 0
1 అందరు	1 8 6

కన్నటుపాస్తుపాకా-డాలెట్ అనగా (టర్ని-రెడ్డు)

కాంగో 3 2	1 0 0
మీన 4	1 2 0

పొన్నూరు

11 అరెస్టులు

మే 4 :- సారా పిళ్ళెటెండుసందర్భమున తాటిచెట్ల మొవ్వలను నరుకుటకు బంపబడిన కొంతమంది వాలంటీర్లు మాచిట్టుప్రక్కల నున్న నిడుబ్రోలు, చేబ్రోలు, చింతలపూడి నగరా గ్రామములలోని తాటిచెట్లను నటికినందులకు యీరోజు వుదయం సర్కిల్ యిన్స్పెక్టరు, సబ్ యిన్స్పెక్టరు, చేబ్రోలునంది యాదితన వాలంటీర్లు,

1. మ. రా. శ్రీ పాటిబండ పిళ్ళెటెండు గారు.
2. ,, మూర్త్యునేల ఆనంతరామయ్య గారు.
3. ,, వాసిరెడ్డి రామలింగయ్యగారు.
4. ,, బోడెపూడి వెంకటసుబ్బయ్యగారు.

అరెస్టుచేసి మాచిట్టు జైలుకు 10 గంటలకు తీసికొని పోయారు. యింతలో నిడుబ్రోలు, కనుకట్టు గ్రామములలో నుండేయున్న వాలంటీర్లు గుంటూరు వెళ్లటకు యిక్కడికి రమ్మవారిలో,

1. మ. రా. శ్రీ, కుమ్మల వీరయ్యగారు (నిడుబ్రోలు)
2. రాధాకృష్ణచంద్రమూర్తి, (కొల్లూరు)

గార్లను అరెస్టు చేసిరి.

కొంత పట్టణ మంతయు వ్యాపించిన వెంటనే తాళము జరుపబడెను.

గంటలకు నిడుబ్రోలు గ్రామమునుండి పట్టణానికి అంకమ్మగారు, 2. పత్తిపాటి

రంగయ్యగారు, 4. గూడూరు

య్యగారు అరెస్టుచేసి యీజైలుకే

నడుసు వలంటీర్లు కానివారని

తమంది వాలంటీర్లకు వారంట్లు

ముంజుగొట్టుతో సభజరుపబడెను.

అయ్యమనబ్రోలు కలెక్టరువద్దకు

(బహుశా)

1980-వ సం॥ రం దైర్యము

ఉపాధ్యాయ పండితపరిషత్తు

రాజమహేంద్రవరము 28-4-1930

చతుర్థవార్షిక సభాహోదయపత్రిక
అగస్త్యుర్యా 1930 మేయి 6-7 తేదీలలో కృష్ణాజిల్లా గుడివాడలో, హైస్కూలు భవనమున, పరిషద్వార్షికోత్సవ వార్షికమహాసభలు జరుగను.

వార్షికమహాసభకు అగ్యుత్తులు బ్రహ్మశ్రీ కాశీభట్ట సుబ్బయ్యశాస్త్రిగారు.

విద్వాన్ వారణాసి సూర్యనారాయణశాస్త్రి పండిత బాలదారి వీరనారాయణదేవు

పరిషత్కార్యదర్శులు
విద్వాన్ భవిషిపాటి అయ్యప్పశాస్త్రి, వేమూరు వెంకటసుబ్బయ్య చౌదరి, నందుల కుప్పారాయకర్క, విద్వాన్ వీ. యస్. తాతాచార్యులు

ఆహ్వానసంఘకార్యదర్శులు.
పైసభలకు దయచేయగోరువారు ముంగుగా, భవిషిపాటి అయ్యప్పశాస్త్రిగారికి గుడివాడ తెలియజేయుదురు గాక.

కరాచీ బ్యాంకు

హైందపుల కంపెనీల చట్టముప్రకారము దర్బారు గావింపబడెను

కరాచీ, మే:-హైందపుల కంపెనీ చట్టముప్రకారము కరాచీ బ్యాంకు (లిమిటెడ్)యొక్క డైరెక్టర్లను మేనేజరును అడిటరులను బహిరంగముగా పరీక్షించుటకు సింధు జిడిమల్ కమిషనరుగారు యుక్తర్హును జారీచేయువ్వారు. విచారణ జూనువెల 28వ యరీఖున కరాచీ జిడిమల్ కమిషనర్ గారి కోర్టులో ప్రారంభమగును. (అ. వె.)

వార్తాపత్రికల నమ్రోడు బాలునిగూడ అరెస్టు చేయుట

స్వర్ణీయ జి. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి మనుమడు
సూర్యనారాయణగారు విక్రయించుట

మదరాసు, మే 3:—నేడు ఉదయమున 10 గంటలందు శ్రీయుత సూర్యనారాయణగారు మాంటురోడ్ లో రౌండుటాబానాద్ల “స్వతంత్రసంస్థ” అను తమిళపత్రిక ప్రతులను విక్రయించుచుండగా స్పెషలు కాన్స్టేబులుగా నియమింపబడిన ఒక ఆంగ్లీయిడియను అతనిని అరెస్టుచేసి బ్రిష్టి కేసు పోలీసుస్టేషనులో నున్న సబ్బయ్య స్పెక్టరుకడకు తీసుకొని వెళ్లెను. అతడు దారిలో సూర్యనారాయణగారిని బావ బాధించెను. నగరమున పోలీసువారి చర్యలనుగూర్చిన విమర్శన గల పత్రికల నీతడు అమ్ముచుండుటచే అరెస్టుచేసినని చెప్పెనుగాని యింక స్పెక్టరు సూర్యనారాయణగారిని వదిలివేసెను. హిందూపత్రికకు తొలదొల్ల సంపాదకుడుగా నుండిన స్వర్ణీయ జి. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారికి యీ సూర్యనారాయణగారు మనుమడు.

చెన్నపురి సత్యాగ్రహనిధి వసూలు ఆడిటు ప్రకటన

హైకోర్టు వకీలు ఇ. కృష్ణయ్యగారు సత్యాగ్రహనిధి ఆదాయవ్యయ లెక్కలను ఆడిటుచేసిరి. “18-4-1930 మొదలు 30-4-1930 వరకును 5486-9-0 కనుకైనది. 216 రూపాయలవెలగల నగలును యితరవస్తువులనుగూడ వసూలైనవి. వ్యయము 2261-4-5-0, వీధులలో విక్రయించుటకు 1025 రూపాయలకు ఖర్చుకొనిరి. మిగిలినసొమ్ము తగినవారివద్ద నుంచబడెను. ఇట్లుపైని సత్యాగ్రహనిధికి ధన మొసంగగోరువారు యీదినవను విచరింపబడినవారికి పంపించి రసీదులను పుచ్చుకొనగోరెదను.

1. శ్రీయుత ఎం. భక్తవత్సల మొదల్యారుగారు సన్నిధి స్త్రీలు, మైలాపూరు.
  - 2 శ్రీయుత గోవిందలూలు పురుషోత్తమదాసుగారు పార్కుటవును.
  3. శ్రీయుత కెంగరు వీకమ్మగారు, 170చై వాబజారురోడు. చౌలింగనల్లూరు సత్యాగ్రహమునకు ధనమును పంపగోరువారు యీ దినవ విచరింపబడినవారికి పంపవలెను.
- శ్రీయుత కే. ఎస్. గోపాలకృష్ణనను, కేరాఫ్ మహాజనసభ, మాంటురోడు, మదరాసు.
అని కృష్ణయ్యగారు ప్రకటించిరి.

చెన్నపురిలో విదేశవస్త్ర

బహిష్కరణము

స్వదేశీలగు కార్యధర్మ ప్రకటన

మదరాసు, ఏప్రిల్ 3:—నేడు సభ్యులు వేరు వేరు తెగలుగా నేర్పడి వేరువేరు షేటలను వెల్లి ప్రతియొక్కరికిని పోయి బోధించి ప్రమాణవత్తముపై సంతకములు చేయించిరి.

శ్రీయుతులు కే. నరసింహ అయ్యగారు, ఎస్. రాజగోపాల్, మైలరత్న సభాపతి మొదల్యారు, ఎ. రంగారాజుగార్లు మున్నగువారు మైలాపూరులో ప్రచారము చేసిరి.

ఆర్. చిన్నసామి అయ్యగారు, చి. జగన్నాథదాసు, వి. సి. గోపాలను. ఈ కృష్ణయ్యగార్లు మున్నగువారు తిరువల్లి కే. డి.లో ప్రచారముచేసిరి.

జార్జిటవునులో అడ్వకేటు రాజహాజీకృం చెట్టిగారును కొందరు వలంటీరులును అచట వర్తకుల యిండ్లకును వైశ్యుల యిండ్లకును వెల్లి చాలి చురుకుగా ప్రచారము చేసిరి. చాలమంది న్యాయవాదులును విద్యార్థులును వర్తకులును మిక్కిలి హెచ్చుమంది స్త్రీలును గూడ ప్రచార మొనరించుటలో హెచ్చుగా తోడ్పడుచున్నారు.

చెన్నపురిలో గాక యితరస్థలములందు గూడ ప్రచారమును సాగింపవలెనని చాలమంది ప్రముఖులు కోరికగాని త్వరలోనే అచటగూడ ప్రచారము ప్రారంభింపబడును. కొంతమంది నాయకులును వలంటీరులును యితరస్థలములకు గూడ వెళ్లెదరు.

ఈలోగా శ్రీయుతులు ఆర్. రామచంద్రరావు, యు. రామరావు, కే. భాష్యం, ఎస్. సత్యమూర్తి, సి. ఎస్. ముత్తరంగ మొదల్యారుగార్లు నగరమునందలి వర్తకులతో సంభాషించుచుండురు. నగరమునందు ఖర్చు స్వదేశీప్రదర్శనములను జరుపువిషయమున వీరు ప్రయత్నించెదరు.

(స్వ. న. వి.)

చెన్నపురిలో దెబ్బలుకొట్టుట సానుభూతిసభలు

గుంటూరు పురపాలకసంఘమువారి సానుభూతి

గుంటూరు, 2:—శ్రీయుత పి. లక్ష్మయ్యపంతులుగారి అధ్యక్షతక్రింద నేడు జరిగిన సభలో చెన్నపురిలో వలంటీరులను దెబ్బలు కొట్టించుటకు సానుభూతిని వెల్లడించునట్టి తీర్మానమును అధ్యక్షుడే ఉపసాదించెను. తీర్మానము యేక గ్రీముగా నామోదించబడెను. (స్వ. వి. తే.)

కాకినాడ పోరుల సానుభూతి

కాకినాడ, మే 2:—నిన్న శ్రీయుత చా.లి రామ సోమయాజులుగారి అధ్యక్షతక్రింద విక్కిలి గొప్ప బహిరంగ సభ జరిగినది. చెన్నపురిలో వలంటీరులను దెబ్బలు కొట్టుటకు గూర్చి శ్రీయుతులు ఎల్. సుబ్బారావు, చల్లా సుబ్బారావు, ఉప్పలూరి సీతారామస్వామి (పిరు ముగ్గురును అడ్వకేటులు) వైరా సత్యనారాయణమూర్తిగార్లు ఉపన్యసించిరి. తీర్మానము యేకగ్రీముగా నామోదించబడెను. (శ్రీ ప్రె.)

కోయంబట్టూరు మ్యునిసిపలు సంఘమువారి

తీర్మానము

కోయంబట్టూరు, మే 2:—నిన్న రావుజూబరు సి. ఎస్. రత్న సభాపతి మొదల్యారు (చెయ్యరమ్మ)గారి అధ్యక్షతక్రింద సభ జరిగినది. మదరాసులో జరిగిన దౌర్జన్యములను నిరసించుచు ఉపసాదించబడిన తీర్మానమునకు నిమ్మజాతి ప్రతినిధియగు ఆర్. పీరయగా రొకరుమాత్రమే ప్రతినిధులు రుగా నుండిరి. (ప్ర. వి.)

గాంధీటోపిలో రాగూడదు

తిరుపూరులో మెస్సర్సు ఏ. ఎఫ్. హార్వేకంపెనీవారి నిబంధన

తిరుపూరు, మే, 3:—ఇచట కాటను బ్రోకరుగా పనిచేయుచున్న శ్రీయుత కందనామిచెట్టిగారు తెల్లని గాంధీ టోపి పెట్టుకొని మెస్సర్సు ఏ. ఎఫ్. హార్వేకంపెనీవారి జిన్నింగుస్వాక్తురీ ఆవరణలోనికి వెళ్లిరి. మీరు ఆటోపీని తీసి వేసివచ్చినా నీ చట్ర మీపనిని చక్కతెట్టుకొనవచ్చు నని అచటి యద్యోగులు తెలిపిరి. చెట్టిగారు అందుల కంగీకరింపక వెడలివచ్చిరి. ఇందువలన ప్రజలలోను వర్తకలలోను చాల సంచలనము కలిగినది.

చెన్నపురి సత్యాగ్రహ శ్రమమును పోలీసువారు సోదాచేయుట

నిన్న సాయంకాలము సోదా జరుగుట

చెన్నపురి, మే 3:—నిన్న సాయంకాలము నలుగురు పోలీసు యినుస్పెక్టరు మైలాపూరులో నున్న ఉదయవనమునందలి కాంతినైక శిబిరమునకు వచ్చి వారంటు చూపకండనే అంతయును పరిశోధించిరి. వారంటు లేకుండ పరిశోధింపదననా అని శ్రీమతి దుర్గాబాయిమ్మ గారడుగగా యిది కేవలము యిన్స్పెక్టింగేను గనక వారంటు అవసరము లేదనిరి. అపుడు డాక్టరు వరదరాజులు నాయుడుగారు గూడ నచట నుండిరి.

కె. రామమూర్తి.

నాగపూరులో నొక యిండియను క్రిష్టియను బిరుదమునుత్యజించుట

శ్రీయుత పి. కె. సాల్వే బి. ఏ. ఎల్. ఎల్. బి. గారు

రావుసాహెబు బిరుదమును త్యజించుట

నాగపూరు, మే 3:—నాగపూరు హైకోర్టులో ప్రాక్టీసు చేయుచున్న వారల ఇండియను క్రిష్టియను సంఘమునకు చేరవారకు రావుసాహెబు పి. కె. సాల్వే బి. ఏ. ఎల్. ఎల్. బి. గారు ప్రభుత్వమువారి కతివధిసముపట్ల నిరసనమును చూపుటకు రావుసాహెబు బిరుదమునుత్యజించుచురాజప్రతినిధికి తంజివార్తనపంపిరిని తెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

చెన్నపురి పీపుల్స్ పార్కులో యిద్దరిని అరెస్టుచేయుట

ఇద్దరు వలంటీరులకు శిక్ష

మదరాసు మే 4:—నిన్న 3 వ తేది సాయంకాలము 10 మంది వలంటీరులు ఉదయవనమునండి (మైలాపూరులో వలంటీరుల శిబిరము) బయలుదేరిరి. తెగకెద్దరినంతను వారు అయిదు తెగలుగా విడిపోయిరి.

శ్రీయుతులు డి. వి. సుబ్బారావు, ఎం. బుచ్చిబాబు గార్లు బ్రాడ్వేలో లానుస్వేరుకువచ్చి జాతీయ గీతములను పాడవారింట్లేచిరి. అంతట చాలమంది ప్రజలుచేరిరి. వార్దరును ఉపన్యసించ నారంభించిరి. అంతలో ఒక పోలీసు ఆఫీసరును కానిస్టేబులునువచ్చి ప్రజలను వెదలిసొమ్మరిరి. వారందరును కాంతముగ వెదలిపోయిరి. వలంటీరుల నిద్దరును కొంతమూరము తీసికొనిపోయి వదిలివేసిరి. అటుపిమ్మట వలంటీరులు మరల రెండుమూడుసార్లు ప్రయత్నించిరి గాని పోలీసువారు సాగానియ్యలేదు.

శింతాశ్రీపేటలోని శేరియరుపార్కులో శ్రీయుతులు వి. ఎన్. జుజుబాయి, గోవిందానందగార్లు ఉపన్యసించగా వారిని పోలీసువారు అరెస్టుచేసిరి గాని కొంత నేపటికి మరల వదిలివేసిరి.

మాళలో గాంధీవనములో నిద్దరు వలంటీరులును, ఏడుబావులపీధివద్ద వేణుగోపాలపెట్టిపార్కులో యిద్దరు వలంటీరులును యిటులనే ఉపన్యసించగా పోలీసువారు నిరోధించిరి.

పీపుల్స్ పార్కులో యిద్దరిని అరెస్టుచేయుట

వలంటీరు కృష్ణుడు డాక్టరు నటరాజుగారును శ్రీయుత, వి. శివరామసుగారును పీపుల్స్ పార్కుకువెళ్లి సభచేసిరి. అంట శివరామసుగారు ఉపన్యాసమును ప్రారంభించగానే పోలీసు వారువచ్చి ప్రజలను తరిమి వారినిద్దరిని అరెస్టుచేసి తీసికొని పోయిరి.

(స్వ. న. వి.)

చెన్నపురిలో పోలీసుసోదా

సత్యాగ్రహ శిబిరముపై పోలీసులదాడి

పోలీసు లేమియుంగై కొనకుండగ వెదలిపోవుట

చెన్నపురి, మే 3:—నిన్నటి సాయంకాలమున ఎక్స్ ప్లో సిజన్ ఆఫ్ (ప్రేతేది వస్తువులట్టుము) క్రింద చెన్నపురి ఆపరాధపరిశోధక కాభాద్యోగధులు మైలాపూరునందలి ఉదయవనములో సోదాజరిపిరి. తుద కేమియు గై కొనకుండగనే వెదలి పోయిరి.

పోలీసులు వచ్చుననికి నాయకురాలగు శ్రీమతి దుర్గాబాయిమ్మగారు సత్యాగ్రహ శ్రమమునందు లేకపోవుటచే, ఆమెనువచ్చువరకు పోలీసులు వేచియుండిరి. ఆమె రానే పోలీసులు తనవనిని వెదలిరి. “మీవద్ద నేనుయిన నిస్తువు యుకొనియే మీరు సోదాజరువుట లేదని ఎట్లు రూఢిగా నెంచుట” అని ఆమె వారితో బత్తెను. ఆంతట సుబ్బయ్యగారు నన్నుమొదలనే మీరు శోధింపవచ్చుననిరి. ఇదిమిగిలినపిమ్మట పోలీసులు సోదాజరిపిరి. వెల్లిపోవునపుడు వారు తామేమియు గై కొనివెళ్లుచుండుట లేదని సర్టిఫికేటును లిఖితమాలకముగా నొసంగియేవెళ్లిరి. సోదాజరునపుడు శ్రీయుతులు డాక్టర్ వరదరాజులనాయుడు, ఈ కృష్ణయ్యగార్లు ఆశ్రమమునుండే యుండిరి.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

బెజవాడ, మే 3:—ఆంధ్రవిశ్వ విద్యాలయపు రిజిస్ట్రారు యిటుల వ్రాయుచున్నారు.

ఆంధ్రవిశ్వ విద్యాలయ ఆకెడమిక్ కాన్సిలు వారిచే సిండికేటుకు ఎన్నుకొబడవలసిన యిరువురు సభ్యులన్నిక సం దర్భమున యీక్రిందివారు అభ్యర్థులుగా నామింతుచేయబడిరి.

- (1) రా. సా. డా. వి. రామకృష్ణరావుగారు యం. ఏ. యల్. టి. పి. హెచ్. డి.
- (2) రెవరెండుడా. జే. రాయస్ట్రాక్ గారు యం. ఏ. డి. డి.
- (3) యస్. వెంకరామక్ గారు, యం. ఎ.

రాజప్రతినిధి సర్ యిబ్రహీం రహీంతులా, జిన్నా గార్ల ప్రకటన

రాజప్రతినిధి సత్యాగ్రహమును నిరసించుట

మహారాజా సర్ ప్రోద్భుత్తు మారు టాగోరు (కలకత్తా) గారికి రాజప్రతినిధి పంపిన ప్రత్యుత్తరము

శ్రీష్టా, మే 2:— శ్రీమత్ రాజప్రతినిధిని గూర్చి మహారాజాగారికిని రాజప్రతినిధిని జరిగిన తీరు ప్రకటించబడినది. "భారత సామ్రాజ్యమున బ్రిటిషువారి మహాత్మ్య తాదా భారమును తేజమైన భంగము కలుగకుండ జేయుటకు దొరతనమునా రెట్టి చర్యల నవలంబించినను గూడ దేశమునందు మిక్కిలి హెచ్చుమంది యేర్పడింది మహాత్మాగారు దొరతనమువారిని సంగరించెదరు-అని నాగ్దాము చేయుచు సంగరాష్ట్రమునందలి భూస్వాముల పక్షమున మహారాజాగారును మరి 90 మంది భూస్వాములును సంకేతములు చేసి రాజప్రతినిధి కొక తేఖడు ప్రాసి సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించి బోటులకు ముందుగా గాంధీగారు రాజప్రతినిధికి ప్రాసిన లేఖ అవమంజనముగా నున్నదనియు అందులకు రాజప్రతినిధి పంపిన ప్రత్యుత్తరము నూటిగాను సరిగాను పరుషముగాను ఉన్నదనియు ఈ జమీందారులు ప్రాసిరి. ఇట్టి సుప్రభువు భారత సామ్రాజ్యమును మహాత్తరమనవేచే నే ననిపాడ జేరు ప్రశంసించిరి.

రాజప్రతినిధి లేఖ ప్రియ సర్ ప్రోద్భుత్తు మారు!

9-4-30 ఏ విధముగా ప్రాసిన లేఖకు నేను మిక్కిలి కృతజ్ఞుడను. సంగరాష్ట్రమున మరి పెక్కుమంది భూస్వాముల వద్దనుండినా నా కేట్టి లేఖలే వచ్చినవి. న్యాయాధికారసంరక్షణ తత్వములను కాపాడేందుకై నిరసించుటకు కలిగియున్న సంగరాష్ట్రములో భారతదేశమునందు అత్యధిక సంఖ్యాకులు నాకును నా ప్రభుత్వమునకును కేక్తి భావముతో మహాత్మాగారు తొడ్చి జేదరను నమ్రతగా కలసి మిరు ప్రాసివాక్యమును నేను అర్థమగుచు నానందముతో చదివినది. ఈ లేఖకు ఎవరి పక్షమున మీరు ప్రాసితిలో వారును మీరు బ్రిటిషు ప్రజలవల్ల అవిచ్ఛిన్నమగు నారాధనను మైత్రిని కలిగియున్నామని మీరు వాదనము చేసినందులకు మీకు పదనములు.

భారతదేశమునందు సమ్రాజ్యవ్యవస్థ కలిగియుండుననుభవముచేయుటకు సర్వత్రముల వినియోగించుటకును తాము దీక్షబునియుంటి మని ప్రేమబ్రతును ప్రజలపక్షమున సామ్యభావము ప్రభుత్వమునా పెక్కుసారు లిదివరకే ప్రకటించియున్నాము. ఈ అభివృద్ధి మిక్కిలి నిర్ధారణగాను కడుక్రిష్టముగను కలుగుటకు తగిన సాధనములను గూర్చి ఆలోచించుటకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వప్రతినిధులును భారత ప్రజాప్రతినిధులును కలిసి ఆలోచించుట కొకసభను త్వరలోనే జరుపగోరుచున్నామని మాడ వారు యిట్టిలేఖ ప్రకటించిన సంగతి గూడ మీకు తెలిసియున్నది. ఆసంకల్పమునం దెట్టివార్తను లేదు అనగా అసభని నుసరిముగానే యున్నదిగాని యీలోగా గాంధీగారును ఇతర కాంగ్రెసు నాయకులను బుద్ధివార్యముగా నీ సత్యాగ్రహద్యమమును ప్రారంభించిరి. కాండులేమియు సభకు జరుపుటకు తగిన అవకాశము లభించిన ముందితరుణమునందే, యిట్టి వల చిటగాను మున్నగు పెక్కు సలమలలో జరిగినట్టి దౌర్జన్యములు జరుగుటయే ఫలితముగాగల యీ యాద్యమమును కాంగ్రెసునాయకు లిటు ప్రారంభించిరి.

భారత దేశాభివృద్ధికింతకంటే అధికముగా హాని కలిగించగలిగినట్టియు యంతకంటే బాధ్యతావిరహితమైనట్టియు ప్రవర్తనమును నుండినగూడ నేను భావించగలిగియైన నుండలేదు. కాననల్లంపునమును అహింసాత్మకముగా నమలుటకు చేయుటకునట్టి ప్రయత్నము తప్పక విధుమగునని అంజరికిని తెలిసియున్నది. ఇప్పుడది అటులే నిధులమైనది. ఆక్రమకర్తలకులమైన అధికారపక్షి వృద్ధివృద్ధులమైనట్టి హానికరములకు ప్రజాసమదాయము లిచ్చుదీయద్యమములను మరల చెలరేగినవి. ప్రభుత్వశాసనమును ప్రజలు తిరస్కరింపవలెనని ప్రజలకు బోధించుటకులన భారతదేశమునం దెప్పటికిని యెట్టి అభివృద్ధియునుగూడ కలుగజాలదనట నిశ్చయము.

ఇట్టి పరిస్థితులలో న్యాయశాసనాధికారములను కాపాడుటమే నాకును నా ప్రభుత్వమునకును ముఖ్యకర్తవ్యమైయున్నదను విషయమందరికిని తెలిసియు యున్నది. కావున దానిని మేము నెరవేర్చుము. భారత దేశములలో సంఘమునక క్రమభంగము మూలభారమని మీనతే నే నమ్ముచుండెదను వారు యే రాజకీయ పక్షమువారైనను యెట్టి సాంఘికకర్తవ్యమునకుచేరిన వారైననుగూడ క్రమపద్ధతిని నిలబడెట్టుటలో నాకు తోడ్ప

ప్రాణవాయువు

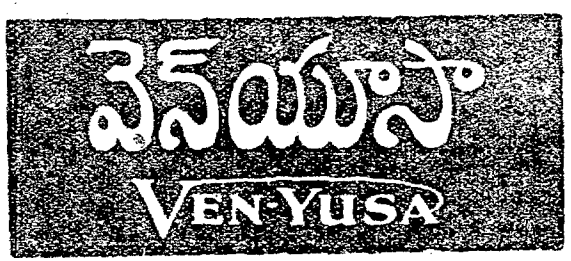
క్రొత్తయందమును తేగలదు

చర్యమును మృదువుగను, పరిశుభ్రముగను, నమ్రపుగను తేయుగలిగిన వెన్ యూసా ఫేస్ క్రిమిన్తో సమానమైనది మరొకటి తమరూ కాబడియుండలేదు.

ఈ యుక్తావస్థయైన జీవము నిచ్చు పదార్థమును "ప్రాణ వాయువు" ఈ వెన్ యూసా యందు మాత్రమే కలిగియుండి పరిశుభ్రతను, యావనముతో గూడిన యందమును నాకృతిని నిలపగలిగియున్నది.

ప్రతినిత్య ముపయోగించు సుగంధముతోపాటు వెన్ యూసా నుపయోగించిన, కృశించిన నరములకు నూతనజీవము నిచ్చి, గరుకుతనము, పగుళ్లు మొదలైనవాటిని చర్మముపైనుండి తొలగించును, నూతన్ని చేడిమినుండియు, వివర్ణతనుండియు, మంటలనుండియు సంగరించగలదు. ఎల్లప్పుడు నుపయోగించుటవలన నేడెట్టి చల్లదనము నిచ్చును. సువాసనగలిగిన యిది యొక అంటుకొనని మిగడపదార్థము. ఓపకబాటలలో అమృతమును, వెల రు. 1/- అన్ని సుగంధద్రవ్యము లమ్ము నారియొద్ద దొరకును.

వెన్ యూసా ఫేస్ క్రిమిన్ చర్మమును "ప్రాణ వాయువు"తో స్నానము చేయించగలదు.

జేదరనియే నేను నమ్మెదను. ఈరీతిగా సంఘముయొక్క మూలాధారములను కాపాడుటలో వారు తోడ్పడినవిచ్చుట భారతదేశియుల కందరికిని అత్యధికమును సంపదను సౌఖ్యమును కలిగించుట కవసరమును భావరాజ్యాంగ విధానమును నిర్మించుటలో గూడ వారందరూ తోడ్పడ గోరవను. (ఇట్లు విశ్వాసనీయుడు (సం) ఇర్వియ. (ఆ. ప్రె.)

ఎం.వి. జిన్నా గారి అభిప్రాయము

జమీయతులు ఉలేమా సంఘ కార్యదర్శికి పంపిన లేఖివార్త

సు మ్మారు, మే 2:— ఈ విషయము నకు యమున జమీయతులు ఉలేమా సంఘమునకు మీ ఆలోచన ముఖ్యముమై యున్నది. కావున మీరు తప్పక యీసభకు రాగోరదను, అని కార్యదర్శి జిన్నాగారికి తంతివార్త పంపెను.

"ఇప్పుడు రాజాలనందులకు చింతించున్నాను. సుమ్మారులో వ్యక్తమగుచున్నది దేబడినకేసులో ఆశానపక్షమున వాదించుచుండుటచే బొత్తిగా రావీలులేకుండనున్నది. కాననల్లంపునవద్దతిని విధానమును సాంప్రదాయమును భారతీయులెవరును ముఖ్యముగా ముసలమును లేనవరును అవలంబించగూడదు. దానిని ప్రారంభించుటకు తగినసమయ మింకను రాకపోవుటయేగాక అది ఆచరణ సాధ్యమైనదియునుకాదు. వివేకముతో మాడినదియునుకాదు. హిందువులకును మహమ్మదీయులకును మైత్రిని కలుగజేయుటయు త్వరలోజరుగనున్న కాండులేమిలసభలో (బ్రిటన్ దొరతనమువారితో) రాయవారములను జరుపుటయును మాత్రమే మన కిప్పుడు ముఖ్యకర్తవ్యమై యున్నవి. కావున లండనులో జరిగెదను కాండులేమిలసభ ఫలితము తేగలదను మూలందరు ఒరిమిని బూసవలెననియే నేను మహాత్మాగారుగా తెలుపుచున్నాను." అని జిన్నాగారు తంతిపంపిరి. (ఆ. ప్రె.)

సర్ ఇ. రహీంతులాగారు గాంధీమహాత్ముని సత్యాగ్రహమును ప్రశంసించుట

అహింసాపరత్వము దేశమునందంతటను మిక్కిలి బాగుగా ప్రచలించి

బొంబాయి, మే 2:— నెలవులములమున చాలమంది నేడు "వై శురాయి ఆఫ్ యిండియా" స్టీరులో బొంబాయి నుండి విదేశములకు బయలుదేరిరి. వెనుక బొంబాయి ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యుడుగా నుండినట్టియు యిప్పుడు కాల్కి సామ్రాజ్యభ్యుదయ సమితివైయు సర్ యిబ్రహీం రహీంతులాగారును క్రితైరనుచున్న బొంబాయి హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తి సర్ యుమైన్ ను మార్చి నగరును గూడ నేడి స్టీరు రులోనే బయలుదేరిరి.

జానునెలలో లేబరుకమిషను విచారణ ప్రారంభమగును అంతవరకును రహీంతులాగారు విరోపాఖండమున మధ్యదేశములలో పంచారము చేసెదరు. సత్యాగ్రహమును గూర్చి పిరి నడుగగా మొదట నేమియును తెలుపలేదు గాని పిమ్మట గాంధీగారి అహింసాపరత్వమును అత్యధికముగానే ప్రశంసించిరి.

"భారత దేశమునం దంతటను అహింసాపరత్వమును శ్రేష్ఠతమముగా నెలకొల్పగలిగినందులకు దేశీయులందరును గూడ మహాత్మునివల్ల మిక్కిలి కృతజ్ఞులుగా నుండదగును. మహాత్ముడు నాయకత్వమును వహించుటవలననే దేశమునం దంతటను అహింస యిటుల పూర్తిగా నెలకొనెను గాని లేనిచో పెషావరులో జరిగినరీతిని దౌర్జన్యము దేశమునందంతటను జరిగియే యుండును."

దేశములో ప్రజలందరూ స్వదేశీక్షును బూసనట్లు చేయగలిగినందులకు నా మన్ననకు భారత సర్వకర్మము వారుగూడ చాల కృతజ్ఞులుగా నుండవలెను.

సత్యాగ్రహము వలన దేశమునందు నర్తకము క్షీణించినదని కొందరు నడుచున్నాడు గాని కష్టతప్పకుల ననుభవించుటకు నిది వరకెన్నడును యే దేశమునగూడ స్వాతంత్ర్యమును బడయుగలిగియుండలేదు. ప్రస్తుతము గాంధీమహాత్ముడు ప్రభుత్వము వారుగూడ సర్వత్రమును వినియోగించుచుండినను అతి శీఘ్ర కాలములోనే సమాధానము కలుగగలదని నే నాశించుచున్నాను. నేను ఆంగ్ల దేశమునకు వెళ్లిపరీక్షించి ఇందులకు సర్వత్రములను వినియోగించి పనిచేసెదను" అని రహీంతులాగారు నడిపిరి.

(హిం. స్వ. వి.)

వంగరాష్ట్రము

అయిదుగురిని అరెస్టుచేయుట

కలకత్తా, మే 2:—నేడు శ్రీధానందపార్కులో శేల కొలది ప్రజలు చేరిరి. ఆ సభలో 5 గురు విద్యార్థులు ఉపన్యసించగా పోలీసువారు వారి నందరిని అరెస్టుచేసిరి. ప్రజలకు వెడలిపోవుటగా వారు పోసంపన లాటిల్తో కొట్టిరి. చాల మందికి దెబ్బలు తగిలెను. ఒక మహమ్మదీయునకు బలమును దెబ్బలు తగిలెను. (ఆ. ప్రె.)

బంకించంద్ర ముఖర్జీ గారికి శిక్ష

కలకత్తా, మే 2:—మార్చి నెల 14, 21 తేదీలలో శ్రీధానందపార్కులో కాజిప్రోహమును బోధించినందులకు యిత్తని పైని లేబడిన కేసువిచారణ నేడు జరిగినది. రెండేండు కఠిన నేయబడిన. ఇదివర కిత్తినీ నేయబడిన ఒకసంవత్సరముకేళ్ల పూర్తియైనవిచ్చుట మరల నీ రెండేండ్లకేళ్ల ననుభవించవలెనని మేజిస్ట్రేటు విధించెను. (ఆ. ప్రె.)

మేము లండను, జర్మనీ, బెల్జియం, హాలెండు విదేశావూర్ధులను అద్దాల, ప్రేములు, రవివర్మా పిక్చర్లు, జర్మనీ పిక్చర్లు, చిన్నసయిజు పెద్దసయిజు బోరి అద్దములు, హైటారుకువేనే అద్దములు, రంగులుపువ్వులు అద్దములు యింకా అనేకరకములు చిల్లరగాను, బోకుగాను కాకినాడ జెలివరకే తెప్పించి మద్రాసుకేట్లకు అనుసరించి విక్రయించుతూ వున్నాము. ఒకదాని కొనియూచినయెడల మీకే తెలుసును.

యక. వెంకటాయులయ్య

ఇట్టాలు ప్యాపాం, మొయినోడ్డు, కాకినాడ. పాడాఫీసు:—155, 156 దేవరాజమొదలిది, మద్రాసు.

పత్రికాశాసనము

కలకత్తాలో స్టేట్స్ మెన్, బెంగాలీ తప్ప తక్కిన పత్రిక లన్ని ఆగిపోయినవి

బొంబాయిలో పత్రికాసంపాదకుల సభ మే 18 తారీఖున జరుగును

పత్రికాశాసనము వెబ్ సైటుల అవస్థ

వంగరాష్ట్రము

కలకత్తా, మే 3:—కలకత్తాలో బెంగాలీ, స్టేట్స్ మెన్ పత్రికలు తప్ప తక్కిన పత్రికలన్నియు ఆగిపోయినవి.

అమృతబజారు పత్రిక ఆగిపోయినది

కలకత్తా, మే 2:—భారతపత్రికా సంపాదకులును, పత్రికావ్యవహారాలను కలిపిచేసినసభలో చేసిన తీర్మానము సారముగా అమృతబజారు పత్రిక నేడు మధ్యాహ్నమునండి ఆపివేయబడినది. అల్పర్హ ఇన్ స్టిట్యూట్ లో శ్రీయుత రామా నంద ధర్మగారియధ్యక్షతన జరిగినవైసభలో ఈతీర్మానములు ఆమోదించబడినవి.

(1) పత్రికాశాసనము పత్రికాస్వాతంత్య్రమునకు భంగ కరమని సభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

(2) పత్రికా శాసనమును పరిమిత పత్రికలకు భారత ప్రజలు బహిష్కరింపవలెను. పత్రికలలో ప్రకటనలను ప్రచురించుచుండిన ప్రజలు పత్రికాశాసనమును పరిమిత పత్రికలలో వానిని ప్రచురింపరాదు.

(3) ధరావతును చెల్లింప నిరాకరించి పత్రికలకు ఆపివేసినవారి వైఖరి నిసభవారు ఆమోదించుచున్నారు.

4. పత్రికాశాసనము రద్దగువరకు పత్రికలు ఆగిపోవలెను. లేదా యికముందు అలహాబాదులో జరుగు సభ వ్యతిరేకముగా తీర్మానించువరకు నను ఆపివేయబడవలెను.

5. పత్రికాధిపతులసభ జరుగవలెనని బెల్గేజీయర్ చేయు మా చనను సభవారు ఆమోదించుచు సభజరుగుటకు అలహాబాదు తగినస్థల మని సభవారు తలచుచున్నారు.

6. ఈ తీర్మానములను అనుబంధములో ఉట్టుటకు 9 మంది కలసివసంఘమును నియమించడమైనది.

లిబర్టీ, బంగబానీ, నవత్రైపత్రికలు ఆగిపోయినవి

మే 1:—తారీఖున బంగబానీ, నవత్రైపత్రిక లిబర్టీ పత్రికలకు ప్రచురింపబడు ముద్రణాలయమువారు 10 నెలరూపాయలు ధరావతు కట్టవలెనని లిబర్టీ ప్రెస్ డెస్క్ మేజిస్ట్రేటు కోరినందున అధరావతును కట్ట నిరాకరించి వై మూడుపత్రికలను ఆపివేసినట్లు లిబర్టీ న్యూస్ పేపర్ లిమిటెడ్ కంపెనీ మేనేజరు తెలియబడుచుచున్నారు.

ఇంక మూడుపత్రికలు ఆపివేయబడుట

కలకత్తా, మే 4:—ఆగి పోయిన పత్రికల నాచితాలో, ముసల్ ముక్, వోట 30 గ, బసుమతి, పత్రికలు చేరినవి. ఇంక ఆపివేయబడిన స్టేట్స్ మెన్, బెంగాలీ పత్రికలను బహిష్కరించుటకు ఆంధ్రోళనము హెచ్చుచున్నది. ఈరోజుమధ్యాహ్నము కలకత్తాలో పత్రికలను పంచిపెట్టువారు సభగా విడిచిరి. అసభలో, స్టేట్స్ మెన్, బెంగాలీ పత్రికలను అమృతబజారు సలహా నిచ్చినందులకు ఉగ్రసింగ అరెస్టు చేయబడినది. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

శాసనమునెడల భారతవాణిజ్యసంఘమువారి

యనమృతి

కలకత్తా, మే 3:—భారత పత్రికలన్నియు ఆగిపోయిన విషయమును రాజప్రతినిధి చిత్రించునట్లెచ్చుచు భారతవాణిజ్య సంఘమువారు రాజప్రతినిధికి తంజివార నంపివారు. ఇన్ని పత్రికలూగిపోవు భారతచరిత్రములో అపూర్వమనువిషయ మని తత్సంఘమువారు తెలుపుచున్నారు. ప్రస్తుతవిషయపరిస్థితులను అంతముచేయుటకు పత్రికాశాసనమును, ధరావతులను రద్దు చేయవలెనని సంఘమువారు కోరుచున్నారు.

పటేలుగారి నెలహా

కలకత్తా, మే 3:— పంగనాయకులలో శ్రీయుత వి. జే. పటేల్ గారు స్థితిగతులను చర్చించిరి. పత్రికలను అధమపక్ష పక్షముతోజూతైనను ఆపివేయవలెనని వారు సలహానిచ్చిరి. కాంగ్రెస్ కేవలంపండి వార్తలకు ఒకబుల్లి టీనును ప్రచురించుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. (ఆ. ప్రెస్.)

బాపాలా వారి

యొక్క వజ్రములు, సవరంబంగారము, వెండి వస్తువులు!

215, చైనాబజారు, మద్రాసు.

నాయం! 6-30 బెజవాడ శ్రీ దుర్గాకళామందిరము హాలులో రాత్రి 9-30

1930 సం॥ మే నెల 6 తేది మాత్రమే

హారాలు లాయిడు గారి

(వికటినోదములు, హాస్యకథాకలాపము, నవ్యలకల్పలము)

ఇందుతో మిస్ జోహారా, మిస్ సుందరిబాయి

గార్లచే నాట్యము సంగీతములు ప్రదర్శింపబడును.

(ఫ్రీ ప్రెస్ తంఱి)

కలకత్తా, మే 3:— శ్రీయుత వి. జే. పటేల్ గారు పత్రికాసంపాదకులలోడను, కాంగ్రెస్ సేవకులలోడను ఖైయిట్ షేల్ అనుసలమును పంపించెను. పండిత ఘనమోహనమాలవ్యాసగురుగారుండెరి. ఈరోజు సాయంత్రము బీర్లాహాలులో పటేల్ గారు అన్ని పక్షముల రాజకీయ నాయకులను కలసి కొని ముచ్చటించును. ఇనుముబిగుమతిచేయువర్తకులలోగూడ వారుసంప్రదింతుక. శత్రుదండమును శ్రీరామకవిటీయందలి సభ్యులలోడను శ్రీపద్మలలోడనువారు ప్రతిపదిం చెదరు. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

కలకత్తాలో వా ర్తను ప్రభుత్వమువారు

ఆపివేయుట

(ఫ్రీ ప్రెస్. తంఱి)

మద్రాస్ మే:—పటేల్ గారు కలకత్తాలో దిగివచ్చును జరిగిన విషయములను కలకత్తా ఫ్రీ ప్రెస్ సంపాదకుడు రెండు భాగములుగా పంపెనయ్యు అందులో మోలీసు జోక్యము కలుగజేసికొనిన విషయముగల మొదటి భాగమునే ప్రభుత్వము వారు పంపి పోలీసులు ఉత్తమమును చెడగొట్టిన రెండవ భాగము ఆక్షేపణీయమని పంపలేదని మాకలకత్తా ఫ్రీ. ప్రెస్. సంపాదకులు తెలుపుచున్నారు. పటేలుగారి ప్రకటన పనుగ్రముగా పంపక అందులో కొంతభాగము మాత్రమే వారు పంపిరి.

బొంబాయి రాష్ట్రము

మే 18 తారీఖున పత్రికాసంపాదకులసభ జరుగును

హిందూపత్రికా సంపాదకులు అధ్యక్షులు

బొంబాయి, మే. 4:—బొంబాయిలో మే 18 తేది ఆదివారమునాడు జరుగనున్న పత్రికాసంపాదకుల సభకు మద్రాసులోని హిందూపత్రికా సంపాదకులగు. రంగస్వామి అయ్యంగారు అధ్యక్షులుగా నుండవలసికొనిచిన్నారు. సభా కార్యక్రమము విషయమై కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు సలహాను కోరుచున్నారు.

బొంబాయి పత్రికాసంపాదకులసభ

బొంబాయి, మే. 3:—పత్రికా సంపాదకుల ప్రతినిధులయొక్కయు, ముద్రణాలయ ప్రతినిధులయొక్కయు సభ కే. నటరాజుగారి యధ్యక్షతన సమావేశమై పత్రికాశాసనము స్వతంత్ర పత్రికానిర్వహణమునకు వ్యతిరేకమనియు, నాగరిక ప్రభుత్వ ముత్రము లన్నిటిని విధద్ధమనియు, ముద్రణాలయ పరికరములయొక్క వ్యాపారమునకును, దానికిసంబంధించిన యితరవృత్తులకును చాలభంగకరమనియు, ప్రస్తుతము యీపత్రికలవలన జీవనముచేయుచున్నవారి పనిపోగొట్టుననియు తీర్మానించిరి. ఈపత్రికా శాసనములను గలిగినస్థితిగతులను విచారించుటకుగాను మే 18 వ తారీఖున బొంబాయిలో సభ జరుపవలెననియు సభవారు తీర్మానించిరి.

తీర్మానమును ప్రతిపాదించుచు పత్రికాసంపాదకుల సభ జరుగుటయవసరమని వివిధరాష్ట్రములయందలి ప్రముఖులకు పత్రికాసంపాదకులు అభిప్రాయపడుచున్నారని బెల్గేజీయర్ చెప్పిరి. పత్రికా సంపాదకుల సభ అలహాబాదులో జరుగవలెనని కలకత్తావారు అభిప్రాయపడిరి. కాని బొంబాయిలో జరుగుట ఉత్తమమని బెల్గేజీయర్ గారినిరి.

సభవారు ఆహ్వానసంఘముగా యేగ్గడి శ్రీయుత నటరాజు గారిని అధ్యక్షుడుగాను, కడవోకర్ గారిని ఉపాధ్యక్షునిగాను నియమించిరి. సభలో చాచాపు 600 రూపాయలు విరాళములు ప్రకటించబడినవి. సభయొక్క చిరునామా బొంబాయి క్రాసికర్ ఆఫీసులో నున్నది.

మహారాష్ట్రము

పూనా ముద్రణాలయాధికారుల నిశ్చయము

పూనా, మే 3:—పూనా ముద్రణాల యాధికారుల సంఘమువారు నేడు సభగావించిరి. బొంబాయిలో జరుగు పత్రికా సంపాదకుల సభవారి తీర్మానము ననుసరించి తమ సంఘములో సభ్యులకు పత్రికలను ఆపుచేయుటకు తాము ఆజ్ఞాపించెనమని వారు తీర్మానించిరి. ఆంగ్లనవ్యులను గూర్చిన ప్రకటనలను తమపత్రికలలో ప్రచురింపరాదని సలహానిచ్చుటకు గూడ వారు తీర్మానించిరి. (ఆ. ప్రె.)

పంజాబు

దేశీయ పత్రికలు ఆగి పోయినవి
లాహోర్, మే 3:—నగరము లో కొంత ముగానున్నది. పత్రికా శాసనముయెడల తమ అసమ్మతి తెలుపుచు దేశభాషా పత్రికలు నేడు ప్రచురింపబడలేదు. కాని బ్రిటానిక్ హిందూ న్యూస్ పత్రికలు యథాప్రకారము ప్రచురింపబడినవి. (ఆ. ప్రెస్.)

అమృతనరేణులో పోలీసులు ప్రభుత్వము కొట్టుట

అమృతనరము, మే 2:—కాశ్మీరీపద్ధ సమావేశమైన గుంపును పోలీసులు చెదరగొట్టిరి. కొందరికి చెబ్బలు తగిలెనని తెలియుచున్నది. చెబ్బలు తగిలిన 8గురు ఆసుపత్రికి గొంపొబడిరి వచ్చేపోయో గుట్టుపుండ్లను ఆపుచేయుటకు ప్రయత్నించుచున్న 20 మంది కాంతిపైనికుట ఆరెస్టు చేయబడిరి ఒక్కొక్కరికి 20 రూపాయల జరిమానాగాని 8 రోజుల శిక్షగాని విధింపబడినవి. ముద్రణాలు జరిమానా యివ్వ నిరాకరించినందున శిక్షలూహోరు చెబ్బసాలకు పంపబడిరి. (ఆ. ప్రెస్.)

పెహావరులో రాజద్రోహసభల

నిషేధచట్టము అమలుచేయబడినది

సిన్హ, మే 3:—రాజద్రోహకరములగు సభలను నిషేధించుట కేర్పడియున్న చట్టము పెహావరుజిల్లాలో అమలుచేయబడినట్లు ఒక ప్రత్యేకమైన కెబ్బుప్రకటించుచున్నది.

సర్పిలెట్టుపత్రిక ఆగిపోయినది

ప్రభుత్వమువారు కి వేలు ధరవతు కోరుటచే

పాట్నా, మే 3:—సర్పిలెట్టు ముద్రణాలయాధికారిని 8 నెలరూపాయలు ధరావతుకోరిరి. పత్రిక ఆపుచేయబడును. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

బర్రాలో రెండుపత్రికలు

సంపాదకీయములను మానివేసినవి

రంగూన్, మే 3:—ఆంగ్ల-గుజరాతీ పత్రికయగు బ్రహ్మచక్, ఆంగ్ల-తైవారపత్రికయగు రంగూన్ మెయిర్, రెండును పత్రికా శాసనముయెడల అసమ్మతి తెలుపుచు సంపాదకీయములను వ్రాయట మానివేసినవి. (ఫ్రీ. ప్రెస్.)

గాంధీ మహాత్ముని ఉపన్యాసములు

మేడండ్ల వారి వరీగారను పరాను దేశపు నారీమణి

నేడు మహాత్ముని సందర్శించుట

నవసారి, మే 5:—పరాను (ప్రాన్సు) దేశపు నారీమణి యొక్క మేడండ్ల వారి వరీగారను పరాను దేశపు నారీమణి నందు సంచారముచేయుచున్నాడు. ఈమె యిటీకివచ్చి నేడు పుదయమున మహాత్ముని సందర్శించెను. “నేనుగూడ ప్రత్యాగ్రహ వలంటిగా చేరగోరెను” అని ఆమె మహాత్మునితో తెలిపెను.

“మీరు మొదట అహింసాదాహుత్యమునకు అవకాశమును సత్యాగ్రహ ఆశ్రయమునందున్న స్త్రీమతి మిశ్రాబాయి (నీడు కన్య) గారిని కలుసుకొని అన్ని సంగతులను తెలుసుకొనుడు.” అని మహాత్ముడు నుడివెను.

భారతదేశ పూర్వస్వరాజ్య ఉద్ధునమునుగూర్చిగూడ ఆమె మహాత్మునితో సంభాషించెను.

ప్రాన్సుదేశము నారీసానుభూతి

ఇప్పుడు జరుగుచున్న ఆధ్యాత్మిక పరివర్తనము ప్రపంచోద్యమమునందలి యొక భాగముగా భారతీయుల ఆశ్రయములపట్ల ప్రాన్సుదేశమువారు ఆశ్చర్యకమున సానుభూతిని కలిగియున్నారు. ఈస్వరాజ్య సమరమునవారు భారతీయులను తోడ్పడ గోరుచున్నారు. ఇప్పుడేదేశమున జరుగుచున్న విషయములను నేనెప్పటికప్పుడు ప్రాన్సుదేశమువారికి తెలుపుచుందును” అని రివరిగారు మా విలేజుకి తెలిపించిరి.

రివరిగారి స్త్రీమతి కస్తూరీబాయిగారితో గూడ మాటలాడిరి. (ప్ర. తె.)

మహాత్ముడు కులపంచాయితీదారుల

సభలో ఉపన్యసించుట

మద్యపానమును వినర్జించుటకు 18 కులముల

పంచాయతులవారు ప్రమాణముచేసిరి

నూరత్తు, మే 4:—నూరత్తుమండలమున 18 కులములకు చేరిన పంచాయతీసంఘమువారు తమతమ కులములకు చేరిన వారెవరును మద్యపానమును చేయరాదనను. తీర్మానముల నామోదించిరి. ఈ తీర్మానములను సరిగా నమలులో పెట్టినచో మండలమునందలి మొత్తము జనసంఖ్య 117000 మందిలోను 40000 మంది మద్యపానమును పూర్తిగా వర్జించుట తలపెంచును. నేడు నూరత్తులోజరిగిన సభకు యీ పంచాయతుల ప్రతినిధులందరూగూడ వచ్చిరి. “మీరు చేసిన ప్రమాణములను మీరు నెరవేర్చుకొనుటకు పాండిత్య విశేషము మీకు తోడ్పడజాలదు. భగవంతునినుండి సంపూర్ణమున విశ్వాసమును మనము లోగట్టి నూర్చును కలిగినచేగాని మీకు తగిన మనోదార్ధ్యము లభింపదు. మద్యపాననిర్మూలన కృషిలో పురుషుడనగు నేను విఫలపడ నగుట నల ననేయి పుడు. స్త్రీల సహాయమును కోరితిని. త్రాగుబోతులనునగులనుగూడకరింపజాలినవారు స్త్రీలే. మద్యపానమును నిర్మూలించుడు. నేనిదివరకు పెక్కురాష్ట్రములలో మంత్రి పదవులలో నన్నువారిని చాల మందిని చాలసారులు ఆశీర్వాదించిరి. ఆదాయము పెచ్చుటకు ఇతర విధములకు మార్గములను మీరు చూపించినచో మేమిటుల చేసెదమని వారనిరి. బాలురకు చదువు చెప్పించుట మాని నేయుడు అని నేనంటినిగాని వారందులకు సమ్మతించ లేదు. స్వరాజ్యమువచ్చిన పిమ్మటగూడ మద్యపానము అంతరింపకుండ నేయున్నచో మన ప్రాంతముల యిట్టి ప్రయత్నమునే చేయవలసియుండును. అమెరికావారు ఆదేశమునందు మద్యపానమును పూర్తిగా రూపుమాప గలిగిగాని వారికిగల ధైర్య సాహసములుగూడ మనకు లేవనొందున్నవి. మనముపోషమును గోల్పోతిమి. కావుననే మొట్టమొదట యీ సమస్యను మీరు పరిష్కరింపవలెనని నేను మమ్మలనుకోరితిని. అందులకిదియేముఖ్యమైతరణము. ఇదియే శుభకాలము. కావున మీరుచేసిన ప్రమాణములను విధిగ నెరవేర్చవలెనని పదింపదిగామిమ్ములనుగోరుచున్నాను. మీరు నన్ను మోసగింపరాదు. మీరు మద్యపానము వదలజాలనిచో ఆవిషయమును స్పష్టముగా తెలుపుడు. అప్పుడుగూడ నేను మిమ్ములను మెచ్చుకొందును. నేను త్రాగుకుండ నుండజాలనని నాకొడుకే నాతో చెప్పిననాగూడ అతడు నిజము చెప్పినందులకు అతనినిగూడ నేను మెచ్చుకొందును. అటులనే మీరుగూడ నిజమునే చెప్పవలెను. మద్యపానమును వదలలేని వారి కందరికిని భగవంతుడే సహాయముచేయును. మీరు నన్ను మోసముచేయునెడల మీ కులమును మీ దేశమునుగూడ మోసపుచ్చినవారగుదురు. మద్యపానమును వదలుటకు తగిన మనోదార్ధ్యమును

మీకు కలుగజేయుటకే యీసభలో ఉపన్యసించవలెనని నన్ను కోరిరి. అట్టి మనోదార్ధ్యమును మీకు కలుగజేయుటకు తగిన శక్తి నాకులేదు. బ్రాహ్మణులు మొదలు అంత్యజాతులవరకును అన్ని వర్ణములవారునుగూడ నాయొద్ద ప్రమాణము చేసియుండిరిగాని వారందరును అటుల జరుపగలిగి యుండలేదు. ఇప్పుడు స్త్రీలు మద్యపాననిర్మూలనమునకు పూనుకొనిరిగాన వారిపట్ల గౌరవమును మాపుటకొరకే మీరు మద్యపానమును వర్జింపవలెను.

స్త్రీలపట్ల దౌర్జన్యము

మద్యపాన నిర్మూలనముకొరకు పని చేయుచున్న స్త్రీలను గూడ చాలచోట్ల అవమానపరుచుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. నిన్న నూరత్తులో మీకు తెలిపెట్టుగారి కొక రాయి తెలిసినది. ఆమె మృతిచొందినను నాకు విచారము కలుగదు గాని మీరుచేసిన ప్రమాణమును మీరు నెరవేర్చక పోయినచో నాకు చాల విచారము కలుగును. ఎట్టి తుంటులైనను స్త్రీలను అవమానింప జాలకుండుటకు తగిన పరిస్థితులను మీరు కలుగజేయవలెను. మనదేశమున పురుషులు స్త్రీలను నీచముగా చూచుచుండురు. భర్తలు భార్యలను తిట్టుట కొట్టుట మున్నగువిగూడ సర్వసామాన్యముగానే జరుగుచుండెను. కాని 10 ఏండ్లనుండి స్త్రీలస్థితిలో క్రమముగా అభివృద్ధి కలుగుచున్నది. కావుననే నే నిపుడు స్త్రీలను యీ కడపటి సమరమున గూడ నర్పించుటకు సాహసించితిని. గూడ ప్రాణములు పోవువరకును స్త్రీలు పని చేసెదరుగాని గుజరాతులోని పురుషులెవ్వరును స్త్రీలను అవమానపరుపగూడదు. తిట్టుగూడదు వారిపై రాళ్లు రువ్వగూడదు. వారిని చెడుతలంపుతో బాడగూడదు. పురుషుల కామమును తీర్చుటకే స్త్రీలను భగవంతుడు సృష్టించెను. పురుషులకు నేపచేయుటయే స్త్రీల కర్తవ్యము అని పురుషులు భావించకుండ నున్నచో స్త్రీల నవమానించుట కెవ్వరునుగూడ సాహసంప జాలరు. మీరందరును కలిసి వారిపైన రాళ్లు రువ్వ చుండిననుగూడ వారు పి కెటింగు మానరు. అమెరికాలో పుస్తీపులు బాన్సునుగారికి కన్నుపోయిననుగూడ అతడు మద్యపాన నిర్మూలన సన్నాహములు మానలేదు. మనదేశమునందు స్త్రీలకు జరిగెడు ప్రతి అవమానమునకును మనమే బాధ్యుల మగుదుము. కురుపాండవ యుద్ధమును కడపటి ప్రయత్నముగా యధిష్ఠితు డెటుల ప్రారంభించెనో అటులనే నేనుగూడ నీకాంతి సమరమును నా కడపటి ప్రయత్నముగానే ప్రారంభించితిని. దీని కొరకు సర్వస్వమును త్యజించెదను. భారతదేశమునకు పూర్వ స్వరాజ్యము లభించుటకై నే నుదీనినంత ను గూడ చేయుచుంటిని. ఒక్కమండలమునందైన నేర్పాటులన్నియును సమగ్రముగా నున్నచో మనకు తప్పక స్వరాజ్యముపట్ల నధికాశయోకలదు. విశ్వమానవసంఘముగ చేయుటయే మనయుద్దేశ్యమైనచో యావత్ప్రపంచాధిపత్యమునుగూడ మనముకోరవచ్చునుకాని అందులకు మీరు మొదట ఆత్మశుద్ధిని బడయవలెను. నిరంతరమునుకృషి సలుపుచుండవలెను. స్వరాజ్యమును బడయుటకు వేరుసాధన మేదియును లేదు.” అని మహాత్ముడు నుడివెను.

ఈ ఉపన్యాసమువలన సభ్యులలో నధికమగు దీక్షగలిగినవారు తీర్మానమును కొనసాగించుటకు కృతసిద్ధియైతిరి.

స్త్రీలసభలో మహాత్ముని ఉపన్యాసము

పంచాయితీదారుల సభలో నుపన్యసించిన వెంటనే

స్త్రీలసభలో మహాత్ముడు మాటలాడెను. నేను మీధనమును కోరను. ధనమువలన స్వరాజ్యము రాదు. రాట్నమువలననే స్వరాజ్యమువచ్చును. మీరందరును శ్రీరామచంద్రుని పట్టుమహిమియగు శ్రీ సీతాదేవి వలనే నడుచుకొనవలెను. ఇప్పుడు యుద్ధసమయమునకులచే పెండ్లిండ్లను గూర్చిన ఆలోచనలైనను జరుగరాదు. స్వరాజ్యము వచ్చిన పిమ్మట మనము కళ్యాణ పరంపరలను జరుపవచ్చును నూలు వడుకుటలోను సారా దుకాణములవద్ద పికెటింగు చేయుటలోను మీ రధికమగు దీక్ష బూనవలెను. నూరత్తులో స్త్రీలు పూనుకొనుటవలననే మద్యపానము పూర్తిగా నిర్మూలంపబడెను అను కీర్తి మీకే లభింపవలెను. మీరు తీరుబడినేలలో మాత్రమే యీషణలను చేయుచుండవచ్చును. తీరిక కాలమునంతను పూర్వ స్వరాజ్యమును బడయుటకొరకు మీరు వినియోగించుచుండినచో చాలును. ఇటుపైని మీరు తక్కిలనుతీసుకొనిరాకుండ నా సభలకు రాగూడదు. ఎల్లపుడును తక్కిలినైని నూలువడుకుచునే యుండవలెను. తక్కిలినైనగూడ మంచి సన్నిధారమును తీయవచ్చును. నూరత్తు లేపుచుండనే విదేశప్రయత్నములు మనదేశమునందు ప్రవేశించెనుగాన నందులకు ప్రాయశ్చిత్తముగా నూరత్తు మండలమునందలి స్త్రీలిఖిడిటుల దేశసేవ చేయవలెను. (ప్ర. తె.)

కెయిరా మండలమువారిని మహాత్ముడు మందలించుట

ప్రభుత్వోద్యోగులపట్ల ద్వేషభావ ముండ గూడదు

నవసారి, మే 5:—ఈ వ్యాసము 4 వ తేదీని వెలువడిన నవదేశము పత్రికలో ప్రకటింపబడెను.

“గుజరాతులో” కెయిరామండలము సమరరంగముగా నేర్పడినటులున్నది. ప్రజలు బహిరంగముగా నెట్టి దౌర్జన్యమును సలుపలేదు గాని ప్రజల మనసులలో ప్రభుత్వోద్యోగులపట్ల క్రోధమాత్సర్యములు తీవ్రముగా నెలకొనిన వనియే ప్రబలతముగా జరుపబడుచున్న సాంఘిక బహిష్కరణమును బట్టి యూహింపవలసి యున్నది. స్వల్పవిషయములలోగూడ ప్రజలు ఉద్యోగులను వేధించుచున్నారు. వారి లేఖలను పరిక్షించుచున్నారు. (సెన్సరు) ఇటుల చేయుటవలన విజయముకలుగదు. ములతాదారులు ఖాజాదారులు మున్నగువారుచేసెడు ఆక్రమములను మనము నెలకొల్పియువలసివదిగాని వారిపట్ల ద్వేషమాత్సర్యములను కలిగియుండగూడదు. మనమంత తీవ్రముగా వారిని బహిష్కరించుచుండినను వారిపట్ల మర్యాదను విసమ్రతను చూపుచునే యుండవలెను. లేనిచో యెప్పుడో యొకనాడు అల్లరులు జరుగకమానవు. ఈ మామూలాదారులను గూడ హద్దు మీరగలరు. ఒక ఖాజాదారు డివిడరకే హద్దు మీరని తెలియుచున్నది. ఇక ప్రజలు హద్దు మీరుటలో నేమి వింతయున్నది? కొందరు వారిని దూషింప నారంభించినపుడు వారు మరల కొట్టినచో వీరు వారి నెందుల కెటుల నిందింప గలుగుదురు. కావున కెయిరా మండలమువారు నా హెచ్చరికను గమనించి ఉద్యోగులను సాంఘికముగా బహిష్కరించుటలో మిలిమిరకుండ నడుచుకొనుచుండవలెను. గ్రామోద్యోగులు రాజీనామా నియ్యనిచో వారిని బహిష్కరింపవలెనని నేను తెలిపితిని. అనగా వారి ఆజ్ఞలను నెరవేర్చుగూడదుగాని వారికి ఆహార పదార్థములు నైతము దొరకకుండునట్లు చేయరాదు. వారిని వారి యిండ్లలోనుండి వెడలగొట్టుగూడదు. ఈ రీతిగా ఉచితజ్ఞతతో బహిష్కరణములను సాగింపజాలనిచో దానిని విరమించుటయే మంచిది” అని మహాత్ముడు వ్రాసెను. (ఆ. తె.)

ఉప్పుమడులలో విషము కలుపుట

గాంధీ మహాత్ముని ప్రకటనము

జలబూరు ఏప్రిలు 30“అటువద్దను మరీకొన్ని చోట్లను ఉన్న ఉప్పుమడులలో యెవరో కొందరు యేదో విషపుడును చల్లిరని యును పిమ్మట దానిని నిరుచి చూడగా ఆ ఉప్పుచేదుగా నుండెనని యును మహాత్మునకు తెలుసగా మహాత్ముడు స్వయముగా పరీక్షచేసి దానిని గూర్చి ఒక ప్రకటనను చేసెను. దొరతనమువారు ఆప్రకటనను అడచివేసి యీవార్త నిజముగాదని ప్రకటించిరి. పిమ్మట మహాత్ముడు మరియొక ప్రకటనమును గావించెను. “ఈ వార్త అసత్య”మని దొరతనమువారు ప్రకటించినపిమ్మట నా విలేజుకి మరల చాల శ్రద్ధగా పరీక్షచేసి మడులలో దేనికోకలిపిన మాట నిజమేనని మరల నిర్ధారణగా తెలిపెను. నేను గూడ రెండు రకములయిచ్చు పొట్టుములను బాగుగా పరీక్ష చేయించితిని. ఉప్పుమడులలో నేదోకొంతకలిక జరిగినమాట నిశ్చయము. గాని మడులలోకలుపబడిన పదార్థము విషపదార్థముగనోకాదో నేను నిర్ధారణగా తెలుపజాలను. మడిలోని ఉప్పునిశ్చరంగును ఉప్పుగడ్డలరంగును గూడ వెంటనే అదుపుతముగా మారి పోయెననుట కెట్టిసంశయమును లేదు. ఈమార్పు మనుష్యులవలన జరుపబడెనో మానవేతరులవలన జరుపబడెనో యను విషయమే యిప్పుడు నిర్ణయింపబడవలసి యున్నది. మనుష్యులవలననే జరుపబడినచో వారు ప్రభుత్వముతో సంబంధముకలవారా లేక యితరులారా అను విషయము మరల తేలవలసియున్నది. ప్రభుత్వోద్యోగులు ఉప్పుమడులను పొడుచేయుట వారిలో మన్నుకలుపుట మున్నగుపనులను చేయుచున్నారగాన ఈ ఉప్పును మనుష్యులు తినుటకు పనికిరాకుండ చేయుటకు నెట్టికలితీయును జరుపబడలేదని ధ్రువపరుపవలసిన భారము దొరతనమువారిపైననే యున్నది.” అని మహాత్ముడు వ్రాసెను. (ప్ర. తె.)

చెన్నపురమున స్త్రీల శాసనోల్లంఘనము

ఉప్పు తయారుచేయుచుండ పోలీసులు పొయ్యిల బద్దలుకొట్టుట

స్త్రీలు దౌర్జన్యరహితముగ తీర్మానముగ నిరోధించుట 144 సెక్షను నిషేధపుటలపై

నల్లపిండి యూరేగింపు

మదరాసు, మే 5:— శ్రీమతి దుర్గాబాయిగారి నాయకత్వముక్రింద నీదినమున, స్త్రీసంఘము ఉప్పుశాసనోల్లంఘనమునన్నిటి, సముద్రతీరమున వారు పొయ్యిలను పెట్టి, ఉప్పును వండుచుండగా, పెద్దపోలీసుపటాలమువచ్చెను. వారు సత్యాగ్రహులవద్దకుజని అచ్చట పొయ్యిలను, సామగ్రిని విరుగకొట్టి నిషేధాన్నివేసిరి. కుంపటులను బద్దలుకొట్టుటకు పోలీసువారిని స్త్రీలు దౌర్జన్యమునందలిహితముగ తీర్మానముగ నిరోధించిరి. కాని పోలీసు కెట్టకేలకు కుండలను పొయ్యిలను బద్దలుకొట్టకలిగిరి. అంతట దుర్గాబాయిగారు, ఈదినమున ఉప్పును తయారు చేయనిది అచ్చటనుండి కడలరాదని నుడివెరి. కాని పోలీసువారు స్త్రీలు సత్యాగ్రహ మొనర్చుచున్నచోటికి ఒకభర్తాంగులొని కి ఇతరులెవ్వరును వచ్చుటకుగాని పిలువకుండ చేయుటచే, ఆప్రయత్నమునంతట విడువబడినవచ్చెను. అంతట వారు తమవద్దనున్న సీసాలలో సముద్రపునీరును నింపుకొని, ముగిస్తే తెల్లదొర తనమును పాటలను ఇతరజాతీయగీతములను గానమొనర్చుచు 144 వ సెక్షనుక్రింద మేజిస్ట్రేటుగావించిన యుత్తరవుల నుల్లంఘించి పిడుగువెంబడి పెద్దయ్యూరేగింపు గావించిరి.

సరిగా ఉదయము ప్రారంభము జరిగినప్పటికి 8 గంటల సత్యాగ్రహ శ్రమమునుండి, స్త్రీలుగారు ఎలంటిరులను, పదిమంది స్త్రీలంటిరులను బయలుదేరి నేకతోము సముద్రతీరమునకరిగి, అచ్చట పొయ్యిలను ఏర్పరచి ఉప్పునీటిని తెచ్చికొనుటకు ప్రారంభించిరి. సత్యాగ్రహులకు వెనుకనే, కొంచెముదూరముగ పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు చల్లాదొరైగారు ముగ్గురు సబిన్స్పెక్టరులను, ఆర్థరు సార్లెంటులను, ఏబిదుండి పోలీసులను వెంటనిడుకొని మోటారులలోలలో వెంటనంటిరి.

సత్యాగ్రహులకు అప్రసరమునో వైద్యసహాయ మొనర్చుటకుగాను డాక్టరు. బి. సుబ్బారావుగారు, మరికొందరు స్త్రీలను, సత్యాగ్రహులను వెంటనిడుకొని సాధనసామగ్రితో రెండు మోటారుబండ్లలో, సముద్రతీరమున కరుదెంచిరి.

పోలీసువారు ఎప్పుసరికి, సత్యాగ్రహులలో పురుషుల జట్టునకు సంబంధించిన వెంకటరామన్, ఆర్. గోపాలకృష్ణన్, రామస్వామి, డి.వి. సుబ్బారావుగార్లు పొయ్యిని పెట్టి ఉప్పు వండుచుండిరి. పోలీసువారు అందరను వెంటనే సముద్రకైతములలోనికి ప్రవేశింపక, గట్టుమీద నిలచియుండిరి. ఇన్స్పెక్టరు గణపతిగారుమాత్రము 15 మంది పోలీసులతో సైతములప్రవేశించి సముద్రతీరమున సత్యాగ్రహ మొనర్చుబడుచున్న ప్రదేశమునకు వచ్చి ఉప్పు తయారుచేయుబడుచున్నచోటునువచ్చి, మీరేమి చేయుచున్నారని ప్రశ్నించిరి. ఉప్పుతయారుచేయుచున్నామని సత్యాగ్రహులు ప్రస్థుతమొసగిరి. అటుచేయుట శాస్త్రవిరుద్ధమనియు, లేచి వదలివెళ్లిపోవలసినదనియు, పోలీసుఇన్స్పెక్టరు ఉత్తరువుచేసెను. సత్యాగ్రహులు అందుకు అంకితంపక పొయ్యిలను అడ్డముగ వేసిరి. అంతట సబిన్స్పెక్టరు గణపతిగారును, విగిలిన పోలీసుల సహాయముతో వలంటిరులను పట్టుకొని దూరముగ లాగివేసి, పొయ్యిలను బద్దలుకొట్టిరి. కట్టెలను లాగుకొనిపోయిరి. సత్యాగ్రహులవల్లనే కడలక మార్చుకొని, ముగిస్తే తెల్లదొరతనము మొదలగు జాతీయగీతములను గానమొనర్చు జయజయ ధ్యానముల మొనర్చుచుండిరి. ఇంతలో శ్రీమతి కొట్లగిరి తాయరమ్మగారును, మరికొందరు స్త్రీ సత్యాగ్రహులును, మరియొక పొయ్యిని కుండలను కట్టెలను తెచ్చిరి. అంతట స్త్రీసంఘము లందరను ఆపొయ్యిని పెట్టి చుట్టును వేరి ఉప్పు వండుటకు ప్రారంభించిరి. అంతవరకును దూరముగనున్న గణపతిగారును రిగురు సార్లెంటులను 2 సబిన్స్పెక్టరులను కొందరు పోలీసులతో తిరిగి సత్యాగ్రహము జరుగుచున్న ప్రదేశమునకు వచ్చి ఉప్పును వండుచున్న కుండలను పొయ్యిలను ఇచ్చివేయవలసినదని అడిగిరి. శ్రీమతి దుర్గాబాయిగారును విగిలిన స్త్రీసంఘములను వెంటనే పొయ్యిలను చుట్టును చేరి తమచేతులతోడను కేరీరములతోడను, పొయ్యిని పూర్తిగకప్పివేసి ఏమయిననుసరే వానిని వదలమని నుడివెరి. గణపతిగారు సామ్యముగ వానిని నివ్వవలసినదని మాటలాడుచు, బలవంతముగ వానిని లాగుకొనుటకు ప్రయత్నించిరి. కాని ఏమాత్రమును సందలే

సు రా జ్ మ ల్

వారి

శ్రేష్ఠమైన వజ్రములు

313, ఎన్.వె.నెడ్, రాక్ ఫోర్ట్ గేట్, మద్రాసు. తిరుచినాపల్లి.

కుండ స్త్రీలు పొయ్యిలకప్పివేయుటచే నది సాధ్యపడలేదు. దుర్గాబాయిగారును విగిలిన సత్యాగ్రహులును “మీరమాత్రము భారతీయ సోదకులుకారా, స్వరాజ్యమువచ్చిన మీకుగాదా, మీ పనులవదలి దేశభక్తిపరులు గంతు” అని పోలీసు ఉద్యోగులను హెచ్చరించిరి.

గణపతి గారంతట, నొక కానిస్టేబులును పిలిచి, పొయ్యిని లాగి వేయవలసినదని యుత్తరవు చేసెను. కానిస్టేబులు, స్త్రీలకు చెబ్బి తగులకుండ లాగుకొనుటకు గాను మాడు నిమిషములు ప్రయత్నించెను. కాని అది సాధ్యపడలేదు. అంతట నతడు వారినుండి, పొయ్యి నెటుల లాగుకొనుట” అని అనుచు. ఆవలకు వెడలి, కృతనిశ్చయ మొనర్చుకొని గావీలు రెండు నిమిషముల యనంతరము తిరిగివచ్చి, లా తీతో పొయ్యిమీద కొట్టుటకు ప్రయత్నించెను. కాని అచ్చటనున్న సబిన్స్పెక్టరు ఒకడు, లాగినుపయోగింపవలదని హెచ్చరింపగా నతడాప్రయత్నమును విరమించెను పిమ్మట ముగ్గురు పోలీసులు, సత్యాగ్రహుల చేతులను బలవంతముగ లాగివేయుచు పొయ్యిని లాగివేయుటకు ప్రయత్నించిరి. ఈవిధముగ నిరుపక్షములవారికిని 10 నిలల నేపు పోరాటము జరగగా, తుదకెట్టకేలకు, ఒక పోలీసు, కుండనులాగివేసి బ్రష్టులకొట్టగలిగెను. ఇటుల చేయుటలో మరుగుచున్న నీర, చాలమంది సత్యాగ్రహులపైనను, కొందరు పోలీసు అధికారులపైనను గూడ పడుటచే, వారి కేరీరములు కాలెను. డాక్టరు నటరాజుగారును, ఆంబులెస్సు దళమువారును, వెంటనే వారికి వైద్యసహాయ మొనర్చిరి.

శ్రీ దుర్గాబాయిగారంతట సత్యాగ్రహుల నుద్దేశించి, ఈదినమున ఉప్పు తయారుచేయువరకును, అచ్చటనుండి కడలరాదని హెచ్చరించిరి.

పోలీసువారంతట స్త్రీసత్యాగ్రహుల దప్ప చుట్టు పట్టును గుంపులనందరను, వెడలగొట్టి అన్నివైపుల నొకపర్గాంగు దూరము వరకును, భారీ చేసెరి. సత్యాగ్రహ దళమువారి “వైద్యసహాయకదళమువారినిగూడ పోలీసువారిచ్చట నుండినయితేదు. తాము ఉప్పు తయారు చేయుటకు రాలేదనియు వైద్యసహాయమునకు వచ్చితిమనియు, వారు చెప్పగా మీరుగనర్చుపెంటువారి వైద్యసహాయక దళముగాదు కనుక నిచ్చట నుండినయము అని ఇన్స్పెక్టరు చల్లాదొరైగారు చెలిపిరి.

ఇంతలో మరికొందరు సత్యాగ్రహులు, తిరిగి ఉప్పు చేయుటకు ఇంకను కొన్ని కుండలను, పొయ్యిలను, కట్టెలను తేగా చల్లాదొరైగారు వానిని లాగుకొని బద్దలు కొట్టిరి. సత్యాగ్రహులవద్దనున్న సీసాలను లాగుకొనుటకు పోలీసువారు ప్రయత్నించిరిగాని వారు వానిని గట్టిగా కాగలింపుకొని వదలకుండుటచే విరమించుకొనవలసి వచ్చెను.

ఇట్టి పరిస్థితులలో, తిరిగి ఉప్పు కాచుట కచట నవకాశము లేకపోవుటచే శ్రీమతి దుర్గాబాయిగారు సీసాలలో సముద్రపు నీటిని మంచుకొని, సత్యాగ్రహులందరను ప్రోహచేసికొని, ముగిస్తే తెల్ల దొరతనము ఆను పాటలను ఇతర జాతీయ గీతములతోడను, వందేమాతర ధ్వనులతోడను, గాంధీ మహాత్మునకు జయజయ ధ్వనులతోడను, సెక్షను 144 క్రింద మేజిస్ట్రేటు గావించిన నిషేధపుటలపై నుల్లంఘించుచు, విధుల వెంబడి పెద్ద యూరేగింపుతో సత్యాగ్రహాభివరమున కిరుదెంచెను. పోలీసువారుగూడ ఈ యూరేగింపుతోడనే, మైలాపూరు పోలీసు స్టేషనువరకువచ్చిరి. అచ్చట నాగిపోయిరి. కె. భాష్యంగారుగూడ సగము త్రోవలో వచ్చి యూరేగింపున వేరిరి.

శాసనోల్లంఘన మొనర్చిన స్త్రీలు
ఈ దినమున సత్యాగ్రహ మొనర్చిన స్త్రీలు :—శ్రీమతులు (1) దుర్గాబాయిగారు (2) ఎల్. కృష్ణాబాయిగారు, బి. ఎ. (3) కె. తాయరమ్మ (4) మివాత్తుమ్మ (5) కొటమాంబ, (6) అంగచ్చి అమ్మ (7) లక్ష్మణమ్మ (8) వరహాలమ్మ, (9) నీలవేణి (10) యస్. రాజమ్మ (11) వెంకటరమణమ్మగార్లు.

పోట్ గ్రాఫరును బెదరించుట

మదరాసు, మే 5:—ఈదినమున స్త్రీల సత్యాగ్రహ దళమువారు సాకతోము సముద్రతీరమున ఉప్పు వండుచుండగా

పోలీసు ఏర్పాటులను సత్యాగ్రహులను పోలీసులను జరిగిన దౌర్జన్యరహితముగ పోరాటమును ప్రెస్ ఫోటోగ్రాఫర్లు ప్రతినిధి ఫోటో దీక్షుచుండగా, పోలీసుఅధికారు లాతని కెమెరాను బలవంతముగా మూసివేసి అచ్చట ఫోటోలు దీక్షిసయెడల ప్రాసిక్యూషను చేసెదమని బెదరించిరి.

వలంటిరులను నెట్టివేయుట
స్త్రీయులు ఉప్పుద్రవాయి, బుచ్చిబాబు, మరియొకరు మొత్తము మువ్వరు సత్యాగ్రహి వలంటిరులు నేటి ఉదయము ప్రాశ్నయించు సత్యాగ్రహానికి ధనమును వనూలుజేయుచుండ, ఉప్పును సార్లెంటులు అట్లు ధనము వనూలుజేయరాదని మందలింపుచు వారిని మెడబట్టి నెట్టివేసిరి.

శ్రీ ప్రాశ్నరు వి.వి. సుందరంగారు మహాత్ముని సందర్శించుట

కాశీ విశ్వవిద్యాలయమున ప్రాశ్నరు
జలవార్డు, మే 4:—కాశీలోని హిందూ విశ్వవిద్యాలయమున ప్రాశ్నరుగా నున్న వి.వి. సుందరంగారికి 1915 నుండియు గాంధీమహాత్మునితో గాఢముగ పరిచయము కలదు. సబర్కత్తిలో ఆ మహాత్ముడు సత్యాగ్రహ ఆశ్రమమును మొదలు నేర్పరచిన నుందరంగారు ఆ ఆశ్రమములో ప్రవేశించి పెక్కువత్సరముల పట్ల నుండిరి. వీరి పుడు కాశీ హిందూ విశ్వవిద్యాలయమున ప్రాశ్నరుగా నున్నారు. పనిడిత మదన మోహన మాలవ్యాగారి 49 నువతింబడసి వీరు ఆ విశ్వవిద్యాలయమును వదలి మహాత్ముని సందర్శించిరి. “మీరు ద్రవిడ రాష్ట్రమునకు వెళ్లి కోయం బుత్తూరు నుండలమునందు సత్యాగ్రహమును జరుపుటకు తగిన యేర్పాటులను చేయుదు” అని మహాత్ముడు తెలిపెను.

“తక్కిలి చిరంజీవియగుగాక”
అని తమిళ అక్షరములలో మహాత్ముడు స్వయముగా వ్రాసి యిదియే ద్రవిడ రాష్ట్రమునకు నా సందేశమని నుందరంగారికిచ్చెను. నుందరంగారు యిచటనుండి సబర్కత్తి ఆశ్రమమునకు వెళ్లి అచట వారమురోజులండి శిక్షణ నభ్యసించి పిమ్మట చెన్నపురికి వెళ్లెదరు.
నేడు మధ్యాహ్నము మహాత్ముడిటునుండి నూరకు వెళ్లి అచట స్త్రీల సభలో ఉపన్యసించును. ఆ. ప్రే. ప్రె

కర్కీలో అపాయకరమగు వ్రేలుడు

చాలామందికి చెబ్బలు తగులెను.
రహస్యముల నేకములు బయలుపడగలవని తలపబడుట

పూనా, మే 4:—నేటియుదయము కర్కీలో భయంకరముగ వ్రేలుడు జరిగినది. ఆరుగరికి గాయములు తగిలెను. అందులో యిరువురికి అపాయకరముగ గాయము లయినవి. శతశ్శిష్యమువారి పశువైద్యశాల ప్రక్కనుండి కొద్దిమంది ప్రజనడుచుచుండగా వారిచుదును నున్నట్లుండి వ్రేలుడు శబ్దము వినబడెను. వారియందరి కాళ్ళకును గాయములు తగిలినవి.

కర్కీ-తుపాకీకుందు ఫ్యాక్టరీనుండి దొంగిలించబడినదని తలంపబడు “డెల్టా నేటర్” వలననే యీ ప్రేలుడు జరిగినదని దర్శాత్తులవలన తెలియవచ్చినది. వానిని దొంగిలించుకొని వెళ్లుచున్నవాడే దానిని పారపాటున క్రిందపడవేసియుండనోవు. చెబ్బలు తగిలినవారిలో కొందరు తుపాకీకుందు ఫ్యాక్టరీలోని పని వాండ్రేయని చెలియుచున్నది. చెబ్బలు తగిలినవారిందరిని సెనూను ఆసుపత్రికి గొనిపోయియున్నారు. అచట వారి పోలీసులవశములో నున్నారు.

రహస్యముల నేకములు బయలుపడవచ్చును
గొప్పనేరములకు సంబంధించిన రహస్యములు బయలుపడవచ్చునని తలంపబడుచున్నది. ఇటీవల ఫ్యాక్టరీవద్ద విక్రీలి తీక్షణముగా కాపలా పెట్టబడియుండెను.

పిరాపురము మహారాణివారు యీ సెల మూడవలేదన బొంబాయినుండి “వైన్ రాయ్ ఆఫ్ ఇండియా” స్టేషనువిగాద ఇంగ్లండుకు ప్రయాణమైరి. (ఆ. ప్రె.

మ హా త్మ ని ని ర్భం ధ ము

ఎట్టకేలకు, గాంధీమహాత్ముడు నిర్బంధింపబడెను. మానవశ్రేష్ఠుడని సర్వత్ర అంగీకరింపబడిన మహాత్ముని నిర్బంధించుటతో, ఇర్విన్ ప్రభువుగారి నిర్బంధ విధానము మిన్నముట్టెనని చెప్పవచ్చును. మహాత్ముని నిర్బంధముతో, మైదవ ప్రశ్నను సోమ్యముగ పరిష్కరించెడి అవకాశమును ఇంగ్లండు కోల్పోయెను. నాగరిక ప్రపంచమంతయు మహాత్ముని నిర్బంధముగాంచి, విచారింపకమానదు. ధర్మబద్ధమైన త్య అహింసాధర్మములతో గూడిన, యుద్ధమును మహాత్ముడు నడుపుటచే, మానవతరణోపాయమున కిది దారిజూపునని, ప్రపంచమెల్ల ఎదురు జూచుచున్నది. నాగరిక ప్రపంచము మహాత్ముని యుద్ధముపు పరిణామమును కడు బాగరూక్షతతో వీక్షించుట కిదియే కారణము. మహాత్ముని నిర్బంధించుటవలన, ప్రభుత్వము తన ప్రతిష్ఠను పూర్తిగ కోల్పోవుచున్నది. దీనివలన ఇంగ్లండుకు తీరని యవకీర్తి వాటిల్లక మానదు. శాంతిదూతయగు మహాత్మునితో సమాధాన పడ జాలని దేశము, తన గౌరవము నెటుల నిలుపుకొనగలదు? మహాత్ముడు దక్షిణాఫ్రికాలో నేమి, కెయిరా చాంపరానులలో నేమి, బార్దోలీలో నేమి సత్కారహామహిమను జూపు చేసియున్నాడు. మరల నిపుడు దుజాపుడే, లోకమునకు తరణోపాయము జూప నున్నాడు. ఇట్టి మహామహుని నిర్బంధించుటచే, అత్యంత ప్రారంభించిన యుద్ధమును అడుగంటు నని తలచుటకన్నను ధ్రువ వేరుండదు. మహాత్ముని ముఖ్యానుచరు లందరును నిర్బంధింప బడినను, స్వాతంత్ర్యోద్యమము అంతరించుటకు మారుగ త్వరితగతి వ్యాపించుచునే యున్నది. అట్టితర, మహాత్ముని నిర్బంధించిన మాత్రాన, స్వాతంత్ర్యోద్యమము చల్లారు ననుట అపోహదప్ప వేరుగాదు. తద్వ్యతిరేకఫలము గలుగుట సహజము. ఇంతవరకు రాండుటేబిలు సమావేశము జరుగు నని ఆశపడుచున్నవారికి, ఇంతటితో ఆశ లంతరించును. ఆత్మ గౌరవముగల భారతీయప్రముఖు లెవరును ఈసభకు వెడలరనుట నిశ్చయము. మహాత్ముని ప్రభుత్వములు గూడ మహాత్ముని నిర్బంధింపవలదని వేడుకొనిరి. మహాత్ముని నిర్బంధము, ఎంత అవిచిత్రమో త్వరలో వెల్లడి గాగలదు. ఇకనయి నను, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారును పార్లమెంటు సభ్యులును తమ ఉపేక్షను వదలి, మహాత్ముని తదితర నిర్బంధితులను వెంటనే వదిలివైచి, నిర్బంధ శాసనములను రద్దుచేసి, భారతీయుల ఆశ

యములను సఫలపరచి, తమ గౌరవమును నిలుపుకొనుట కసీన ధర్మమగును. ఈ సమయమున ప్రజల కర్తవ్యము మాత్రము స్పష్టమే. మహాత్ముడు అహింసాధర్మ రక్షణమునకై యావజ్జీవమును ధారబోసి యుండిరి. మహాత్మునిపై భక్తిగల భారతీయు లెల్లరును అహింస నెట్టిపరిస్థితులలో నయినను విడనాడకుండుటకై, తమశక్తినింతు వినియోగించుట శ్రేయస్కరము. మహాత్మునిపట్ల భక్తిజూపుట కింతకన్నను అనుకూలమార్గము వేరుండదు. భారతదేశమే గాక, నాగరిక ప్రపంచ మంతయు, అహింసా విజయమునకై ఎదురు జూచుచున్నది. మహాత్ముడు నిర్బంధింపబడిన సమయమునగూడ, భారతీయులు వారి సందేశమును దీక్షతో నెరవేర్చెదరేని, మహాత్ముని హృదయముసంతుష్టి జెందును ప్రపంచము హిందూ దేశమును శ్లాఘించును. మహాత్ముని ఆత్మహిందూ దేశమందంతటను పరివ్యాప్తమై యున్నది. మహాత్ముని నిర్బంధించినను, వారి సందేశమును నిర్బంధించుటకు వీలుండదు. కీ॥ శే॥ రీసు గారు, స్వేచ్ఛగ నున్న మహాత్మునికన్నను నిర్బంధింపబడిన మహాత్ముడే ఎక్కు దుష్టద్రవ్యము డని, వెనుక జెప్పియుండిరి. అట్టి సత్య మిప్పటికిని వర్తింప గలదు. మహాత్ముడు విచారణ లేకుండనే 1827 సంవత్సరపు రిగ్యులేషను క్రింద నిర్బంధింపబడి, మరల యర్రవాడా జయిలుకే గొంపోబడిరి. ప్రభుత్వమువారు తమ యిచ్చనచ్చినంతకాలము వీరిని జయిలులో నుంచెదరు.

మహాత్మునకు విజయము గలుగుగాక!

రాజప్రతినిధి: లా-ఆరరులు

గ్రీడింగు ప్రభువుగారివలె, ప్రస్తుత రాజప్రతినిధి యగు ఇర్విన్ ప్రభువుగారుగూడ తమ ఉదారాశయములను మఱచి, లా-ఆరరులనే దైవముగ పూజింపవోడంగిరి. లా-ఆరరు రక్షణకు ప్రజాశయ సాఫల్యమే మూలమార్గమని, రీడింగు ప్రభువుగారివలె వీరును గ్రహింపజాలకుండుట శోచనీయము. సర్ ప్రద్యోత కుమార టాగురుగారికి ప్రత్యుత్తర మొనగుచు, వంగదేశపు జమిందారు లీ సమయమున ప్రభుత్వమునకు తోడ్పడుచున్నందులకు రాజప్రతినిధిగారు సంతృప్తి గనుపఱచిరి. భారతదేశపు రాజ్యాంగాభివృద్ధికి తాము తోడ్పడదలచి, రాండుటేబిలు సమావేశము నేర్పాటుజేయనెంచియుండ, గాంధీమహాత్ముడును, ఇతర కాంగ్రెసునాయకులును అసర్ధదాయకమగు మార్గము నవలంబించి దేశమును వెతలపాల్చేయుచున్నారని, రాజప్రతినిధిగారు నడుపుట చోద్యము. ఇట్టివాదమున కనేకపర్యాయములు ప్రత్యుత్తర మొనగబడియుండుటచే, మరల నిందుకు ప్రయత్నించుట యనవసరము. రాజప్రతినిధిగారితో సమాధానము గుదుర్చుకొనుటకు, గాంధీ మహాత్ముడిదివరకు పెక్కు ప్రయత్నముల గావించిన సంగతి జగద్విదితమే. వారి ప్రయత్నములు విఫల మయినవియ్యటనే, సత్కారహామార్గమును వారవలంబింపవలసినవచ్చెనని, తెలుపసక్కరలేదు. ప్రస్తుత పరిణామమునకు రాజప్రతినిధిగారును బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారును బాధ్యులగుదురుగాని, కాంగ్రెసు నాయకు లెన్నటికిని గానేరరు. ఏ తీరున

నయినను "లా"యొక్క ప్రామాణ్యమును నిలుపుటకు తాము ప్రయత్నించెదమనియు, ఇందునిమిత్తమై దేశాభివృద్ధి నోరువారందరును తమకు తోడ్పడవలయు ననియు, రాజప్రతినిధిగారు ఏచ్చరించుచున్నారు. కాని, ప్రజాభియోగముపై నాధారపడని లా-ఆరరులను బలప్రయోగముచే కాపాడుట దుర్లభమని, ప్రపంచచరిత్ర చాటుచున్నది. గాంధీ మహాత్ముని వైఖరిని రాజప్రతినిధిగారు రీతిరున నిరసించి యుండ, బొంబాయి ప్రభుత్వసభ్యులుగ బని చేసిన సర్ ఇబ్రహీం రహింతుల్లాగారు, కార్మిక విచారణ సంఘసభ్యులుగ ఇంగ్లండుకు వెడలుచు, మహాత్ముడి సమయమున దేశమునకు చేసిన మేలును మిగుల కొనియాడిరి. అహింసావాతావరణమును కాపాడినందుకు మహాత్మునికి దేశమంతయు కృతజ్ఞత జూపవలయు ననియు, స్వదేశవస్త్రాభిమానమును పురికొల్పినందుకు భారతీయ వణిక్కులు మహాత్మునికి ఋణపడియున్నారనియు, ఏ దేశమయినను బాధానుభవము లేకుండను, నష్టము గాంచకుండను స్వేచ్ఛను పొంది యుండలేదనియు, ప్రభుత్వమువారును మహాత్ముడును తమతమ బలాతిశయమును ప్రదర్శించియుండుటచే, త్వరలో నుభయులమధ్యసమాధానము గుదురు ననియు, తాము ఇంగ్లండులో నుండగ నిట్టిసమాధానమును గుదుర్చుటకు యావచ్చుకొని వినియోగించెదమనియు, సర్ ఇబ్రహీం రహింతుల్లాగారు నుడిచిరి.

సర్ ఇబ్రహీంగారు కాంగ్రెసుపక్షమువారు గారు. బాధ్యతలేనివారిలో చేరరు. వీరు మహాత్ముని ప్రముఖులు. ఇట్టివారు సయితము మహాత్ముని సేవను గుర్తించి కొనియాడుచుండ, ప్రజలెల్లరును లోలోన నిలులనే భావించుచున్నారని చెప్పవచ్చును. దేశమునందు బెరిగిన ప్రజాశక్తిని కేవల బలప్రయోగమువలన అణచివైచుట గాని, చట్టములను తొలగించి ఆర్డినెన్సుల మూలమున పరిపాలించుటగాని, సాధ్యమగునని తోచదు. మాంఛెస్టరు గార్డియను పత్రికగూడ ప్రతికాన్యోతంత్ర్య నిరోధమునుగూర్చి ఆందోళన గనపఱచుచున్నది. న్వరత్నార్థమై, ఇంగ్లండు హిందూ దేశముతో సమాధానపడవలయు నని, యీపత్రిక చాటుచున్నది. లండను డెయిలీ న్యూస్ పత్రికగూడ నిర్బంధచట్టములు బ్రిటిషు కీర్తిని వమ్ముచేయునని తెలుపుచున్నది. అయినను, ఇర్విన్ ప్రభువుగారిపై పూర్ణ విశ్వాస మూచవలెనని, బ్రిటిషుపత్రికలు చాటుచున్నవి. పారమారు ప్రభువుగారువస్యసించుచు, హిందూదేశమునుగూర్చి ముచ్చటించుట కిది సమయము గాదనియు, రాజప్రతినిధిగారిని బలపరచుటయే, తమధర్మ మగు ననియు, సూచించిరి.

కాని, ఇట్టిఖైఖరి బాధ్యతను తెలుపదు. హిందూదేశమునకు తాము ప్రేమింపని ఎంచెడి పార్లమెంటు సభ్యులు హిందూదేశస్థిని పరిశీలించి, అశాంతిని బోగొట్టుట కేమిమార్గము గలదని స్వయముగ యోచించుట యవసరము. అందుకుమారుగ హైందవాధికారులకు సర్వాధికారమును దిప్పగించి, తమ బాధ్యతను వదలుకొనుటకన్నను విషాదకరమగు స్థితి వేరుండదు. నిర్బంధవిధానమువలన మితవాదులుగూడ విడిపోయెదరని, స్పృహగారు వగచుచున్నారు. హిందూదేశముతో బ్రిటిషు వర్తక మడుగంటి నందులకు, బ్రిటిషు

నాకల యజమానులు వగచుచున్నారు. మహాత్మునితో సమాధానపడిన గాని, హిందూదేశసమస్య పరిష్కారముగాదని, ఆంధ్రానుగారు బ్రిటీషువారిని ఎచ్చరించుచున్నారు. పరిస్థితు ఎటులున్నను, బాంబాయి యు రషియను సంఘమువారు ప్రస్తుతనిర్బంధములు చాల వనియు, ఇంకను తీవ్రనిర్బంధములను విధింపవలయు ననియు, ఊరేగింపులను పూర్తిగ నిషేధింపవలయు ననియు, ఉద్యమావలంబుల నందరును అరెస్టుజేసి, కారాగృహములలోని కంపవలయు ననియు, ప్రభుత్వమువారు ప్రతికూల ప్రచారమును నలుపవలయు ననియు, ఎచ్చరించిరి. వీరి ఎచ్చరిక యందుకొత్త ఏమియు లేదు. వీరికి తీవ్రనిర్బంధ ప్రయోగముదప్ప వేరొకమార్గ మెన్నడును గోచరింపదు. ఇట్టివారి సలహాలకు రాజప్రతినిధిగారు చెవి యొగ్గుట శోచనీయము. మహాత్ముని నిర్బంధము వీనికి ఫలమేనని ఎంచవచ్చును.

మహాత్ముని యుద్యమమును ధార్మికోద్యమమని, నాగరిక దేశములవారు భావించుచున్నారు. దీనియందు చేర దలచేట్టి ప్రాంతీయ గుమాడము క్లాడురివేరిగారు, దీనిని ప్రపంచము నుద్ధరించెడి ధార్మికోద్యమముగ భావించుచున్నారు. భారతీయులకు ప్రాంతీయవారి సమయమున తోడ్పడెదరనియు, తాము ప్రాంతీయవారికి ప్రస్తుతోద్యమపు ఉన్నతాశయములను తెలిపెదమనియు, ఈమె చాటెను. అందుచే, రాజప్రతినిధిగారయినను మహాత్మునియుద్యమపు వైతిక శ్రేష్టతను గుర్తించి, దానిని నిర్బంధప్రయోగముచే నెదుర్కొనుట పాడిగాదని, ఎంతవరలో గ్రహించిన నంతమేలు.

రస్సెలుప్రభువుగారి గర్జనము

రాండుటేబిలు సమావేశముద్వారా అధినివేశ స్వాతంత్ర్యము లభించునను నాశ దేశమున వ్యాపింప గనే, ఇండియా సహాయమంత్రిగనున్న రస్సెలుప్రభువు గారు భారతీయులు స్వపరిపాలనమున కర్హులుగారని గర్జించిరి. వీరి గర్జనముమూలమున, మితవాదులలో గూడ ప్రబలమగు నిరాశ గలిగెను. రస్సెలు ప్రభువుగారి వ్యాఖ్యానమును, బ్రిటీషు ప్రభుత్వము వారు నిరాకరించుచు ప్రకటనము గావింపరయిరి. రస్సెలు ప్రభువుగారు ఇండియా సహాయమంత్రి పదవినుండి మరియొక పదవిలో బ్రవేశించినను, మరల నిపుడు గర్జింపదొడంగిరి. సాతాంపుటనులో ముచ్చటించుచు మహాత్ముని యుద్యమము దౌర్జన్యమునకు దారిజూపుచున్నదనియు, దీని నేతీరుననయినను నణచివేయవలయుననియు, రస్సెలుప్రభువుగారు పలికి, రాండుటేబిలు సమావేశావకాశమును భారతీయులు విడనాడినందుకు వారిని నిందించిరి. నిజమేమన, ప్రస్తుతస్థితికి, రస్సెలుప్రభువుగారి కేంద్రాంకులు. వారివలననే సమాధానావకాశము తొలగిపోయెను. వీరికిను ఇతరులను నిందించుట, అసమర్థతను చాటుచున్నది. రాజప్రతినిధిగారి అసాధారణసహనమును వీరు కొనియాడిరి. దేశమునందిపు డవలంబింపబడుచున్న నిర్బంధవిధానము వీరికింకను సరిపోవలేదు గాబోలు! రస్సెలు ప్రభువుగారి ప్రసంగములబట్టి, తేటకు పక్షముపైన, భారతీయులు విశ్వాసముంచుట కెట్టివీలు లేదని, వెల్లడియగుచున్నది. భారతీయులు తమ స్వకక్షిపైననే ఆధారపడి పాటుబడవలసిన యవసరమును గ్రహింపవీలగుచున్నది.

లండనులో కడలిక

లండనులోని “మిత్రమండలి” వారు, ఇంగ్లండు లోను హిందూ దేశమునందును గల తమ సభ్యుల కొక సందేశమును పంపుచు, ఇంగ్లండు ఇండియా మధ్యగల మనఃస్పర్ధలను తొలగించి సమాధానము గుడుర్చుటకు ప్రయత్నింపవలయు నని, ఎచ్చరించుచున్నారు. ఇర్విను ప్రభువుగా రేతీరున నయినను, సహనము నవలంబించి, సమాధానమార్గమునుచేపట్టునటుల ప్రోద్బలపరచవలయునని, వీరు సందేశము పంపుచున్నారు. వెడ్జిపుడ్డుబెన్నుగారు సద్భావము జూపునటులను, గాంధీమహాత్ముడు సత్య అహింసా ధర్మములను కాపాడుకొనునటులను జూడవలయునని, వీరు కోరుచున్నారు. హిందూదేశ మిపుడనుభవించుచున్న బాధలనుండి, స్వాతంత్ర్య దేవత యుద్భవించి, ఇంగ్లండు ఇండియాను రెంటిని ఆశీర్వదించు నని, యీసంఘమువారు నమ్ముచున్నారు. ఇట్టి సందేశమును వీరు ఇర్విను ప్రభువుగారికిని, గాంధీమహాత్మునికిని గూడ పంపినటుల, విదేశ వార్తలు దెలుపుచున్నవి. దీనినిబట్టి ఇంగ్లండులో గూడ కడలిక గలిగినటుల దెలియుచున్నది. సకాడే క్రానికలుపత్రిక, మేయో గ్రంథమునందలి భాగములను తిరిగి ప్రచురింపకుండుటకు నిశ్చయించుటజూడ బ్రిటీషువారిలో గూడ హృదయపరివర్తన మారంభమయ్యెనని, తలంపవచ్చును.

కరాచీ కమిషనరుగారి ప్రకటన

కరాచీలో జరిగిన పోలీసుకాల్పులవలన, గిద్వానీ గారికి గాయము తగిలె నని, తెలిసిన విషయమే. వీనిని గూర్చి అసమ్మతి వెలువడుటచే, సమగ్రముగ విచారణ నలుపుట కనీసకర్తవ్య మగుచున్నది. కాని, కరాచీ కమిషనరుగారు ఎట్టివిచారణతో నిమిత్తములేదనియు, కాల్పు లవసర మగుటచేతనే జరిగె ననియు, ప్రకటింపుచున్నారు. ప్రజాసంస్థలు అసమ్మతితీర్మానముల గావించినను, అట్టివానిని పాటింప నవసరములేదని, వీరు తెలుపుచున్నారు. కొందరు ప్రజాప్రముఖు లేతీరున నయినను పోలీసు చర్యలను నిరసించుటకు బూనుటచే, వారి అసమ్మతి కెట్టివిలువ లేదట. మజిస్ట్రేటుగారు పోలీసుకాల్పుల కనుజ్ఞ నీయకముందు ప్రజలను మందలించిరట గాని, ప్రజలకేకలవలన అట్టి మందలింపు వినిపింపలేదని కమిషనరుగా రంగీకరించుచున్నారు. దీనిని బట్టియే, తగినరీతిని మందలింపు జరుగలేదని, విదితమగుచున్నది. పోలీసువారు ఎన్నడును తప్పుచేయరను సిద్ధాంతమును, కమిషనరుగారి ప్రకటనము ప్రతిపాదించుచున్నది.

మాట్లా స్వాతంత్ర్యము

బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునుండి విడిపోవు విషయమై మాట్లాప్రజలలో ప్రబలాందోళనము గలదని తెలియుచున్నది. అక్కడ జాతీయవాదు లీవిషయమై పట్టుదల జూపుచున్నారు. ఈ సమయముననే, ఎన్నికలు జరుగనున్నవి. ఎన్నికలలో పూర్ణస్వాతంత్ర్యవిషయము సారాంశము గావచ్చును. కాని, మాట్లా ప్రీవీ కౌన్సిలువారు, ప్రజారక్షణ నిమిత్తము ఎన్నికల కార్యక్రమమును పూర్తిగ నిషేధించినటుల నేటి వార్తలు దెలుపుచున్నవి. కాని, యిందువలన, స్వాతంత్ర్యోద్యమము అణగిపోవుటకు మార్గం, పెరుగవచ్చును.

దేశోద్ధారక విశ్వదాత కాశీనాథుని

నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు

కారాగృహవాసము

నేటికి పదునైదు దినములు

నిర్బంధింపబడినదినము 21-4-1930

వస్త్రములనుంకములు

ఇండియా ప్రభుత్వము విదేశవస్త్రములపై విధించిన సుంకములలో, బ్రిటీషు వస్త్రములపై ప్రత్యేకాభిమానము చూపబడె నని, తెలిసిన విషయమే. ఇప్పుడు విధింపబడిన సుంకములనుగూడ రద్దుజేయించు నిమిత్తము లాంకుమైరు వ్యాపారులు ప్రభుత్వమును ప్రోద్బలపరచుచున్నారని వార్తలు దెలుపుచున్నవి. వీరి ఆందోళనమునకు ఫలముగ, విదేశవస్త్రముల సుంకములు అనలే రద్దయిన వింత గలుగదు. దేశమునకు రాజకీయస్వాతంత్ర్యము లభించిన గాని ఆర్థికస్వాతంత్ర్యము లభింప దను సత్యము ఇప్పుడు గోచరించినంత స్పష్టముగ నిదివర కెన్నడును గోచరించినయిండలేదు.

పటేలుగారి సన్ధానము

భారత శాసనసభాధ్యక్ష పదవి నాక్రమించిన వి. జే. పటేలుగారిని సన్మానించు నిమిత్తమై జరిపిన యూరేగింపును, కలకత్తా పోలీసువారు చెదరగొట్టుట ఎంత అక్రమమో దెలుప నక్కరలేదు. పటేలుగారిస్థానము నయినను, వీరు పాటింపరయిరి. వెక్కుమందికి లాభదెబ్బలు తగిలెను. పండిత మదన మోహన మాళవ్యాగారికి గూడ శిరమున దెబ్బలు తగిలెను. ఇట్టి చర్యలే సహకారవాదులను గూడ అసహాయవాదుల గావించుటకు తోడ్పడుచున్నవనుటకు సందియము లేదు.

పత్రికానిర్వాహకులసభ

18 వ తేదిన పత్రికా నిర్వాహకులసభ బాంబాయి నగరమున హిందూపత్రికాసంపాదకు లగు ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారి అధ్యక్షతక్రింద జరుగునని ప్రకటింపబడెను. పత్రికానిర్వాహకు లిదివరకే తమ ధర్మమును ప్రశంసాపాత్రముగ నిర్వహించుచున్నారు. బాంబాయి సభలో పత్రికానిర్వాహకులకర్తవ్యము స్పష్టముగ నిరూపింపబడు నని నమ్మెదము. పత్రికల నిర్వాహకులు తగిన స్పృహను నీ సమయమున జూపుచో, పత్రికాశాసనము త్వరతో తుదముట్టుకమానదు.

కాంగ్రెసుసంఘములు ఆక్రమసంఘములు

పశ్చిమోత్తర రాష్ట్రపు ప్రధానపు కమిషనరు గారు, పి. మావరులోని కాంగ్రెసుసంఘములును, యువజనసంఘమును, అక్రమసంఘము లని ప్రకటించిరి. ఆరు మాసముల వరకు ఎట్టి సభలు జరుగరాదని గూడ ప్రకటించిరి. అహింసా బద్ధమగు కాంగ్రెసు సంఘములను అక్రమసంఘము లని నిషేధించుటవలన, ప్రజలలో నసంతృప్తి యుధి కముగ వ్యాపించుట దప్ప, కాంగ్రెసు ఉద్యమ వ్యాప్తి కెట్టినిరోధము గలుగజాలదు.

పంచాయతులు

జలాల్ పురమునందు క్రొత్త పంచాయతి ఏర్పడినది. గ్రామవ్యవహారముల నన్నిటిని నిర్ణయించుటకును, మద్యపానదురభ్యాసమును తొలగించుటకును, విదేశీవస్తు బహిష్కారమును సమకూర్చి, కర్షకులను ఉత్పత్తి చేయుటకును, ఈ పంచాయతి తోడ్పడునని తెలియుచున్నది. మహాత్ముని ప్రబోధమునకు ఫలముగ, గ్రామప్రజలు తమ వ్యవహారములను తాము చక్క-బెట్టుకొన గలిగిరేని, స్వరాజ్యము సిద్ధించినట్లులనే ఎంచవచ్చును.

పెహవరు కాల్యలు

ఊరేగింపులుహారతాళములు

బొంబాయి, మే 4:—బొంబాయి కాంగ్రెసుసంఘము వారు, పెహవరు కాల్యలను గూర్చి మాలావా కనూరిగారు కావించిన ప్రకటనను ప్రచురము చేసిరి. (ప్రీ. ప్రె.)

బొంబాయి ప్రతి, వస్త్రముల మార్కెట్టులు పెహవరులలో హత్తులై నవారి గౌరవార్థమై మూయబడినవి. (ప్రీ. ప్రె.)

50000 మంది హిందువులు, మహమ్మదీయులు, సిక్కులు, కాంగ్రెసు కార్యాలయము నుండి కాంగ్రెసు, ఇస్లామ్, సిక్కు శివాలతో బొంబాయి పురవిధులందు ఊరేగింపు జరిపిరి. ముఖ్యముగా మహమ్మదీయుల వీధులు చుట్టబడెను. ఎన్.పి.నేడు మైదానమునందు సభ జరిగెను. పెహవరులో జనులు కాంతియుక్తులై యుండుటను నాయకులు ప్రశంసించిరి. (అ. ప్రె.)

పెహవరు, మే 4:—పెహవరు పరిస్థితులను గూర్చి ఆణేకమైన పుకారాలు ప్రబలియుండుటచే 23వ తేది క్రితము ఇటు ఎట్టి అల్లరులను జరుగ లేదని తెలియజేయుట అవసరము. (అ. ప్రె.)

ఫీఫ్ కమిషనరు ప్రకటన

పెహవరు మే 4:—ఫీఫ్ కమిషనరుగారు మే 3 తేదీని యీ క్రింది ప్రకటన గావించి పంపకము చేసిరి.

“సరిహద్దు రాష్ట్రముల ఫీఫ్ కమిషనరుగారి యభిప్రాయములో సరిహద్దు రాష్ట్రముల కాంగ్రెసుసంఘము పెహవరు నగర కాంగ్రెసు సంఘము, వాటికి సంబంధించి యితరసంస్థలు సహజీవ భారతసభ యను పేర్లతో వ్యవహరింపబడు సంస్థలు పెహవరు మండలమున కాసనక్రమము నతిక్రమింప జేయునవై యున్నవి. ఇవి కాంటికి భంగకారులు కావున ఫీఫ్ కమిషనరు జూన్ 1908 వ సం॥ క్రిమినల్ లా అమెండుమెంట్ చట్టము 16వ సెక్షన్ ప్రకారము తమకుగల అధికారము నుపయోగించి వైఫల్యమునకు నశాస్త్రీయములని నిర్ధారితకరించుచున్నారు.

1911 సం॥ రాజద్రోహ సమాజేశ నిర్వాహక కాసనము ననుసరించి, గవర్నరు జనరలువారి యనుమతితో 6 నెలల వరకును పెహవరు మండలమున రాజకీయసమాజేషము లన్నిటిని నిషేధించుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

కరాచీ కాల్యలు

కమిషనరు ప్రకటన

కరాచీ, మే 3:—కరాచీ కాల్యలనుగూర్చి కమిషనరుగారు ప్రకటన నొకదాని గావించుచున్నారు. ఏప్రిల్ 15 వ తేదీని పోలీసులు కార్చినది అత్యవసరమగుటచేతనే నని యును, విచారణను నగరప్రముఖు లెవ్వరును కొరకుండుటచే పోలీసుచర్యకు వారు సమ్మతించిరనియును వచించుచున్నారు. అయినప్పటికిని, కొన్ని సంస్థలు విన్నవార్తల నాధారము చేసి కొని పోలీసుచర్యను ఖండించియున్నారు. పురపాలకసంఘము వారు ఇట్టి తీర్మానము నామోదించి, తనంతట యేర్పడిన విచారణసంఘముందు విశ్వాసరాహిత్యమును తెలిపినవారైరని విరూపాక్షప్రాయము. తానుచేసిన విచారణవలన ఆపరిస్థితులందు కాల్యలవసరమయ్యెనని తెలుచున్నదట. కాల్యుట కొనబడిన ఉత్తరువు గలభాలో అందరికిని వినబడకపోయియుండవచ్చునునున్నారు. మేజిస్ట్రేటుగారును పోలీసులును ఓపికను శాంతియు కన్పటించిరని వారిని స్తుతించుచున్నారు. కాల్యులు లేనియెడల కొద్దున ప్రజలు ధ్వంసముచేసియుండురనియు, మరణము లెక్కువగా నుండెడివియును వీరు వాక్రుచ్చుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

మహాత్ముడు ఆరెస్టు చేయబడుట

ప్రభుత్వమువారి కిష్టమున్నంతకాలము కారాగృహమున

శిక్ష ననుభవించవలెను

1827 వ సంవత్సరపు రెగులేషను ననుసరించి ఆరెస్టు చేయబడుట

జలాల్పూరు, మే 5:—నేటిదినము బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు ఈ క్రిందివారంటుపై గాంధీ మహాత్ముని ఆరెస్టుచేసిరి. రాత్రి 1 గంటకు పోలీసువారు మహాత్ముని నిగ్బంధించి ఎరవాడ కారాగృహము నకు తీసికొనిపోయిరి.

వారంటు

వారంటునమూన ఈ దిగువ ప్రకటింపబడినది:—యం. కె. గాంధీగారి చర్యలు ప్రభుత్వమువారికి భయావహము లగుటచే 1827 సంవత్సరపు 25 వ రెగులేషను ననుసరించి గాంధీగారిని నిర్బంధము నందుంచవలయునని ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరువు నొసగుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారి కిష్టమున్నంతకాలము వీరు శిక్ష ననుభవించవలయుననియు, తత్తణమే ఎరవాడ కారాగృహమునకు వీరిని తీసికొని పోవలయుననియు ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరువు నొసగుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

గాంధీమహాత్ముని ఆరెస్టు వివరములు

అర్ధరాత్రమున ఆరెస్టుచేయుట

జలాల్పూరు, మే 5:—నిన్న 4 వ తేదీ రాత్రి 12 గంటలకు కరాచీలో గాంధీమహాత్ముని శిబిరము నందే మహాత్ముని ఆరెస్టుచేసిరి.

జిల్లామేజిస్ట్రేటు డిస్మిక్టు పోలీసు సూపరింటెండెంటును, డిప్యూటీ పోలీసు సూపరింటెండెంటును 20 మంది సాయుధులగు పోలీసు కనిస్టేబులును జలాల్పూరునుండి బయలుదేరి నిన్న రాత్రి 12 గం 45 నిమిషము కరాచీ చేరిరి. అపుడు మహాత్ముడు శిబిరమునందు మంచముమీద పరుండి గాఢనిద్రలో నుండెను. పోలీసువారు వెంటనే ప్లామ్ లైటు కాగడా (టార్చి)ను వెలిగించి మహాత్ముడు పరుండిన మంచముకడకు వెళ్లిరి. ఆ కాగడా వెలుతురు మహాత్ముని మొగముపై పడునట్లు త్రిప్పిరి. వెంటనే మహాత్మునకు మెలకువ వచ్చెను. పోలీసు వారు మహాత్మునిమంచముచుట్టును మూగిరి.

మహా:—మీరు నాకొరకు వచ్చితిరా?

జి. మేజి:—బేను. మిమ్ములను ఆరెస్టుచేయు

టక్కు ఇయ్యబడిన పుత్తరువులు మాయొద్ద నున్నవి.

మ:—నేను దంతధావనము చేసికొనుటకు అనుమతించెదరా?

జి. పో. సూ:—మీకెట్టి అభ్యంతరమును లేదు.

అంతట గాంధీమహాత్ముడు ఉష్ణగుండతో దంతధావనమును చేయ నారంభించెను. అంతట వలంటీరు లందరును అచటికి వచ్చిరి.

మహా:—జిల్లామేజిస్ట్రేటుతో నన్ను ఏ నేరమునకు (చార్జి) ఆరెస్టు చేసితిరో తెలిపెదరా?

జి. మే:—ఇదిగో నేను వారంటును చదువుచున్నాను వినుడు”

ఎం. కె. గాంధీగారి ప్రయత్నములను దొరతనమువారు ఆందోళనముతో పరికించుచున్నారు గాన 1827 సం॥రం 25 వ రెగ్యులేషను ప్రకారము అతనిని నిరోధమునం దుంచవలెననియును, దొరతనమువారికి ఇష్టమున్నంతకాలము అతడు కారాగృహవాసము నొనరింపవలె ననియును, అతని

వెంటనే యరవాడ చెరసాలకు తీసికొనిపోవలె ననియును దొరతనమువా రాజ్ఞాపించిరి.” అని వారంటులోనున్నది. దీనిపైని బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి సంతక మున్నది.

దానిని విని గాంధీమహాత్ముడు జిల్లామేజిస్ట్రేటుకు వందనము గావించి ప్రాతఃకాలీయకృత్యములను నెరవేర్చసాగెను. అప్పటికి రాత్రి ఒంటిగంట యైనది.

“మీరు త్వరలోనే వీరిని ముగించవలెను” అని జిల్లామేజిస్ట్రేటు హెచ్చరించెను.

గాంధీ మహాత్ముడు రాజప్రతినిధికి వ్రాసిన లేఖను మరికొన్ని లేఖలను ఒక వలంటీరు చేతి కిచ్చి తన రెండుసంచులను తకిల్చి కొన్ని యేకులను తీసికొని పోలీసువారి వెంట వెళ్లుటకు సంసిద్ధుడయ్యెను. పిమ్మట వలంటీరులలో నొకరగు భేరు పండితుని పిలిచి తనకు ప్రియతమ మగు “వైష్ణవ జనతో” అను ప్రార్థనగీతమును పాడు మనెను. ఇతరుల ఆపదలను తెలుసుకొన గలవాడే వైష్ణవుడు అనునదియే ఆ గీతముయొక్క భావము.

పిమ్మట వలంటీరు లందరును ఒక రొకరుగా మహాత్మునకు నమస్కరించి ప్రేమపూర్వకముగా వీడ్కొల్పిరి.

“శ్రీమతి మాతాజీ (కస్తూరిబాయి) గారికి తా మేమైన తెలుప గోరెదరా?” అని ఒక వలంటీరు మహాత్ము నడిగెను.

“ఆమె ధీరురాలు. ఆమెకు నేనేమియు తెలుప నవసరము లేదు” అని మహాత్ము డనెను. అప్పటికి 1 గం-10 ని॥ అయినది. అంతట మహాత్ముని ఒక మోటారు లారీలో కూర్చుండబెట్టిరి. పోలీసువారు బండితో కూడ నుండిరి.

శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారి ప్రకటన

బాపూను తీసికొనిపోయిరి గాని అందువలన ఆయన ప్రారంభించిన పూర్ణస్వరాజ్యసంపాదనోద్యమమున కెట్టినిరోధమును కలుగజాలదు. భారతీయులు నిష్కవటముగా బాపూవిధానము ననుసరింప గోరునెడల, ద్విగుణీకృతోత్సాహముతో వారి యుద్యమమును కొనసాగింపవలెను.

మదరాసు, మే 8:—శ్రీ గాంధీ మహాత్ములవారు నిర్భయ
ధీర ప బ డి చె ర సా ల యం దుంచ బడుటచే,
కేపటిదినమున, చెన్న నగరమున, ప్రజలందఱును, సంపూర్ణ
మనుశాంతితో, హరళోలేమును జరుపవలెనని విజ్ఞప్తి చేయుచు
న్నాను." అని చెన్న నగర సత్యాగ్రహోద్యమ నాయకురా
లగు శ్రీమతి దురాబాయమ్మగారు వాయుచున్నారు.

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

కాకినాడ, మే 8:— డా॥ వి. గోపాలకృష్ణయ్య గారి అధ్యక్షతన పెద్ద బహిరంగ సభ జరిగెను. దుర్గి రాజు నూర్వప్రకాశరావుగారు, మద్య నిషేధ ప్రచార సంఘ ఉపాధ్యక్షులు, త్రాగుడులోని చెడుగును గూర్చి ఉపన్యసించిరి. శ్రీమతి లక్ష్మీ నరసమ్మగారు డా॥ సుబ్రహ్మణ్యం గారి తల్లి దేశములో త్రాగుడు పోగొట్టుటకు దీక్షతో సభ్యులెల్లరు పాటుబడవలెనని హెచ్చరించిరి.

జాలకేట్లలో జరిగిన సభయందు శ్రీమతి వేదాంతం కమలాదేవిగారు స్వరాజ్య ముఖ్య నూత్రములగూర్చియు, మద్య నిషేధావళి కత గూర్చియు ఉపన్యసించిరి. వి. నుబ్బారావు గారు గూడ ఉపన్యసించిరి. వీరిరువురి ఉపన్యాసములు చాల ఉపయోగకరముగ నుండెను. సభలో నుండిన కార్మికులు కొందరు యిక్కుముందు కల్లు ముట్టనుని శపథము చేసిరి.

త్రాగుడులదన్న వారిని కుప్పవారు కొట్టుట

నిన్నను మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు పనివాండ్లు కొందరు కల్లు దుకాణములవద్ద గడ్డి తిరిగి త్రాగుడు మానవలెనని ప్రచారము చేయుచుండగా జగన్నాథకృష్ణరంపండ్రి కొందరు కుప్పవాండ్లు లారీతో వచ్చి వారిని కొట్టిరి. ఒక స్త్రీకి తలపై గాయము పడెను. ముగ్గురికి మోపయిన గాయములు తగిలెను. అందరిని జిల్లా ఆస్పత్రిలో చికిత్స జేయించి నేడుదయము కెల్లను రమణమూర్తిగారి ఆస్పత్రికి చూర్చిరి.

అల్లరి జరిగినచోట బహిరంగసభ జరుపుటకు కాంగ్రెసువారు యేర్పాటులు జేయుచున్నారు.

28 గురు వాలంటీర్లు కొత్తపల్లికి బోయిరి. 14 గురు పెద్దాపురమునకు మారిన నుబ్బారావు బ్రహ్మదేవ కాస్త్రిగార్ల నాయకత్వమున వెడలిరి. చొల్లంగిలో స్వరాజ్యలహము యొక్క సగ తయారగుచున్నది. వాలంటీర్లు బహిరంగముగ ఉప్పునమ్ముచున్నారు. (ప్రీ. ప్రె.)

బెజవాడలో సభ

ఆంధ్ర పీఠ బాలసుబ్రహ్మణ్యంగుప్త

బెజవాడ మే 8:— గాంధీ పార్కులో చెరుకు పల్లి వెంకటకృష్ణయ్య ఎం. ఎ. బి. ఎల్. గారి అధ్యక్షతన శ్రీమంతు బాలసుబ్రహ్మణ్యంగుప్తగారిని అభినందించుటకు బహిరంగ సభ జరిగెను, గుప్తగారికి “ఆంధ్రపీఠ” యనుపేరు దొంగబడెను. గుప్త మహారాజాజీయను కేకలు మిన్నముట్టెను. గుప్తగారికి ఏడాది శిక్ష విధింపబడినందుకు సభవారు అభినందించిరి.

(ప్రీ. ప్రె.)

తంత్రివార్త నిలిపివేయుట

ఈదిగువ తంత్రివార్తను ఆక్షేపణీయముగ నెంచి తంత్రి కార్యాలయమువారు బయటికి పంప నిరాకరించిరి.

బెజవాడ, 8:— పదిమంది చొప్పున విరుజల్లుగ వాలంటీర్లు జేలూరి యగ్య నారాయణకాస్త్రిగారి నాయకత్వమున నిన్న మధ్యాహ్నము రైలులో మచిలీపట్నం వీడిరి, వీరు ఉప్పును యొక్కరిగ తయారుజేయబడిరి.

తుమ్మలపల్లి జగన్నాథంగారి నాయకత్వమున మరికొందరు వాలంటీర్లు పడమట లంకాపూయి కల్లు దుకాణముపైకెటింగు చేయుచున్నారు. నిన్న రాత్రివచ్చి తిరిగి నేడుపోయిరి. (ప్రీ. ప్రె.)

గుంటూరు నాయకుల అభినందన సభ

గుంటూరు పురపాలక సంఘమువారు 1వ తేదీన నూతనాధ్యక్షులగు పి. లక్ష్మయ్య పంతులుగారి అధ్యక్షతన సమావేశమై, ఆంధ్రదేశ ప్రభుత్వసేవకుడగు డేటాక్ట్ కొండా వెంకటకృష్ణయ్య (పంతులుగారిని (ప్రాతమునిగివల సంఘసభ్యుల) గొల్లపూడి సీతారామకాస్త్రిగారిని దేశ స్వాతంత్ర్యముకొరకు పోరాడుచు నిర్బంధింప బడినందుకు అభినందించుచు తీర్మానించిరి. (స్వ. వి.)

శ్రీల ప్రచారము

చీరాల మే 8:— శ్రీమతి ఉన్నవ లక్ష్మీబామయ్య గారి నాయకత్వమున కొందరు శ్రీప్రచారకు రాండ్లు నిన్నను చీరాల వచ్చిరి. సాయంకాలము చీరాల వాలంటీర్లు వీరిని ఉత్సవముతో ఊరేగించిరి. గుంటూరు నరసింహారావుగారు, బుద్దరాజు లక్ష్మీ నారాయణగారు, జులగంటి నుబ్బారావుగారు మద్దుల గిరిరావుగారు, ఎస్. జగన్నాథ గుప్తగారు ఉత్సవమునందు పాల్గొనిరి. చోడిపాలెనందు బ్రహ్మాంధముగు సభ జరిగెను. నుమారు పదివేలమంది వచ్చిరి. శ్రీలుగూడ పెక్కుండ్లు వచ్చిరి. శ్రీమతి లక్ష్మీబామయ్యగారు అధ్యక్షురాలిగా నెన్నుకొనబడెను. సభ్యులు వాలంటీర్లుగ జేరి దేశవాళ్యము తొలగించవలెనని హెచ్చరించుచును నరసింహారావుగారును, అధ్యక్షురాలును ఉపన్యసించిరి సభ యంతయు చివరవరకు కాంతెముగ నుండెను. సభాంతమున విదేశవస్త్ర దహనము జరిగెను. వాలంటీర్లు శ్రీ పురుషులెల్లరును శివీకమునకు గొంపోబడిరి. అప్పటి సర్వమత సమిష్టి భోజనము జరిగెను. శ్రీలు ఆమ్మన త్రోలుమీదుగ కనుపర్తి బోయిరి.

నాయకుల జేములు మార్పులు

తిరుపతి, మే 4:— ఆంధ్ర నాయకులగు దేశభక్త కొండా వెంకటకృష్ణయ్య పంతులుగారు, గొల్లపూడి సీతారామకాస్త్రిగార్లను వేరు వేరుగ తిరుపతి మీదుగ వెల్లూరు బుద్ధవారమునాడు జేములనుకు గొంపోయిరి. ఆదివరకు వార్త తెలియక పోయినను కొద్దిమంది ప్రేమనుకి వచ్చి వారి దర్శనము జేసిరి. కాంగ్రెసు కార్యదర్శి శ్రీనివాసాచారిగారు నాయకునితో పాకాలవరకు బోయిరి. ఆ సాయంకాలమే సీతారామకాస్త్రిగారు పోవుచుండగ జూదిరి

చిత్తూరి ప్రజలకు దేశభక్తుని హితవు

మదనపల్లి వాసుగారు మలరెడ్డిగారిను సకాల శుదర్శన దానుగారును (కాశీపాస్తి) గుంటూరు దళమున చేరిరినియు, తిట్లు శ్రీనివాసరావు, నేలు కృష్ణస్వామిగార్లు (తరుపతి) మదరాసు దళమున చేరిరినియు, ఇంకకొందరు చేరనున్నారనియు దేశభక్తునికి తెలియజేయబడెను. సి. దొరసామిఅయ్యంగారు ఊరుకున్నారేమని దేశభక్తుడు ప్రశ్నింపగా వారు నెలక పదిపాసు రూ పా య లా సంగు మ న్నారనియు దేవస్థానం స్వహారముల జూచుచున్నారనియు, కె. రాజగోపాలాచారిగారు స్వరాజ్య కార్యాలయము మేనేజరుగ బోయిరినియు కార్యదర్శి చెప్పెను. ఉప్పు జేముల కవకాశము లేకున్నచో ఖద్దరు మద్యనిషేధ ప్రచారము చేయవలెనని దేశభక్తుడు కోరెను.

భట్టిప్రోలు మూర్తిప్రకాశరావు, రంగయ్య నాయుడు, వేంకా చీరాలనాయకుని నిన్న సాయంకాలము వెల్లూరునకు గొంపోయిరి. కొద్దిమంది పురజనులు వారిని దర్శించిరి. వారు చాల ఉత్సాహముతో నున్నారు. చిత్తూరు వశీలు అనంత సేనయ్యంగారు రూ 100 పహాయిజేసి మదరాసు సత్యాగ్రహ నిధికిగాను శ్రీమతి దురాబాయమ్మగారికి బంపిరి.

(స్వకీయవిలేఖరి)

యజ్ఞ నారాయణగారి విన్నపము

బాపట్ల, మే 4:—గుంటూరు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులగు మల్లాది యజ్ఞ నారాయణగారు బి. ఏ. బి. ఎల్. వశీలు, యిట్లు విన్నవించుచున్నారు.

జిల్లాలోని లాయరులును, ఉపాధ్యాయులును, యితర విద్యావంతులును సత్యాగ్రహోద్యమములో వెంటనే చేరవలెనని నేను కాంగ్రెసు ఆధ్యక్షునిగను, వశీలుగను మిమ్మందరిని చేతులుకోడించి వేడుకొనుచున్నాను దేశము దహించుకపోవుచున్నపుడు డబ్బాద్దీయకొనుచు మార్పుచుండరాదు. అంతకన్న జిల్లాలో నాయకులు దేశభక్తుడు, సీతారామకాస్త్రి నరసింహారావుగార్లు మున్నగువారు నిర్బంధింపబడినపుడు ఉద్యమమున వేరొక మార్గమున పోనియ్యరాదు వారిసానే పనిచేయుచున్నవారిని ఆరెట్లు చేయుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. స్వరాజ్యము లభించువరకు యీద్యమమును కొనసాగించుటకు నేను నిశ్చయింతిని వివరపురస్కరముగ విన్నవించుచున్నాను. ప్రజలు చాలమంది ఉత్సాహముతో అనుసరింపనున్నారు. లాయరులు నడుముకట్టలేదని నిందబడరాదు. డాక్టరులు ఉపాధ్యాయులు, ప్రభుత్వోద్యోగులు త్యాగము చేయజాలకున్నారు. వారి సేవ యిప్పుడు చాల అవసరము. మీరు నాలంటిరులుగ చేర జాలకున్న ధనమిచ్చి సానుభూతి జూపవలెను జిల్లాప్రతిష్ట పోగొట్టకండి.

లాయరు సోదరులందరిని తోచినసహాయము చేయమని ప్రత్యేకముగ వేడుకొనుచున్నాను. విదేశవస్త్రములను ఏడాది వరకైన వినిష్ఠించుడు నేను గుంటూరునకు బోవుచున్నాను.”

యజ్ఞ నారాయణగారి విన్నప మాలించి ఏడాదివరకు విదేశవస్త్రములను తెప్పించమని బాపట్లన ర్రకులు వాగ్దానము సంగి ప్రమాణపత్రముతో సంకెతముజేసిరి. బాపట్లలో సారాదుకాణములు పిక్కులు చేయుటకు యేర్పాటులు జరుగుచున్నవి (స్వకీయవిలేఖరి)

ప్రావెన్సుగారిని కాల్పుట

చిటగాంగు మే 8:—అస్సాము బెంగాలు రైల్వే ఉత్పత్తి ఎంజనీరు ఇ. ఎ. ప్రావెన్సుగారు రైల్వేకార్యాలయము వొద్ద గూర్ఖాపహరాజవాసుచే, నిన్నరాత్రి కాల్పబడిరి. చిటగాంగునకు మూడుమైళ్ల దూరమున పహారాళి స్టేషనువొద్ద ప్రావెన్సుగారు తిరుగుచుండిరి. పహారాజవాసు ప్రశ్నింపగా, వీరు బదులుచెప్పక విద్యుద్దీపమును వానినంక తిప్పిరి. అంతట గూర్ఖా వీరిని కాల్చిరి. తత్క్షణమే ప్రావెన్సుగారు మరణించిరి. (ఆ. ప్రె.)

న్యాయస్థానవారులు

చెన్నపురి సత్యాగ్రహులు

ఒక్కొక్క మానము కఠినశిక్ష

బార్నిటెను పోలీసుకోర్టు

శనివారము సాయంకాలము పీపిల్సుపార్కు-నందు 144 వ శక్తును నల్లంఘించుటకై సభను గావించుమనీన చెన్నపురి సత్యాగ్రహులు శ్రీయుతులు కె. యి. శివరామఅయ్యగారు, పి. నటరాజ మొదలియారుగార్లు నేడు బార్నిటెను పోలీసుకోర్టునందు రా॥ బి. బి. వి. శ్రీహరిరావు నాయుడుగారిచే విచారింపబడి చెరిమాసముదినములు కఠినశిక్ష విధింపబడిరి. సత్యాగ్రహులరువురు మిగుల నుత్సాహముతోనుండిరి. “వందేమాతర” ధ్వజలతో సత్యాగ్రహు లిరువురును కోర్టులోనికి ప్రవేశించిరి.

మేజిస్ట్రేటుగారు ముద్దయిలపై నేరారోపణప్రముఖ జనువును 3 వ తేదీ సాయంత్రము పీపిల్సుపార్కు-నందు 5గురు కంటే పైబడిన సమావేశము లక్రమముని ఎరింగియు, సభ చేయవలదని ఉత్తరువుచేయబడియు, ఉత్తపు నల్లంఘించినందులకు బి. పి. సి. 151 వ శక్తునునుసరించి శిక్ష కర్తవ్యునియు, నేరము నంగీకరింతురా లేదాయని ప్రశ్నించిరి.

ఉభయులును నేరమునంగీకరించు చున్నామని పత్కిరి. విదప మేజిస్ట్రేటుగారు ముద్దయిల లింతకపూర్వమే పనియందుండిరో యడిగిరి.

శ్రీ శివరామ అయ్యగారు తాము బొంబయి మొదలగు పట్టణములందనేక ఘరములలో పనిజేసియుంటిమనియు సత్యాగ్రహోద్యమముందు జేరుటకపూర్వము సి. కె. యన్. కంపెనీయందు గుమాస్తాగ పనిజేయుచుంటిమని పత్కిరి.

శ్రీ పి. నటరాజముదలిగారు తా విదివరకనేక యూరోపీయను ఘరములందు పనిజేసి వినుగుజెంది వదలివేసితిమనిరి.

విదప మేజిస్ట్రేటుగారు సత్యాగ్రహు లిరువురును చెరియొకమాసము కఠినశిక్ష విధించిరి.

రాళ్లురువ్విరను నేరము

నిన్న సాయంత్రము తిరువలిక్కేటి సముద్రతీరము మెరి నారోడ్డువద్ద రాళ్లును, టైలూబొండ్లుములను దారికడ్డముగ వేసి పోలీసువారిబన్ను అచటికి వచ్చినచో అడ్డుపెట్టి రాళ్లతో కొట్టెదమనుచు కేకలిడుచుండిరను నేరముపై దొరసామి, బాలాజీసింగు, కందిసామి యనువారలు ముప్పురును పోలీసువట్టుము 75 సెక్షనుక్రింద నేరమారోపింపబడి నేడు బార్నిటెను పోలీసు కోర్టులో రా. బి. శ్రీ హరిరావు నాయుడుగారి సమక్షమునకు గొనిరాబడిరి. కేసు 3 గంటలకు వాయిదాజేయబడెను.

యావద్భారత కాంగ్రెసు

కార్యసంఘసభ

ఈనెల 13 వ తేదీన జలభూరులో జరుగుట

మోతీలాలుగారు మహాత్మునకు పంపిన తంత్రివార్త

అలహాబాదు, మే 4:—“ఈసభను యీనెల 12 వ తేదీన బొంబాయిలో జరిపినచో మీరు రాగలుగుదురా లేనిచో మిగతావారముగు మరియొక తేదీని తెలిపుడు” అని మోతీలాలుగారు యీనెల 2 వ తేదీన మహాత్మునకు తంత్రివార్త పంపిరి.

మహాత్ముడు మోతీలాలుగారికి పంపిన తంత్రివార్త

“12 వ తేదీ నాకు హాసప్రదినము గాన 20 వ తేదీన గాని 18 వ తేదీనగాని దూ సభను జలభూరులో జరుపదగును” అని మహాత్ముడు మోతీలాలుగారికి తంత్రివార్త పంపెను.

13 వ తేదీ స్థిరపరచబడుట

ఈనెల 18 వ తేదీన జలభూరులో కార్యసంఘసభను జరుపుటకు స్థిరపరచబడెనని తెలియుచున్నది. విదేశవస్త్ర బహిష్కరణము పిక్కుటంగు మున్నగువిషయము లన్నియును గూడ సీసభలో చర్చింపబడును.

కార్పొరేషను మాడల్ స్కూలు వీజోగ్లనునధ (ఒకవిలేఖరి)

1930-వ సంవత్సరం మే నెల 2-వ తేదీ శుక్రవారము సాయంత్రమైనది ఖంటలకు చెన్నపురి 10-వ డివిజన్ మల యప్పకవిధి కార్పొరేషన్ మాడల్ స్కూలునందు బాల బాలికలకు వేసవికాలపు సెలవులొసంగు సందర్భమున నొక బహిరంగపథ గావింపబడెను.

టి. ఆర్. దొరస్వామి పిల్లెగారు ఆగ్రాసనాధిపత్యము వహించి కార్యక్రమములను జయప్రముగ జరిపిరి. ఈసభ ప్రారంభమై బాలికలచే కోలాటములు, బాలరచే భజనప్రదర్శనము ముద్రా-రా-శ్రీ పద్మవాణి పిల్లె కార్పొరేషన్ మాడల్ స్కూలు ప్రవేశముగావించిన ఆపవ్యాసము శ్రీ యశస్విని లాల్ పంచలయ్యగారు దీనిన పవ్యవహిత వ్యాసాచార్యుల ముగిసెను.

తిన్నలూరు మెచలయ్యగారి యపవ్యాసము

చెన్నపురి వీడుభావల సమాస మలయప్పకవిధి కార్పొరేషన్ మాడల్ స్కూలు ప్రధానోపాధ్యాయులు రాజ శ్రీ కంఠం చుక్కగారిపై లిఖించిన వ్యాసము.

టెక్సాస్, ఈమిత్రత్వము నివాసము (కావిత) కావితే ధికి గంగం బెచ్చట యిక్కలంబూకి పుర బాలబాలికలకు లేక యిపాపాల సహాయోపాధ్యాయులవారి యో నే నెటుంగబాలను లోకంబున యిమానవులకు నిగు

లున్న గుంబులున్ను. వీరి గుణాతి తంత్రీబిల్లుగాను చూడుడు. విద్యా సుపద కాంతి దను సత్వము ను నీయదగుంబు లీ పురుషున కలంకారంబై యొప్పియున్నది. ఆర్యులగా నేడీ కార్పొరేషన్ మాడల్ స్కూలు విద్యార్థులకు వేసవికాలపు లీవులొసంగుటవలన యీ శ్రీమంతుల కీసుదింబున మన మెల్లగము నూడి వారిమనంబున్నట్లునట్లు మనశ్చక్త్యులగుంబులు ఉత్సాహంబును గావింపు కొంటిమి. ఇట్లుత్సాహంబును గావింపు కొనవలసిన గారణంచేయని గొంద రూహించుకు. వీరు నవరత్నములకు మించిన యొక రత్నము. ఈరత్నము యొక్క నామము మిత్ర రత్నము. ఈరత్నము నవరత్నంబునలేదు. నేపాంబున రత్నము నం దై కృత్య మై యున్నది. ఎట్లనిన, రత్నము రాజులగలదు. రాజులందులో భేదంబునట్లు మిత్ర రత్నముగొంబులు నెరుంగదు. మానవులకు మహిమ్ గనుగొన మూల్యముగణికి గలదు వేదిబుమిత్ర బాతికి, మనము చేసేమాడ దమన సమానముదానయై తగ్గ అను ప్రకారము ఒక్కొక్క రత్నమునకును మేల నూహించ గలగుగాని, యీ మిత్ర రత్నంబునకుండగల మూల్యంబంతముని జెప్పుకొనగలంబు, మిస్ట్రలారా! బోకంబునందరు మిత్రులగుదుగా! కాదు. మనము చేసేమాడ వీరేతగిన మిత్రులని భావింపనమ్మ యీమిత్రత్వము ట్లుండ, వీరి కార్పొరేషన్ మాడల్ స్కూలు ప్రధానోపాధ్యాయులు గ వచ్చినవ్యవహారమున పూర్వమీ పాపాలకుండిన గాధాంధ కా రంబు తొలగియొక మెరుపు తీగవలె ప్రకాశించు చున్నది. యిదియొక దృష్టాంతం బరితలంపవలయు, యీదృష్టాంతం లీపు రంబున ప్రకాశించినందున, బాలబాలిక లధికంబుగ నీపాపాల జొచ్చి విద్యను గ్రహించుచున్నాడు. ఇప్పుడీ పాపాల యందు విద్య గో గు వృత్తము వలె గో ముగా వృద్ధి జెందుచున్నదని నగరంబున ప్రఖ్యాతి గంచుటంబట్టి, రా. జ. శ్రీ. ప్రధానోపాధ్యాయులవారికిని, సహాయోపాధ్యాయుల వారికిని, గొప్పమనతగ్గె. ఈ ఘనతెల్ల ప్పటికి పూర్వచంద్రునివలె ప్రకాశించు యిట్లుత్తమ విద్యార్థిత్వంబును నిరంతరకల్యాణంబు నిలయుండను శ్రీ కృష్ణుడు సకలవైకృత్యగుంబు లొసంగి రక్షించుగాకయని భగవంతుని యనేక విధంబుల ప్రార్థించుచు, ఉపాధ్యాయు లెల్లరికి నావంధనం బాచరించి వ్యాస మంతరితో విరమించితి.

బుధవర్మలారా ? నేపండితుడనుగాను, యీ చెంచు ముబ్బయ్యగారు నా బాల్యనేహితులైనందున, వీరికిప్పుడుగల్గిన ఘనతలై నా ప్రేమాతిశయంబు అప్పొంగి లిఖించిన వ్యాసముందును, పద్యరత్నం బులయందును పొరపాట్లను బాటింపక నన్నాకీర్తనంచ చేసి స్తోత్రంబుజేయుచున్నాడను.

సం॥ రా॥ నలుగురికి శిక్ష

శ్రీ బలదేవుచోబు, శ్రీ శ్యామలాలుగుప్త, శ్రీ అంబికాప్రసాదు త్రిపాఠీ, వైద్యనాథ హుబ్బలుగార్లు

కామ్యము, మే రి:—సత్యగ్రహ మొనరించినందులకు నేడు వీరికి నలుగురికిని చెరి 6 నెలలు కఠినశిక్ష వేయబడెను. (శ్రీ వై.)

తూత్తుకుడి హర్షరు

ఇండియా ప్రభుత్వ నిర్ణయము

(ప్రత్యేక విలేఖరి.)

ఉదకమండలము మే నెల రి:— తూత్తుకుడి పోర్టుట మ్మవారు ప్రస్తుతము వారి శుభీరమందున్న హాస్యము ఇండియా ప్రభుత్వమువారిని వారింక మొనగ్గకొనిదానిని మహానాకాశ యస్థమున నొకదానిని గా గావింపు నని కోరినకోర్కెకు పదిరు ప్రభుత్వము వారొప్పుకొన లేదని తెలియుచున్నది. (తంతినార్)

విశాఖపట్టణముజిల్లా-దిమిలి

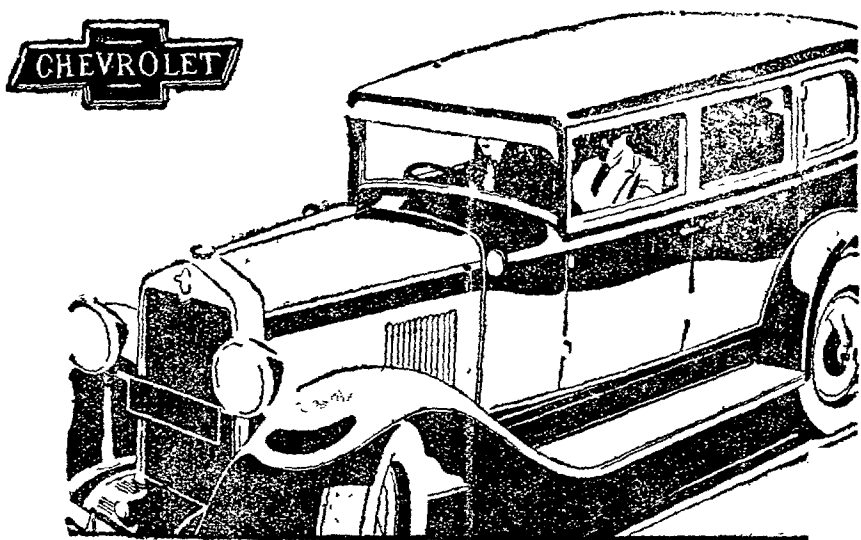
మీసాల సత్యనారాయణ, శ్రీ వై. నారాయణరావు

శ్రీగాది పేర్రాజు, శ్రీప్రయాగ

సత్యనారాయణగార్లు అరెస్టు

ఎలమంచిలి, మే రి:— వీరు నలుగురును నేడు మధ్యాహ్నము విశాఖపట్టణంజిల్లా ఎలమంచిలి తాలూకాలోని దిమిలి పత్యాగ్రహస్తానమున ఉప్పుచేయుచుండగా వీరిని ఆరెస్టుచేసి మోటారుబస్సులో నరసాపట్నం తీసుకొనివెళ్లిరి. (స్వ. వి. కం)

4 సిలిండరు ఖరీదులో 6 సిలిండరు వనిచేయును

చివర్ లెట్ మోటారు "నాలుగు" సిలిండరుకు యగు ఖర్చుతో ఆరు - సిలిండరు యిచ్చు లాభముల నిచ్చును.

చివర్ లెట్ యొక్క గొప్పగుణములు శక్తి, అందము, సౌకర్యము, మిత వ్యయము. ఆరు సిలిండరు ఇంజనుయందు మోటారు ప్రయాణీకుల సౌకర్యములగు, మృదువైననడక, శక్తి, సాగడైన పనితనము మొదలైనవి గలవు.

చివర్ లెట్ యదార్థముగ ప్రయాణమందు మితవ్యయము కలిగి, సామాన్యధరలకే దొరకగలవు.

చివర్ లెట్ కు జనరల్ మోటారుగారి సంపూర్ణ పూచీ నివ్వబడియున్నది. జి. ఎస్. ఎ. సి. వారు, కులభవద్ధతులపై ధనము చెల్లించు ఏర్పాటులు చేయగలరు. ఒకపర్యా యము పరీక్షించి చూడుడు.

చివర్ లెట్ మితవ్యయమునందు నిర్ధారణచేయబడిన మోటారు

పంపకదార్లు:—

- అయ్యర్ మోటారు కంపెనీ, లిమిటెడ్., తిరుచినాపల్లి.
ఆంధ్ర ఇంజనీరింగు కంపెనీ, విశాఖపట్నం.
రామకృష్ణ చెట్టియార్ అండ్ కో, కొట్టాయం.
వి. జె. ఆస్క్విత్ అండు కో, లిమిటెడ్., బళ్లారి.
నాన్ కర్ విస్ లిమిటెడ్., 25, సోల్ పేరేడ్, బెంగుళూరు.
హరమృతే అండు కో, సికింద్రాబాదు.
మోటారు అండు సర్విసెస్ లిమిటెడ్., మద్రాసు.
రావు బ్రదర్లు, బెజవాడ.
టి. వి. సుందరమ్ అయ్యంగార్ అండు సన్ను లిమిటెడ్., మధుర.
గంజాం ఆటోమొబైల్సు లిమిటెడ్, గవర్న మెంటు ఆసుపత్రిరోడ్డు,
బరంపురం, గంజాంజిల్లా.
స్టేన్లు మోటారు (సిలిగరులు) లిమిటెడ్, ఉదకమండలం.
టి. స్టేన్లు అండు కో, లిమిటెడ్., రెడ్ ఫీల్డ్స్ పోస్టు, కోయంబత్తూరు. C.43

కొంతమంది ప్రముఖులతో గవర్నరు ఆలోచించుట

చెన్నై పురిలో అల్లరులను సత్కారములను
గూర్చి సంభాషించుట

ఉదకమండలం, మే 5:—గవర్నరుగారిచే ఆహ్వానింప బడి ఉదకమండలము ఇల్లినవారిలో బి. బి. గోపాలరావు గారిని కలెక్టర్, పరీ. పి. పాత్రో, శ్రీయత రామస్వామి మొదలయ్యారు. వీ. పొడిసనుగార్లు నేకు ఉదకమండలమున స్థానుహానుమిలు సత్కారములతో గవర్నరు చేరుటలో గవర్నరుతో సంభాషించిరి. ఒక్కొక్కరితోను ఒక గంటనేపు గవర్నరు ప్రత్యేకముగానే సంభాషించెను. సంభాషణలు అతి రహస్యముగ జరిగినవి. చాలా ముఖ్యమైన రాజకీయ విషయములను గూర్చియు చర్చ జరిగి యుండవచ్చు కనబడుచున్నది. 27-4-30 వ తేదీ ఆదివారమునాడును అంతరూపర్యము చెన్నై పురిలో జరిగిన అల్లరులను గూర్చి నిశ్చయించి తెలుసుకొనుటయు యీనాయకులను ఆహ్వానించుటకు గల ముఖ్యోద్దేశముని ప్రజానులకు వారు చాలమంది తెలిసిరి. వారినిగూర్చి పరస్పర విమర్శములను వార్తలు ప్రకటింపబడెను. విచారణ జరుపవలెనని చాలమంది కోరిరి. కాననే గవర్నరు యీ ప్రముఖుల నాహ్వానించెను.

తేపు 4 వ తేదీ ప్రత్యేక బృందమును స్వామినాయుడు, పి. టి. రామస్వామి, బి. టి. రంగాచారి, కలెక్టర్ గవర్నరు సంభాషించిన మునుస్వామినాయుడు గారిని గూడ నాహ్వానించుటచే యితర నిజాయములు గూడ చర్చింపబడవలసి తోచుచున్నది.

5వ పి. పి. రామస్వామయ్యగారు ఉదకమండలముందే యున్నారు. గవర్నరు వీరిని గూడ ఆహ్వానించుటచే విడిగూడ 4 వ తేదీని గవర్నరుతో సంభాషించెదరు.

ద రి మి లా వార్త

ఎఫ్. ఇ. తేయ్య గారు అనామలేపర్యత ప్రాంతమున సంచారము చేయుచున్నందున వారు రాజాలని తోచుచున్నది. నేను ముఖ్యమును ఒంటిగంటలోగానే సంభాషణలు పూర్తిచేసినది, ఒక్కొక్కరితో ఒక ఆరగంటనేపు మాత్రమే గవర్నరు సంభాషించెనని తెలిసినది. నేను సంభాషించిన ప్రముఖులను పత్రికావితేఖలు గందర్శింపగా వారందరను గూడ మానముగనే వహించిరి. ప్రస్తుతము గవర్నరు వారల చెన్నై పురికి వెళ్ల జాలసంగన యీనాయకుల నాహ్వానింపవలెనని 20-4-30 బుధవారమునాడు రాత్రి నిద్ర పరపబడెనని రూఢిగా తెలియుచున్నది. ప్రభుత్వోద్యోగులందరను పోలీసువారి చిక్కులను సహించుచునే వ్రాసిరి. కాని పాఠశ్రమములలో మిక్కిలి మోహముంది అందులను బయటముగా చాల తేలును వ్రాసిరి. ప్రజల ప్రతిభలు వడిగి తెలిసికొని విచారణ జరుపవలెనని గూడ కోరిరి. ఈ తేలులు ప్రతిదినమును విస్తారముగా వచ్చుచున్నవి. కాన యీ సంభాషణలో చెన్నై పురి అల్లరుల విషయమే ప్రధానముగా నుండెను. దేశమునంతటి సత్కారమును గూర్చియును చెన్నై పురి రాష్ట్రమునంతటి శిథిలగూర్చియును గూడ గవర్నరు ప్రశ్నించెనని నేనురూఢిగా చెప్పెదను. సత్కారములన్ని సానుభూతిని చూపవలెనన్న యితర పక్షములవారందరను లా యందు ఆర్యుల పక్షములవారందరే గవర్నరు తెలుసుకొనగోరెను. అధికార భార్యమును విచారణ యేదియును జరుగవలయును, చెన్నై పురి ఆద్యక్షులు ప్రతినిధులతో మాటలాడుటకు గవర్నరు సమ్మతించి ఎచ్చుననియును గూడ తెలియుచున్నది. (హిం. ప్ర. వి.)

వేలూరు పురపాలకసంఘము

ప్రభుత్వమువారు తమ యధికారము క్రిందకు
తెచ్చుకొనుట

అంతర్యంతరముల దుస్థితియు

(ప్రత్యేకవిశేషం)

ఉదకమండలం, మే 5:—వేలూరు పురపాలక సంఘ ప్రభుత్వ లాంఛనములతో కలహించుచుండుటచే పురపాలక స్వతంత్రములలో ప్రతిష్ఠాంధ్ర మేర్పడెను. ఈకారణముకొరకై వేలూరు పురపాలకసంఘము పురపాలక సంఘమువారి హస్తముల నండి తమవతే మేల జేసికొనవలెనని చెబుపుకొనవలెనని ప్రభుత్వమునా రాసంఘమును మోపురించిరి. ఇందులను పురపాలకసంఘము వారి సంగియున్న జనాబు యశుకుప్రకరముగా నున్నదని ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయము యున్నది. త్వరలోనే వేలూరు పురపాలకసంఘ ప్రభుత్వమువారు తామే స్వీకరింతురనియు యింతులని ప్రత్యేకముగా నొకయోజ్యోగముని నియమించెదరనియు తెలియుచున్నది. (తెలివార్త)

పటేలుగారి ప్రకటన

పోలీసువారు రెండు నిమిషము లాగినచో

నామోటారు ముందు పోయెడిదే

కలకత్తా, మే 5:—పటేలుగారి ప్రకటనలో వి. తే. పటేలుగారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు.

ఈరేగింపు అని చెప్పుకొనదేదీయు ఆగోజు జరుగలేదు పోలీసువారు వివేకము జూపి యింక రెండు నిమిషములు వేగి యున్నచో నామోటారుకారు ముందు పోవుచున్న ప్రజలను క్రమించి పోయెడిదేకాని నోటీసు లేక ప్రజలకు నుండు తెలియజేయక మోటారుకు ముందుప్రక్క, వెనుక పోవుచున్న ప్రజలను పోలీసులు లాజీమ్తో కొట్టిరి. (అ. తెన్.)

కలకత్తా కాంగ్రెస్ కమిటీ సోదా

కలకత్తా మే 5:—పటేలుగారికి స్వాగత తిప్పు పయమున ప్రజలు రావలెనని కార్యదర్శి దస్కుతుచేసి గావించిన విన్నపముకొకట కంట్రా కాంగ్రెస్ కమిటీ కార్యాలయము సోదాచేయజేసెను. పోలీసులు మినిస్ట్రుల ప్రతిష్ఠాను తీసికొని కొట్టిరి. (అ. తెన్.)

పటేలుగారికి కలకత్తా పౌరుల నన్యాయము

పోలీసులు ప్రజలను కొట్టుట.

గోవింద కాంతమాలవ్యాసు దెబ్బలు

(శ్రీ తెన్ లెండింగర్)

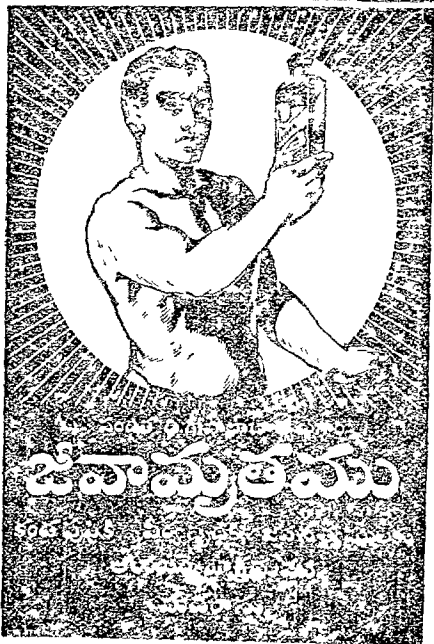
కలకత్తా, మే 5:—ఈ రోజు ఉదయము పశ్చాతాప్తమునపు వి. తే. పటేలుగారికి ఆహ్వానము స్వాగతమునం గబడెను పటేలు స్టాంపులకు అంతర్యంతరము ప్రజలచే నివేదియం డెను. పశ్చాతాప్తమున పటేలుగారి బట్టా బహుళవరమున వేలు ప్రజలు వేచియుండిరి. సహాయనిరాకరణయు యొక్క ప్రారంభమున గాంధీమహాత్ముని కొనసాగిన స్వాగతము జ. పి. కి వచ్చెను. మొదట కలకత్తా డెప్యూటీమేయరుగను సర్జింజుమార్ జోనుగారు పటేలుకు పుష్పమాలాలంకరణముచేసి, తరువాత నేవ్ గెప్టా పతి, సర్జింజుమార్ సర్జింజుమార్, పారిమహాదేవప్రసాద్ (బెంగాల్ రాష్ట్రీ) కు కాంగ్రెస్ కార్యదర్శి) మాన్యున నాయకులను వారి కడకపగచెను. పటేలుగారు పుష్పమాలల క్రింద ఆవిష్కారములను అతితేమోక్తికాడు. తరువాత వారిని మోటారుకారులలో మోపివెట్టిరి. అక్కడనుంచి ప్రజలు మైదాన నడవడాన్ని ప్రజల సన్మాదమును సగ్రహముగా పటేలుగారు అంగీకరించిరి. పి. కె. యెట్ నోగారి యింట పటేలు బస చేసివారు. పండిత మాలవ్యాసుగారు యొక్కదే యున్నారు.

పోలీసులు ప్రజలను కొట్టుట

కలకత్తా, మే 5:—పటేలుగారు కలకత్తా విచ్చినప్పుడు పోలీసులు ప్రజలను కొట్టినందుకొరకు ప్రేక్షకులలో కొందరికి దెబ్బలు తగిలెను. మెడికల్ కాలేజీలో 12 గరికి కట్టకట్టి పంపినవారి, కొందరిని మార్కెట్ ఆసుపత్రిలో చికిత్స చేసిరి. (శ్రీ తెన్.)

మాలవ్యాగారి కుమారునికి దెబ్బలు

కలకత్తా, మే 5:—పండిత మనమోహన మాలవ్యాగారి కుమారుడగు పండిత గోవిందకాంత మాలవ్యాగారికి పోలీసువారి లాజీమ్ దెబ్బలు తగిలెను. వారికిని యింకను అనుసరితల చికిత్స చేయబడెను. (శ్రీ తెన్.)

కేటలాగు ఉచితము

మీ పట్నమునందు గల మా యేజంటునడ్ల దొంగకు.

మొసూరు స్టేటుకు సోలు నిజంబు:—

సి. వి. శాస్త్రి అందుకో,

అవస్థానోద్ధు, బెంగుళూరు, సిటి.

మదరాసు జెయిలువార్డు రుల అసంతృప్తి

ఎనమందుగురు సరిమానుట

గణపతయ్యరు వెంకట్రామనుగార్లు నిరశనప్రతము

మదరాసు, మే 5:—మదరాసు జెయిలులో రాజకీయ ఖైదీలను యితరులను గూడ అధికారులు సరిగ జూడక కఠిముగ జూచుచున్నారను కారణమున నేడు ఎనమందుగురు వార్తలను జెయిలుల చర్యపట్ల నిరసనము తెలుపుటగాను తమ దుస్తులు వగయిరా వడతి బయటకు పోవ నిశ్చయించినట్లు తెలియుచున్నది. జెయిల్ ఇన్ స్పెక్టరు జనరలు నేడో శేషాయీ జెయిలు చూడ నున్నాడు.

మదరాసులో కాసతల్లంపునపుడు అరెస్టు కాజకే గణపతయ్యరుగారు, వెంకట్రామనుగార్లు నేడు జెయిలు వారసంగిన దుస్తులను నిరాకరించి ఖైదరు దుస్తుల నిర్మూలనిరి. వీరు చేరినపుడే ప్రారంభించిన నిరశన ప్రతము యీ కొనసాగించుచున్నాడు.

బులును సాంబమూర్తిగారను, వెన్నెటి సర్గయగారు, అన్నపూర్ణయ్యగారు యింకను మదరాసు జెయిలులోనే యున్నారు.

చా తా వ ర ని ని తి

1930 నవంబరు 5వ తేదీ సోమవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	కల 24 కలలలో అత్యధికంగా	కల 24 కలలలో అత్యల్పంగా	కల 24 కలలలో వర్షము	జనవరి 1-న లేవినవంటి వర్షము	పూర్వార్థమునో కలలలో జనవరి 1-న వర్షము	
కాశీపూర్	87	79	...	1.8	+ 0.9	
కాశీపూర్	91	81	...	0.2	- 0.7	
కాశీపూర్	100	81	...	0	- 0.7	
కాశీపూర్	95	80	...	0	- 0.7	
కాశీపూర్	107	81	+	0	- 0.7	
కాశీపూర్	102	80	...	0.5	- 0.5	
కాశీపూర్	...	...	...	0.2	- 0.5	
కాశీపూర్	106	83	...	0.2	- 0.3	
కాశీపూర్	100	79	...	0	- 0.4	
కాశీపూర్	98	77	...	0	- 0.5	
కాశీపూర్	91	78	...	0	- 0.7	
కాశీపూర్	93	78	...	0	- 1.5	
కాశీపూర్	118	77	...	0.6	- 1.8	
కాశీపూర్	58	80	...	1.4	- 0.4	
కాశీపూర్	102	80	...	0.3	- 1.9	
కాశీపూర్	90	81	...	0	- 0.7	
కాశీపూర్	100	82	...	2.7	+ 0.1	
కాశీపూర్	91	82	...	4.5	×	2.8
కాశీపూర్	...	...	+	0.7	- 2.2	
కాశీపూర్	88	78	0.3	5.2	- 0.3	
కాశీపూర్	88	80	+	5.1	- 0.6	
కాశీపూర్	95	80	...	1	- 2.8	
కాశీపూర్	91	80	...	0.9	- 0.7	
కాశీపూర్	97	78	...	1.9	×	0.1
కాశీపూర్	80	64	0.1	2.0	- 1.1	
కాశీపూర్	71	52	...	2.8	- 2.4	
కాశీపూర్	76	16	...	5.5		

ప్రచారదేశము

భారతదేశపరిస్థితులు

భారతదేశపరిస్థితులు

(రూటరు)

లండన్, మే 4:— సార్వభౌమని మంత్రుల విందునం దర్శమున భారతదేశపరిస్థితులు తెలియజేసెను. చిట్టలలో నున్న ఇండియానుగూర్చి ప్రస్తావించుట కిది సమయముగాదు. ప్రస్తుత రాజప్రతినిధులమందు ఉత్తమములను లన్నియు మూర్ఖిభవించినవి. అందుచే అందరను ఆయనను విశ్వసించుచున్నారని, కాంతిపాపనమగ్గమును జూచి న్యాయమును గలుగజేయుటకు ఆయన ప్రయత్నించుచున్నాడు. అందుచే రాజప్రతినిధికి మన మందరము చేయూత నొసగవలెను.

మిత్రులసంఘము

ప్రార్థనలు

(రూటరు)

లండన్, మే 4:— యునైటెడ్ కింగ్డమ్ ఇండియాలో నున్న మిత్రులందఱను సభ్యులకు ప్రయత్నించవలెనని లండన్ లోనున్న మిత్రులసంఘమువారు నేను ఆహ్వానించిరి. ఇర్విన్ ప్రభువు సహాయమున కాంతిని నడవలకుండ సభ్యులకై ప్రయత్నించుటకు వీలగునట్లు ప్రార్థనలను పట్టించెననిరి. ఇదివరకప్పుడే ద్వేషమును వైషమ్యమును లేకుండజేయుట కె.తయో ప్రయత్నించిరి. ఇంగ్లండులోను ఇండియాలోను పలుకుబడిని బలపరుచుటకు యెన్నఁగారు ముఖ్యముగ నుండవలెనని ప్రార్థనలను పట్టించెననిరి. గాంధీగారు ప్రారంభించిన స్వాతంత్ర్యసంగ్రామములో ఆయన అహింసావ్రతము ధరించుగాక యని వైషమ్య నర్థించవలెను. సత్య పథమును దృఢపఱచుటకు లక్ష్యమును ఆలోచనాంధ్రులకి పూజింపవలెననిరి. ఇప్పుడు భారతదేశము బాధపడుచున్నది. ఇంగ్లండుకు ఇండియాకు గూడ కుభంబాన గుఱునటులు ఈ సంగ్రామము సమించుగాకయునని. ఈ వార్తలను గాంధీగారికిని ఇర్విన్ ప్రభునకును బంపిరి.

నకడే క్రానికలు

మేయోకన్య గ్రంథము

(రూటరు)

లండన్, మే 4:— ప్రే అధికారమును, ఇండియా కార్యాలయమువారు కొరకుచే మేయోకన్య గ్రాథము ప్రకటించుచున్నది. దేశక్షేమమును పొందించి ప్రభుత్వమునకు తొందర లేకుండజేయుటకై ఇట్లు ప్రస్తుతము వానితిమని ఆ పత్రిక చెబుచున్నది. ఇండియాలో చిట్టలను సడలించి కాంతిపాపనమును సాధనమును బ్రతిభు ప్రభుత్వవారు ఏర్పాటుచేయుటకు వీలగునట్లు పాటిని ప్రకటించుట ఆపితిమని నకడే క్రానికలుపత్రిక వారు చెబుచున్నారు.

భారతవైమానిక ఇంజనీరు బెలగాడీనిన్న జేరెను. మనోమోహనసింగుగారు రి లేడినుండి బ్రీఫింగునుండి బయలుదేరుచు, మాట్లాడుండి ఇదటికి నేడువచ్చిరి.

సర్ 4వ బెల్జియమున సాని నవంబరులో పీల్డుమార్లలు సర్ విలియం బర్డుచేడ్ గారి స్థానము నాక్రమించుకొనును.

రవీంద్రుడు

రవీంద్రుడి ప్రభుత్వ ప్యాసిసులోనున్నాడు ఇండియాలో ఏమి జరుగుచున్నదో తెలుసుకొనుటకుగూడ వార్తాపత్రికలను జరుపుటకుగూడ రవీంద్రునకు వ్యవధి లేదు. దినమునకు నాలుగువరులకు రవీంద్రుడు తయారుచేయుచున్నారట. ప్రస్తుతము పక్షకాన్యములను వ్రాయుట నూనెను. రాజకీయములందు ఆ సక్తి పోవుచున్నట్లు.

మాట్లాటో ఎన్నికలను ప్రజాక్షేమమునిమిత్తము అపుడేసిరి.

పత్రికా స్వాతంత్ర్య నిరోధము

మాంచెప్పరు గార్డియనుపత్రిక

(రూటరు)

లండన్, మే 4:— మాంచెప్పరు గార్డియను పత్రిక స్వాతంత్ర్యమును అరికట్టి మామూలు న్యాయమును విధానమును ఆపుజేయుచుండ చూచి మిన్నకుందుటకు వీలులేదు. భయమైన విషయమే. కాని నిందితులుగ జేయబడినవారు తమపై మోపబడిన ఆరోపణలను నిజముగాదని నాదించుటకు న్యాయమును సౌకర్యము లన్నిటిని యెక్కువ ప్రభువు కలుగజేయునని నమ్ముచున్నారము. ఇండియా బ్రతుకును నమ్మకుండుటకు కారణములేదు. ఈ సంగతి అటుంక బ్రటిషు జేతుము నిమిత్తము ఇండియాలో తన సంబంధమును తృప్తికరముగ సుభుచ్చుకొనవలెను. ఇండియాలోను అధునిక సమంచములో నున్న శక్తు లన్నియు దీనినే చాటుచున్నవి. ఇర్విన్ ప్రభువు రాజప్రతినిధిగ నుండుటయు కార్మిక ప్రభుత్వము సాగుటయు దీనినే నూచించుచున్నవి. భౌతికములు చాల మాత్ముముగ విషయములను గ్రహించగలరు. లేజరిడియము పోతులేమండ వచ్చెడి బహుమతికి జేతు శక్తివారునాడె గాదు.

చావలా వైమానికము 10 లేడిని రెండనుండి బయలుదేరును.

రాయలు పరిషత్తు

విందు-చిత్రకళలు

(నై నై న)

రంగు, మే 4:— సాధారణముగ ఆరోగ్యము తృప్తి మానవ జీవితమునకు అవసరములను భావముతో పెద్ద పాఠశ్రామిక సంఘములందు జీవిత పరిస్థితులను అభివృద్ధి జేయుటకు ప్రయత్నించవలెను. ప్రజలు దారిద్ర్యము, అశుభ్రములలో మునిగి కొట్టుకొనుచుండ నాగరకము ఏర్పడజాలదు. పోషణలేనిదే కళల యభివృద్ధి జెందవు. ప్రజలు జేయుచుగా లేనిదే ధనము సిద్ధముగ నుండదు. చిత్రకళలే మంచి నాగరకమునకు చిహ్నములు. అవే జ్ఞాపకార్థము తరళములు నిలబడునవి. చిత్రకళల వలన ప్రవృత్తి కలుగునట్లు చూచి నిర్వివాదాత్ము. జాతిపైతిక ప్రవర్తనమును పెంపొందజేయును. అందుచే జాతియు జేయుమును జూచువారు వీటిని పెంపొంద జేయవలెనని యాంగ్లప్రభువు రాయలు పరిషత్తులందుసందర్శమున నుడివెను.

వైవిధ్య స్పృహ వాక్యములకు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుచు ముందు ఆయుధ సామగ్రి ఎట్లు పరిణమించునో జెప్పజాలము. ఈ యుద్ధములములు మానవుని బానిసులను అడంచినయు నని భయగుచున్నది అనగా నిర్దాక్షిణ్యముగా జేయునేమో యనితీసింపుచున్నది. 40 సంవత్సరముల క్రిందట జేరిన వైవిధ్య వానికుడు, వైమానికుడు నేను జేరినవారలు వేరు చిత్రవృత్తి గలవాడు. వారి అనలోకనము వేరు. వీరు నిర్బంధవైవిధ్యము గారు. డబ్బుకొ అను జేరినవారుగారు ఉన్నతాశయములతో జీవితమును గడుపుటకు ఈవృత్తి నలంబించిరిని వైమానిక మంత్రి నుడివెను.

ఆస్తియా పరిస్థితులు

(వై నై న)

రంగు, మే 4:— ఆస్తియా పరిస్థితులు కుదుటబడినవి. ఆర్థికస్వాతంత్ర్య మేర్పడినది. వివిధ కక్షలవారు కొట్టుకొనకుండ ఆస్తియాకొకాధిపతి పాటుబడుచున్నాడు. ఆస్తియాకొకాధిపతి స్పృహకుగారిలో మాటరాడి ఆతని సహాయము మరవజాలనునది.

జపానులో ఉప్పెన

దక్షిణగోలీయములో (జపాను) ఉప్పెనవచ్చి 200 చనిపోయిరి. 500000 పౌనులు నష్టముగల్గెనట. చరిపోయినవారు చాలమంది పల్లెవాండ్లు.

క్రొత్తగా విధించబడిన భారత సూలుపత్తముల నుంకములను రద్దుజేయించుటకు లంకాపైనుగో ఒకసంఘ మేర్పడినది. దేశమం డంతయు ఆందోళనమును సత్పరలు.

బొంబాయి

విరోధియక అసోసియేషన్ వారి లేఖ

మే 3:— విరోధియక అసోసియేషన్ బొంబాయి కాఖవారు గవర్నరుగారి కొక లేఖను పంపినట్లు తెలియుచున్నది. కాననక్రమమును కాంతిని సమర్పించుటయందు ప్రభుత్వము కఠినచర్యను ప్రయోగింపవలెనని వీరు కోరుచున్నారు. ఊరేగింపులను, సభలను నిలిపివేసిన బాగుండనని వీరి నూచన. ప్రభుత్వమువారు కాంగ్రెసునకు ప్రతిహేళముగా ప్రచారము చేయవలెనని వీరిప్రార్థన. ప్రస్తుతపరిస్థితులబట్టి గవర్నరుమెంటు వారి లేఖనములను అందును పోలీసువారిని సమర్పించవలెననియు అట్లు ప్రకటన గావించవలె ననియు వీరు కోరుచున్నారు. ఈ అసోసియేషన్ వారు తమ సాహాయ్యము నవసరమున్నయెడల ప్రభుత్వము చేకొనవచ్చుననియు, ఇప్పటివరకు తమ సాహాయ్యమును కొరకండుట కోచనియుననియును తెలుపుచున్నారు. (ఫీ ప్రె.)

రాజపుత్రస్థానము

అజ్మీరు, ఏప్రిల్ 28:— ఒక వారంకోజులు స్థానిక కాంగ్రె సభ్యులువారు లవణకాసన ధిక్కార ప్రదర్శనమును జయప్రథముగా సాగించి, ఇప్పుడు ప్రతియింటిలోను ఉప్పు మట్టిని పెట్టుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. రామకృష్ణులందు తమ బలమును కేంద్రీకరించి సరిరాబాదుసంధుగం ఉప్పుగలి ముపయోగించుకొనుటకై ఫ్యాక్టరీని నిర్మింపవలెననియున్నాడు.

అజ్మీరురాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమువారు, ఇత్తుకాకా గారబాస ముఖ్యమంత్రి పతీకుగారి స్థానమున జేమానందు తహతుగారిని సంఘాగృహినిగా నెన్నుకొనిరి.

కర్ణాటకము

అంకోలా, మే 3:— స్వరాజ్యలక్షణోత్పత్తియు, విక్రయమును మామూలుగనే సాగుచున్నది. అంకోలా, కుమ్మటకార్యురాలూకా లు తానుమాతో నున్నవి. ఇప్పటికి ఆరెప్పలు లేవు. ఉప్పు చట్టము లూర్తిగా ధిక్కారింప బడినది. అట్టి చట్టమున్నట్లులే జనుట తలచుటలేదు. తమకు కావలసిన ఉప్పును తయారుచేసికొనుటకు స్త్రీలు ఉప్పుమట్టిని బట్టలతో తీసికొని పోవుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారి, ఉప్పునకు కొనుగోలు తగ్గినది. ఈ సాయంత్రము నాలుగు ఉప్పుదుకాణములు నెలకొల్పబడును. చుట్టుప్రక్కల జానపదులు వీనిలో పాల్గొనెదరు. (ఫీ ప్రె.)

సింధు

మే 4:— చాడు, కంబర్ స్థానములందు కూడ సత్యాగ్రహ ముజరిగినది. డా॥ థామారుదాసు గారును మరికొందరు ప్రముఖులును ధట్టాయుధ స్థలమనకూడ ఉప్పుకాసనమును ధిక్కరించుటకు రాష్ట్ర సత్యాగ్రహ సంఘమువారి యనుమతికై వేచియున్నారు.

కధియవాడుతో

దారుణకృత్యములు

శ్రీయుతులు అమృతలాలు ధక్కరు, బారిస్టరు చద్దగుగార్లు మహాత్ముని సందర్శించుట

నవసారి, మే 3:— లాలాజీ యేర్పరిచిన ప్రజాసేవ సంఘసభ్యులగు ధక్కరుగారును చద్దగుగారును నేడు కరాచీ వచ్చి మహాత్ముని సందర్శించిరి. కధియవాడులో చాలనోట్ల పోలీసువారు అత్యాచారములను జరుపుచుండుటను గూర్చియు ధోలీలాలోని స్థితిని గూర్చియు వారు మహాత్మునితో సంభాషించిరి. (ఫీ ప్రె.)

ధర్మనాలో దొరతనమువారి

ఉప్పుకొరారుల సంరక్షణము

సాయుధులగు పోలీసు సాల్టు కానిస్టేబులను చాలమందిని పంపుట

జలల్పూరు, మే 3:— ధర్మనాలో నున్న ఉప్పుకొరారులు దొరతనమువారిని కాకపోయినను వానికి యజమానులు జేతగా నుండినను అటునున్న ఉప్పుకొరారులు గాపాడవలసిన భారమదొరతనమువారిపైనే యుండుటచే, ఒక నాలుక స్టోర్ నాయకత్వము క్రింద కొంతమంది సాయుధులగు సాల్టు కనిస్టేబులను, ఒకపోలీసు ఉద్యోగి నాయకత్వముక్రింద సాయుధులగు కొంతమంది పోలీసు కనిస్టేబులను నేడివటికి పంపిరి.

దండిలోనున్న పోలీసు చక్రము కేవలముండి పంపివేయబడుటకు సత్ప్రయంపబడెను. (ఫీ ప్రె.)

సంయుక్త భారతదేశ విముక్తి

గాంధీమహాత్ముని సత్యాగ్రహోద్యమమునకు
మైసూరుపౌరుల సానుభూతి

ప్రభుత్వమువారికి

బొల్లిని మునిస్వామినాయుడుగారి హెచ్చరిక

(స్వకీయవిలేఖరి)

మహాం బెంగళూరు, ఏప్రిల్ 21—నిన్నటిదిన మధయ
మ క్రియత దివాక బహద్రులు బొల్లిని మునిస్వామినాయుడు
గారు దత్తాత్రేయశాస్త్రి బెంగళూరునకు విచ్చేసిరి. రైలుస్టేషనునంద
రే నాయుడుగారిని బెంగళూరు పౌరులశ్రేణులు స్వాగత మెస
గి సత్కరించిరి. మధ్యాహ్నము 4 గంటలకు శ్రీ మునిస్వామి నా
యుడుగారు బెంగళూరునకు 37 మైళ్లదూరములోనున్న చెన్న
పట్టణమునకు వెళ్లిరి. అచ్చటి పౌరులు శ్రీ నాయుడుగారిని పు
రబహిష్కారదేశమునందే యెడర్కొని పుష్పహారాలకృతల గా
వించి పురము నుండిరమునకు గొంపోయిరి. అచ్చట
మంగళవాద్యములతోను జయజయ
ధ్యానమాలతోడను స్వాగత మొసగబడెను. భాయాచిత్రము
గ్రహణబడిన పిదప శ్రీ నాయుడుగారి యధ్యక్షతక్రింద చెన్న
పట్టణ పౌరులసభ సమావేశమైనది.

సక్రమ రాజకీయపక్ష మవసరము

చెన్నపట్టణ యువజన సమాజమువారి తరఫున శ్రీ నా
యుడుగారికి స్వాగతమొసగుచు శ్రీ శ్రీనివాసయ్యగారి రోకన
స్థానప్రముఖ సమర్పించుకొనిరి. అందు యువజనసమాజము
వారు శ్రీ నాయుడుగారి జాతీయభావమును గడించుచు కులత
త్వములమీద నేర్పడిన రాజకీయపక్షము లంతరించి సక్రమరాజ
కీయవిధానముమీద వాధారపడిన జాతీయ రాజకీయపక్షము
నేర్పడవలయుననియు అందులకు శ్రీ నాయుడుగారి కృషి తో
ద్వడవలయుననియు బేర్కొనిరి. ఆ బహిరంగసభలో శ్రీయుత
వి. వెంకటప్పగారి రోక సన్మానప్రముఖ సమర్పించెను. శ్రీ
వెంకటప్పగారు మైసూరు ప్రజా ప్రతినిధి
సభకు ప్రతినిధులుగా యున్న కొ
నబడినందుల కానందమును వెల్లెబ్బించుచు శ్రీ వెంకటప్పగారిజాతీ
యతాదృశ్యము నుగడించుచు చెన్నపట్టణ పౌరులలోకసన్మా
నప్రముఖ సమర్పించుకొనిరి. అందు గాంధీమహాత్ముని
యోద్యమమును తామామోదించుచున్నాన
మనియు, సంయుక్త భారతదేశవిముక్తికి స్వదేశసంస్థా
ప్రజలుగూడ బ్రతిపక్ష భారతీయులకు తోడ్పడవలయునని
యు మైసూరు సంస్థాన ప్రజలు గాంధీమహాత్ముని పరిశ్రోద్య
మమునకు సంపూర్ణసహాయము మొసంగునట్లు జానుట ప్రజా
ప్రతినిధులకు శ్రీ వెంకటప్పగారి బాధ్యతయనియు నిందు
మాదిరించిరి.

సత్యాగ్రహోద్యమము నామోదించుట

పిమ్మట శ్రీయుత వి. గుండప్పగారు ప్రసిద్ధ ప్రజా
నాయకులు. పి. నుబ్రహ్మయ్యను శ్రేష్ఠిగారు (బెంగళూరు సగ
రాధ్యక్షులు) మున్నగువారు శ్రీ మునిస్వామినాయుడుగారి విశాల
రాజకీయదృశ్యము నుగడించుచు జన్మింపవలయును జాతీ
య మొనరింపవలయుననిరి. వారుగూడ గాంధీమహాత్మునిసత్యా
గ్రహోద్యమము నామోదించిరి. మైసూరు సంస్థానమునందు
బాధ్యతాయుతప్రభుత్వమును నెలకొల్పటకవసరముల బేర్కొ
నుచు మైసూరు రాజ్యము తక్కిన భారతదేశమును వివహించు
చి ప్రత్యేకాభివృద్ధి చెందవలయుననియు నందుచే మైసూరువారు
గూడ ముందు తక్కిన భారతీయులతో బాటు సంయుక్త భార
తముకి పాటుపడవలయుననియు అందులకు శ్రీ వెంకటప్ప
గారు గూడ తోడ్పడవలయుననియు పలికిరి.

త్యాగరహితమగు జీవనము రీతి

పిమ్మట శ్రీ వెంకటప్పగారు ప్రత్యక్షతర మొసరు
మైసూరు ప్రభుత్వము రానురాను అధ్యాత్మ మగుచున్నదనియు
ప్రజాప్రతినిధుల మొరలు అరణ్యరోదనములను చున్నవనియు
నుడిపిరి. మైసూరురాష్ట్ర మభివృద్ధి చెందవలయుననిన ముం
దు భారతదేశము స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించవలెను. బ్రిటిషు
ప్రభుత్వముక్రింద భారతదేశమున యెచ్చట జూచినను దిద్ద
దేవత తొండవమాడుచున్నది. తమ సోదరులగు భారతీయులు
స్వాతంత్ర్యమునకై పెనగులాడుచున్నారు. ఆ పెనగులాడుట
యే గాంధీమహాత్ముని "ఉపసత్యాగ్రహము" గా పరిణమించినది.
మోతీలాలు జహర్సీలాలు గాంధీ మహాత్ముని మహాపురుషులు
స్వాతంత్ర్యోద్యమమునకు తమ సర్వస్వము నాచుకొనినవారి.
శ్రీ లు గూడ త్యాగ జీవనమునకు ముందంజవైచుచున్నార. అట్టివో మైసూరు పౌరులు వెను
కాగుటలేదు, విదేశప్రత్యు బహిష్కారమునలనను, సత్యా

ది ఆంధ్ర పేపరుమిల్సు కంపెనీ లిమిటెడ్, రాజమండ్రి.

మంచిపల్పు తెల్లని కాగితములు తయారు అగుచున్నవి
క్రొత్తవేపరు మెషీనరీ ఖరీదుచేసి మిల్సు వృద్ధిచేయుటకై
చాలామంది కోరికపైన కొన్ని షేర్లు మాత్రము

అందరికిని షేరు 1-కి రూ 100 చొప్పున కొద్దిరోజులవరకే ఇవ్వబడును. చాలామంది

ఆతురతగా నున్నారు గనుక త్వరలోనే షేర్లు భర్తీ అగును. గనుక వలయువారు వెంటనే
షేరు 1-కి రూ 50 తో ధరఖాస్తు పంపవలయును. మొదట ధరఖాస్తు చేసినవారికి ప్రధమముననే
షేర్లు ఇవ్వబడును.

ధరఖాస్తు ఫారములకొరకు మేనేజింగుపేజింట్లు అయిన మోతే వైడా కంపెనీ
వారికి వ్రాయవలయును.

గ్రామపంచాయతీసంఘములకును 30-6-1930 తేదివరకు గ్రంథ భండాగారములకును

అమూల్య బహుమానము
60 నవలలు రు 25 లు మాత్రమే రు 65-0-0 వెలగలవి

పై అధికారులవల్ల కాంక్షను సాంధ్యవరకు చాలమంది వ్యవధికోరుటచే 30-6-1930 వరకు అవకాశమియ్యబడినది.
కొరినవారికి పుస్తకముల లిస్టు పంపుదుము.

ఆంధ్ర ప్రచారిణీ గ్రంథనిలయం, పిఠాపురము.

గ్రహోద్యమమునకు ధనసహాయ మొనరించుటచేతను గాంధీ
మహాత్మునికి మైసూరుపౌరుల సాయమొనరింపవలయును. త్యాగ
రహితమైన బ్రతుకు రీతి. (హర్షద్యమలు)

శ్రీ మునిస్వామినాయుడుగారు

పిమ్మట అధ్యక్షులగు శ్రీ మునిస్వామినాయుడుగారు
కరతాధ్యక్షులయధ్యక్ష లేచి అచ్చటికి తమూహ్యనించినందులకు
కృతజ్ఞతను వెల్లెబ్బించుచు సక్రమ రాజకీయపక్షనిర్మాణమునకు గల
యావత్కృతముగూర్చి వారితో తామును వికీర్ణించుచున్నామని
యు, సాంఘికముగను, రాజకీయముగను, ఆర్థికముగనుగూడ
"అభి ప్రాయ సూత్రము" మీద వాధారపడిన
రాజకీయ పక్షముల కావశ్యకత గలదనియు,
పక్షనిర్మాణము పుట్టుకమీద వాధారపడుటచే పక్షా
భివృద్ధికిగాని దేశాభివృద్ధికిగాని వ్యవధి గలుగదనియు నుడిపిరి
బ్రాహ్మణ, బ్రాహ్మణేతరాభ్యంతరమున దేశవిముక్తికిని దేశా
భివృద్ధికిని అడ్డుతగులరాదు. మైసూరునందును, తదితరస్థలములం
దును గల బ్రాహ్మణేతర పక్షములన్నియు వెకదిరిగిచూచుకొ
ని తమ పక్షోద్యమములను విశాలమొనరించి తమతో కీర్ణించు
ప్రతిపక్షమునకిని తమ పక్షముం దాక్షిణ్య మొసంగుట
కు ప్రయత్నింపవలయునని ప్రజాసామాన్యమునందు గూడ
యీ యభిప్రాయము సాధారణముగ వ్యాపించినది. కాలప్ర
వాహము ననుసరించియు ప్రపంచపరిణామసూత్రము ననుస
రించియు మనము నడుచుకొనవలయును. కాలప్రవాహమున
తెరువొడ్డినిలచుట శుభదాయకము గానేరదు. ప్రత్యేక కులప్రా
తినిధ్యమునకు తగవులాడుకొనవలసిన యవసరములేదు. అం
దుచే జాతీయభావసమర్థులమునకు తోడ్పడవలయున్నది.

గాంధీ మహాత్ముని యుద్యమము

పిమ్మట శ్రీ గాంధీమహాత్ముని సత్యాగ్రహోద్యమమును
గూర్చి మాట్లాడుచు ప్రభుత్వమువారు కాంతివైనికల కుద్రకము
గలుగునట్లు నిర్బంధవిధానము ననుసరించుట శ్రేయముగాదని
యు బ్రిటిషు భారతదేశముల నెదుర్కొన్న యీ క్లిష్టసమస్య
ను రాజనీతిపుణతతోను ఎదుర్కొనవలయునని పలికిరి. ప్ర
భుత్వమువారు నిర్బంధవిధానమువలన రోగలక్షణమును మాపు
చేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నారని రోగమును కుదుర్చుట
కుద్యమించుట లేదు. రోగమునకు తగుకారణములను దెలిసికొని
ఆరోగ్యము కల్పించుటకు తగుచికిత్స యొనర్పవలయును.

ఖడ్గరు

స్వదేశసంస్థానముల వారుగూడ తమ తోడి సోదరు
లగు భారతీయులకు తోడ్పడవలచి యున్నచో వారిల్లు చే
యుట కొరకు యుత్తమకర్మము గలదు. అది ఖడ్గరు, మున్నగు
స్వదేశ వస్తుపరివహము నుపయోగించుట. అట్లుపయోగించుట
వలన భారతదేశ పరిశ్రమలు అభివృద్ధిని గాంచగలవు. పరిశ్ర
మాభివృద్ధిలు అనిన ఆర్థిక-భౌతిక యన్నము. అర్థికశక్తి
బాగుపడినచో భారతదేశ దాగ్యశ్యంఖలములకు పట్టు లిప్ప
బోవును. అందుచే యీ విషయమును సంసారప్రజలు సాను
భూతితో దౌచించింపవలయునని కోరుచున్నాను.

పిమ్మట శ్రీ నాయుడుగారు మైసూరు సంస్థానమునందలి
విషయములను గూర్చి ప్రసంగించుచు బాధ్యతాయుత ప్రభు
త్వమును బడయుటకు మైసూరు ప్రజలు బుజా లక్షణముతో
ప్రయత్నించినచో శ్రీమహారాజుగా రొసగితిమను రనియు
మైసూరు రాష్ట్రము మద్రాసు రాష్ట్రమున కిన్న యితోధి
కాభివృద్ధిని చూపుచున్నదనియు పలికిరి.

ఆగ్రహ మైసూరు రాష్ట్రమునందలి ప్రజాప్రముఖులనే
కులు విచ్చేసియుండిరి. వారిలో శ్రీ గుండప్పగారు, శ్రీనివా
సయ్యగారు, నుబ్రహ్మయ్య శ్రేష్ఠిగారు, కజ్జప్ప చెట్టిగారు,
బి. యక్క. గుప్తగారు మున్నగువారుండెరి. బేత్తూరుకుండి శ్రీ
పరుచూరు గుంపర వరదులుగారు గూడ విచ్చేసియుండిరి
చిత్రప్రపత్రికాధిపతులు శ్రీ గౌడకౌ భాస్కరరావుగార్ల
గూడ వచ్చియుండిరి.

మోహినీతైలము

5 తుం॥ సూనెగల నీసా 1-కి 0-12-0

శ్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

ఇది మనఃపరిశ్రమము జేయు విద్యార్థులు, స్త్రీదర్శ
ఉద్యోగములు మొదలగువారికి గుఖనిద్ర, విశ్రాంతి నిద్రును
నుందరుల మోహలాహర్యములకు ప్రాపకగురులను మనోహరము
పెంచి కాపాడును. ఈ తైలమునందుగల రమణీయమును నువాసు
చెప్ప నలవి గాదు. తలకు రాచి దువ్వుకొనిన ఇరుగుపొరు
వారలకుగూడ పరిమళము వ్యాపించును. తలలో చుండును పు
నియ్యదు. దీనియందు మనోహరమును నువాసనద్రవ్యములను చేరి
తయారుచేయించి బేలకొలది నీసాల విక్రయించి మెప్పు బడ
యన్నాము. బేరేలు, ఓకసారి వికీరించిన నిజములేతయగుట
అమృతాంబునండిపో 7 తంబు శ్రేష్ఠివిధి, మదరాసు

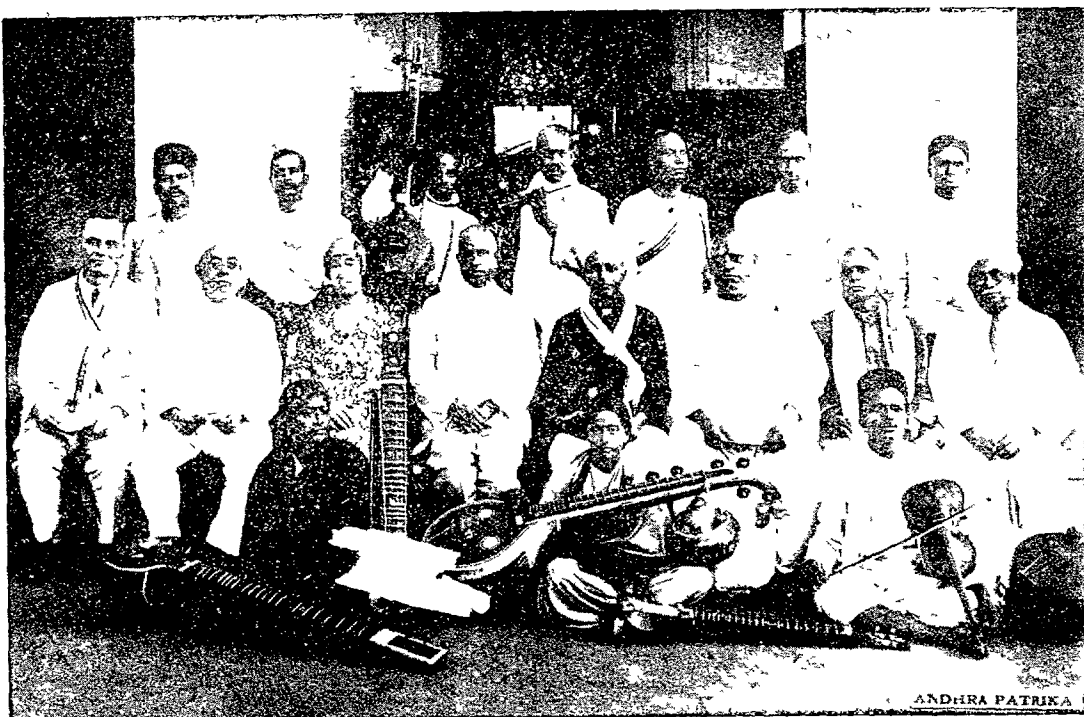
మదరాసు పోలీసు కమిషనర్లు

సి. బి. కనింగ్ హాము గారు:—మదరాసు పోలీసు కమిషనరు పదవిని వదిలి ఇనస్పెక్టరు జనరలుపదవి స్వీకరించిరి.

ఇ. జె. రోలండ్సను గారు:—మదరాసు పోలీసుకమిషనరు పదవి స్వీకరించిరి.

మదరాసు నేనంగిగానకళాశాల

క్రైస్తవ యువజన సంఘాలయమున 2 వ తేదీన తెరవబడెను. కజిన్సగారిపతి, పి. సాంబమూర్తిగారు, సి. ఆర్. శ్రీనివాసయ్యంగారు, రెవ. పాట్ల, డి॥ బి॥ రామనిమిషగారు మున్నగువారు గారు (ప్రె. ఫో. లీ.)

టి. ఎన్. రామచంద్రయ్యగారు, ఐ. సి. ఎన్. శ్రీమతి సరోజినిగారు

సహాధ్యక్షురగారి కుమారులగు రామచంద్రయ్యగారికిని అక్కాంటెంటు జనరలు ఎక్.వి. రాఘవయ్యగారి కుమార్తెకును 2 వ తేదీన మదరాసులో వివాహము జరిగెను. పుర పెద్దలు పలువురు విచ్చేసిరి. (ప్రె. ఫో. లీ.)

సి ఎస్. నాయుడుగారు

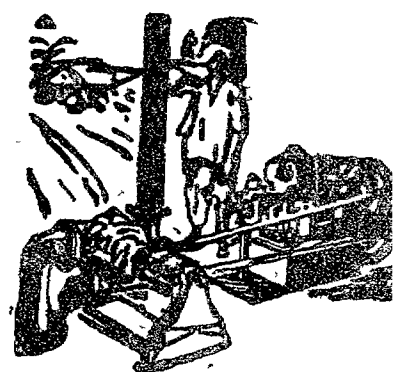
హైదరాబాదునివాసులగు వీరి గృహమును పోలీసు వారు అనుమానముతో దాదాచేసిరి. కాఁ ప్రతియు లభింపలేదు.

సిమ్మతలూలు బిజ్జగారు

జిల్లా కార్మిక మహాసభకు భారతదేశ కర్మాగారాధిపుల ప్రతినిధిగ ఈ వత్సరము జోవుచున్నారు.

(ప్రె. ఫో. లీ.)

మా ప్రత్యేక ప్రేషనరి, పోర్టుబల్ పంపింగుపెట్టు కొరిసివ్ సూడాయిట్ ఎంజినులతో గలవు.

పూర్తివివరములకు ఈ దిగున విలీనమునకు వ్రాయుడు.

VOLKART BROS
ENGINEERS

ఆర్మీనియన్ వీధి, మద్రాసు.

ప్రదర్శనగదులు ఈ దిగున స్థలములందు గలవు :

కొత్తతరగుపేట, బెంగుళూరు.

వెస్టుమెయిన్ వీధి, మధుర.

అవనాపిరోడ్డు, కోయంబుత్తూరు.

తెలుగుజిల్లాలకు ప్రతినిధులు:—

మదూరి బ్రదర్సు, రాజమండ్రి

వాల్ కార్టు, బదర్సు. ఏజెన్సీ, బెజవాడ.

విన్నపము

మీకు ప్రకృష్టమైన ఆయుర్వేదోపధములు గావలసిన యెడల వెంటనే ఈ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయండి. కఠిన బాధ్యమునుకూర్చి, ఏకలహాకావలసినను మాకు వ్రాస్తే తగు ఔషధమును నిర్ణయించి పంపగలము. ఒకసారి మాతో సరి చదువుచేసిన మీకే తృప్తి నిచ్చును. కేటలాగు ఉచితము.

58 ఆర్థరసాయనశాల, ముక్త్యాల (కృష్ణా)

ఆయాస పడవద్దు

తెండ్రుకలు తమ పేరు చిరునామా పోస్టల్
అడ్డెసు వద్దైరా తపస్వీశ్లన్నియు విరళముగా తెం
డరులో సమూహచేయవలెను.

(ఇంగ్లాండులో ఇన్ కార్పొరేటు చేయబడినది,)

కంప్రోలర్ ఆఫ్ స్టాఫ్.

నాణ్యత	100	100	100
నాణ్యత	100	100	100

131

గ్రంథములు

నామినాథకాశ్రికృతము తెలుగులిపి, తెలుగుగర్భములు కన్నము మొదలగు విదువు స్త్రీలముల సెట్టు అనుధరణ రి-0-0 త్తనధరణ-1, నీలకంఠం, C/0ఎస్. ఎన్. నరసింహం, ట్రయినింగ్ కాలేజీ, రాజమండ్రి.

నిడుబ్రోలు

మద్యపాననిర్మూలనము

మే 1:—నేటిదివసు మా గ్రామమునందు మద్యపాన నిర్మూలనము ప్రారంభింపబడినది. గుంటూరు సత్యాగ్రహ శిబిరమునుండి మా గ్రామవాసులును సత్యాగ్రహదళ సభ్యులును అను శ్రీ పాములపాటి అచ్యయ్యగారును తుమ్మల వీరయ్యగారును వారి నాయకుల యజ్ఞానుసారముగా ఇచ్చటకు విచ్చేసి, కల్లు కువయోగింపు 50 చెట్ల గీతగెలలను యజమానుల అంగీకారముతో నరకివైచిరి.

పిదప సాయంకాలము గుంటూరుశిబిరమునుండి (1) పోలూరి రాధాకృష్ణచంద్రమూర్తి (2) మల్లంపాటి కోదండరామయ్య (3) చండలూరి కుబ్జారావునూ (4) నూకల్ గోపయ్య (5) వాళిరెడ్డి కోదండరామయ్య (6) కొత్తపల్లి సీతారామయ్య (7) వాళిరెడ్డి పట్టాభిరామయ్య (8) చంకమామిడి రాజశేఖరరావు (9) కలశిల కోటయ్య (10) కాట్రగడ్డ మల్లిఖార్జునరావు గార్లు వచ్చి వైచారినాయకుతోను మిగతా 100 చెట్లయజమానుల అంగీకారమును పొంది మొదట చెప్పబడిన యజమానులతోను, మిగతా యజమానుల తోడ్పాటుతోను, యింకా 500 మంది గ్రామవాసులు ప్రబలమున ఉత్సాహముతో బయల్పడిరి.

వైచారినాయకుని సలహాపరమముగా నన్నవనేల సుబ్బయ్య చౌదరిగారు యా రాత్రి అతిథ్య మిచ్చి సత్కరించిరి. పురవాసి

శ్రీ పునర్వవాహము

రాజమహేంద్రవరం హితకారినీసమాజమువారి యాన రణమున 30-4-1930 తేదీ బుధవారము సాయంకాలము 5-30 గంటలలో రాజమహేంద్రవరములో ఆనందాశ్రమమునందు శ్రీ పునర్వవాహము గానింపబడెను.

వధువు విశ్వోరీ మా హిందూవిధియు శరణాలయ బాలిక శ్రీయుత లక్ష్మీదేవి వరకు రాజమహేంద్ర వాస్తవ్యులు శ్రీమతి చేబ్రోలు సత్యరామయ్య బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు. ఇరువురును బ్రాహ్మణులు. వివాహవిధానము హిందూపద్ధతిని జరుపబడెను.

డిప్టీమజిస్ట్రేట్ రావుపాపయ్య సి. సి. కృష్ణస్వామి అయ్యగారును, రావుపాపయ్య అవసరాల రామారావుగారును, వారి సతీమణియు, టి. వెంకటాద్రిగారును, వారి సతీమణియు, దేవత శ్రీరామమూర్తిగారును, డాక్టరు కె. వి. స్వామి నాయుడుగారును, అరవ ఆదివాసీయగారుగారును, రావు పాపయ్య డాక్టరు వేమూరి రామకృష్ణరావుగారును, చిలక మర్రి లక్ష్మీనరసింహముగారును, పెద్దాడ వెంకటసుబ్బయ్యగారును, ఆదుర్తి భాస్కరస్వామిగారు మొదలుగాగల పురుషులు శ్రీలు పలువురు వివాహముతోననుసంబంధించి విధూవరుల హాజరయ్యిరి.

హితకారినీసమాజము, కామరాజు హనుమంతరావు, రాజమకండి, 2-5-30 కార్యదర్శి

నరసరావుపేట

జాతీయ పతాక స్థాపనము

నరసరావుపేట, మే 3:—ఈ యూరిలో స్వరాజ్య ఉద్యమమునందు ఆత్మత్యాగముగల్గి నిర్భయముగ సుపన్యసిం చుచు ప్రచారము సల్పుచుండిన రాళ్లబండి చంద్రమూర్తిగారు 1-5-30 తేదీన తమ భవనమునకు యెదురుగానున్న తమవార కాసులలో జాతీయపతాకమును నెలకొల్పిరి. ఇటులజేయుట కు ముందు వాడుక నడింపల్లి దక్షిణామూర్తి గారును సాయం త్రం 5 గంటలకు జాతీయపతాకముల బూని పురవీధులగుండ నూరేసి తుదకు వారకాసులవద్ద కేగి ఆతిథిభవనములో పతాక మును నెలకొల్పిరి. ఈసారి వీరితో బాటు పురజులు చాలమంది పురవీధులగుండ తిరిగిరి.

శ్రీకృష్ణరాయబారము

నాటకమును తేనాతి శ్రీకృష్ణనాట్య సభవారు యాపు రమున 1-5-30 తేదీ రాత్రి ప్రదర్శించిరి. శ్రీయుత చెల్లం కొండ సుబ్బారావు గారు శ్రీకృష్ణపాత్రనున్నూ, మాధవ పెద్ది వెంకటరామయ్యగారు దుర్యోధనపాత్రను ధరించి నాటక మును ఆతిథ్యముగను సభారంజకముగను జేసిరి.

కోర్టు శిలపులు

నరసరావుపేట మునశుముగార్లు కేసరి శిలపులకు యీ నెల 10వ తేదీనుండి మూసివేయబడును మరల జూను 28 వ తేదీ కోర్టు తెరువబడును.

కాలమానము

ఇటుల ఎండలు గాఢముల పగలు చాల తీవ్రముగనున్నవి. రాత్రిభూమి తమిళకు గాలియందు చల్లదనము నిలిచియున్నది. మాకులలో నీళ్లు మృగ్యముగనున్నవి. నల్లములు త్వరలో మరియ వన్నయెడల నీటికరువు వచ్చునని ఊహనము భయపడు చున్నాడు.

(ప్రత్యేక ప్రతినిధి)

The Allenburys Foods.

బిడ్డలను పెంచుటకు

క్రమమైన పద్ధతి

భూలోకమునంతయు, కృతజ్ఞుని గల తల్లి తండ్రులనుండి వేలవేలు యోగ్యతాపత్రములు వచ్చినవి.

ప్రతివారమును ఇండియా కు క్రొత్త సరకు వచ్చును.

అన్ని ఉగ్రాణుములలోను, 2 మంది లమ్మనారికడను దొరుకును.

Allen & Hanburys Ltd., London

Special Representative for India: A. H. P. JENNINGS.

Block E, 2nd Floor, Clive Buildings, Calcutta.

బిడ్డలను పెంచుట, విచారణ అను మా ఇంగ్లీషు పుస్తకమునకై వ్రాయును. ఉచితము.

శ్రీయుత కొండా వెంకటస్వయ్య పంతులుగారు

వేలూరు జయిలుకు పంపబడుట
చుకాం, తిరుకని మే 3:— నిన్నటి యువయము శ్రీ యుతులు కొండా వెంకటస్వయ్యగారిని, మరి యిద్దర సత్యాగ్రహులను పోలీసువారు రేజీగుంటనుండి కాట్యాడికి గొంపాపు చుండేరని రేజీగుంటనుండి వచ్చిన ఘరానాగల పెద్దబునుమ్మలు నాతో నుడివిరి.

(స్వకీయవిలేఖరి)

బల్లారి వార్తలు

29 వ తేదీనాడు రాత్రి 10 గంటల తైలుకు కాంగ్రెస్ సెక్రటరీ గారును మరి 6 మంది వాలంటీర్లు హుస్సేని భాయిరి. ఈయారినుండి మొత్తము 20 మంది వాలంటీర్లు పోయిరి. వారి లో జనులు పుత్తాపాముగో జయ జయ ధ్యానముతో నారిని స్టేషనుకు విడిచి వచ్చిరి. స్టేషనుకు పురుషులతో కూడా 8 మంది స్త్రీలు కూడా పోయియుండిరి. ఆక్కడ చా-రా-రాల్ల రాయంపల్లె వెంకటరామయ్యగారు వాలంటీయర్లు క్రాక్ట బరీ గారికిని పుచ్చుచోరములు జేసిరి, బల్లారి మార్కెట్లోను, కర్త కులును ద్రవ్య సహాయము చేసిరి.

కె. జానకమ్మ

టి. మినానాత్తమ్మ.

స్వరాజ్యసంపాదన

చూచితిరా! యెట్లు అసంఖ్యాకము లగు వాలంటీర్లు బీజములు బయలుదేరుచున్నవో! ఏల నన, ప్రతిభారతీయుడైనా ఆది విభక్తుల ధర్మమై యున్నది గనక.

మీవలె మీ విద్యులగూడ తమ విద్యులను నిర్వర్తించు నలయు నని మీ మీకోరిక. మీ కన్నులయెరుట మీ నీడయును గొప్పదేళభద్రతయి ఎక్కువ కీర్తి సంపాదించగా చూచినచో నిజముగా మీ ఆనందమునకు పేరయ్యుండెను.

గాని మీవలె మీవిద్యలకును సూజ ముల దేరియుండును లబ్ధిబడును, మనోవికాసము, వాక్పటిమ, దేహబలము, కార్య దీక్ష కలుగుటయు పుట్టిందాదిగ మీవిద్యలకు డబ్బాపాలు మొదలగు విదేశీపుక్కుత్రిమాహారము లీయక సహజమగు మాతృప్రకృత్యముతోనే వారిని పోషింపవలెను.

మీవిదేశవస్తుబహిష్కారమున కిదియే ప్రథమసాహసము.

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామకృష్ణమూర్తిగారు క్షీరచర్మ తల్లులకు చనుబాలను వృద్ధిచేయును. అన్ని మందులను పురులలోను దొరకును.

మెస్సర్లు దాదా అందు కో.

260, చై నాబజారుకోడం,

మదరాసు వారియొద్దను దొరుకును.

చంద్రా నర్సరీతోటలు - నేలం జంక్షన్

నేలం మామిడిపండ్లు పంపుటకు తయారు. ఆర్డరుతో ఆద్యాప్తు. 3 సెల్ అంటుమామిడిచెట్లు, ఇతర ఫల అంటుచెట్లు దజ్జా రు 7½. నీను, స్వదేశీ తర్కారీ పూలవిత్తులు, 24 దిన నులు సెల్ రు 2½, 12 దినములు 1½. క్యాటలాగు ఇవాల.

Chandra Nrsery. P. O. Salem Junction.

ఆయుర్వేదోషధ రత్నాకరము 8-0-0

చరక చికిత్సాసానము (1) 6-0-0

ఆంధ్రవైద్యరత్నావళి 2-0-0 భస్మప్రకాశిక 1-0-0

డాక్టరు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి, బెజవాడ

ప్రశ్న

భవిష్యత్తును గురించిన 6 శక్తులకు బదులు వ్రాయుటకు రు. 1-0-0. వై ప్రతిశక్తికు రు. 0-4-0. ప్రశ్న వ్రాయుటకు కావలసిన తెలుపవలెను. వి. పి. 0-4-0 ఆపును.

గాంధీ జ్యోతివనిలయం, తిరు త్తనీ. P. O.

WANTED.

Candidates desiring to serve in Government, Railway and Canal Departments. Full particulars and Railway Fare Certificate on 2 annas stamps: Apply to:—IMPERIAL TELEGRAPH COLLEGE, Nai Sarak Delhi.

LOANS FROM Rs. 50 to Rs. 2500

Obtainable by all registered members of the Relief Loan and Provision department of the

Metropolitan Industrial Bank, Ltd.

172, Bowbazar St., Calcutta.

WANTED

Competent organising Inspectors in every District and Taluk on Rs. 100 p. m. plus Rs. 50 as T.A. Apply—with references to— The Managing Director.

శుక్రబంధు

ఎంత దుర్బలమైన పిల్లమునైనను గట్టిపరచి ఒక్క-గొంట్లోనే అద్భుతమైన ప్రభావమును చూపును. శుక్రబంధును కట్టుటలో జేరుపొంది, శ్రీపురుషులకు నిరతికామమున కలిగి పుట్టకు దీనిని మించిన కొవడము లేదు. 25 మా. 2-8-0 17-3 శ్రీపురసుందరీ వైద్యశాల, మహేంద్రవాడ-రామచంద్రపురంపొట్ల, గోదావరిజిల్లా.

రసాయన, వర్ణముల రసాయనము

రక్త శోష

మొదలైన వాటి

Deschiens' syrup

శిశువులకు ఉపయోగించుము

ఇది, ఆరోగ్యమును, బలము, నిద్రాశీలమును, బిడ్డలకు ప్రత్యేకముగా ఉపయోగించుము. రక్తశుద్ధి, శోష, అలసత్వము, గమనించుము. ఎక్కువగా నిద్రాశీలము.

కేరళ చందన సబ్బు

నేదతిర్చి, చల్లదనము నిచ్చును
హిందూదేశమునకు తగిన శ్రేష్ఠమైన సబ్బు

ఏజంట్లు స్టాకిస్టు:—

మద్రాసు, చెంగల్పట్, ఉత్తర
ఆంధ్రాదు, దక్షిణ ఆంధ్రాదు, చిత్తూరు.

గుంటూరు, కృష్ణా
కడప

అనంతపురము

బెల్లారి

గోదావరి

విశాఖపట్నం

ఆదంహాజీ మహమ్మద్ సేట్, నెం. 7,
బందరు వీధి, జి. టి. మద్రాసు.

సంకా పెదసుబ్రహ్మణ్యం సన్న్య, తెనాలి.

సుల్తాన్ ఖాన్ లోహనీ అండ్ సన్స్, కడప.

బి. సి. ఆదినారాయణచెట్టి అండ్ బ్రదర్స్
అనంతపురం.

హెచ్. రంగన్నగౌడ్ అండ్ బ్రదర్స్, బెల్లారి.

పి. జి. రావ్ అండ్ సన్స్, ఛత్రపూరు.

అత్తిరామశర్మ, భరద్వాజ బిల్డింగ్స్
విశాఖపట్నం.

అశ్విన

రిజు వె నేటరు

ఎక్కువబలమును, శక్తిని, జీవము
నివ్వగలదు. నరములను, శరీర
మును, మెదడును వృద్ధిచేయును.
విద్యాపరీణులకును, వ్యాయామం
చేయువారికిని యావశ్యకమైనది.

ప్రొక్ యుంచువారలు:—

ఎన్. దేశాయ్ గౌన్డర్ అండ్ కో.,

41, బందరువీధి, మద్రాసు.

నాథన్ అండ్ కో.,

కొచ్చిన్.

**Bengal Chemical &
Pharmaceutical
Works, Ltd.
Calcutta.**

ప్రతాప కస్తూరి మాత్రలు

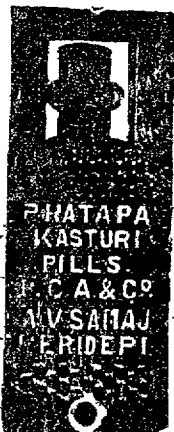
మిక్కిలి ఘాటుగలిగి నువ్వునగా నుండును. శ్రేష్ఠమయిన కస్తూరి, గోరోజనం, కుంకుమపువ్వు
మొదలగు నన్నులతో తయారుచేయబడినవి. 1-2 మాత్రలను పుచ్చుకొనిన ఆనందముగా నుండుటయేగాక
అజీర్ణము, వాయున, జలుబు, శైత్యము, జ్వరము, శిశ్ని పోతము, బాలింతగుణము, చిన్న బిడ్డ గుణముల
అగ్నిమాంద్యము, అజీర్ణభేదము, దగ్గు, ఉబ్బనము, మొదలగు అనేక వ్యాధులను ఖండించుటలో రామ
కాణమువంటివి. ఆరోగ్యమును బలమును కలిగించుటలో అత్యుత్తమమయినవి. పరీక్షించ దగినవి.

800 మాత్రలు గల సీసా 1 కి రు. 0-4-0

12 సీసాలు రు. 2-8-0

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

పి. సి. వ. అందు కంపెనీ, ఆయుర్వేద సమాజం, పెరిదేవీ, నెల్లూరు జిల్లా.

AMRUTANJAN DEPOT

Price Annas 10 only.
MADRAS & BOMBAY

రాజమార్గము

ఆరోగ్యమునకు సౌభాగ్యమునకు అభ్యుదయమునకు
రాజమార్గము

కామశాస్త్రము

ఉచితముగ తహలమునాల్గో సహజంబును. మోపిలిన
మాను వ్రాయుదు:—

ఆతంకవిగ్రహకృషధాలయము
26 బ్రాజ్మీ, మదరాసు.

చర్మరోధన:—తామర, కుంభ, బూదకాలు, మేహ
పుండు, రాచపుండు (Carbuncle),
వారికురుపు, నుఖసంబంధమైన పుండ్లు, కాళ్ల పగుళ్లు, తేగుపులు,
కాలిన గాయములు మొదలగువానికి వాడవచ్చును.

ఒక డబ్బీ 0-7-0; 8 డబ్బీలు 1-8-0; 6 డబ్బీలు 2-4-0.

కామవర్ధన:—మేహము సహమేహము, అతిమాత్ర
మా, రక్తనిస్సారము, మేహవాతము,
కుష్ఠము, వీర్యవోషము, మలబద్ధము, బుద్ధిమాంద్యము, వై
ములకు అద్భుతముగా పనిచేయును. వయస్సు, లక్షణము
వ్రాయుదు.

15 దినములకు సరిపోవు మందు రు. 2-8-0.

వి. పి. ప్యాకింగు ఖర్చులు జీలు.

ప్రాప్తి:—చర్మరోధన నిలయం, ఏ లూ రు
పోస్టు, పశ్చిమగోదావరిజిల్లా

మానసోల్లాసిని మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

నల కులధము! (బొమ్మఖర్చులు ప్రత్యేకము) గుణ మధికము!
శరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి వైత్యకాళక
కీమాత్రలు దివ్యామృతము. అజీర్ణము, అరుచి, ఆవులీంతలు,
అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల
యందు బలతయము, పిక్కలు, పూర్వములు, శిరస్సు,
శ్రద్ధ, అనులు మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పులను
జోగొట్టి శివమును మంచి ఆరోగ్యమునకు చేరువును.

ఈమాత్రలు మేహవాతశుష్కలను వెంటనే మాన్పును.
ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధ
ముగులచేతను కరముపొంపకీయ యని చెప్పవచ్చును.
ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

విరూపాక్ష:—

(98)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా

సంతానం పుట్టకుండా 106-1

'కాంట్లా సెప్టిన్'

ఒక్కటే సులభమైన సురక్షితోపాయం

16 మాత్రాదులట్యూబు 1-12-0

ట్యూబులకు ఇతర పయములకు:—

బి. రామచంద్రశాస్త్రి, 158, బ్రాజ్మీ, మదరాసు పోస్టోఫీసు

ది సోషల్ హెజీన్ సిండికేట్
ఇతర కెమిక్లు అండ్, డ్రగ్గిల్లవద్ద కూడ దొరుకును